

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu neljäs jaosto)

26 päivänä tammikuuta 2022*

Kilpailu – Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö – Prosessorimarkkinat – Päätös, jossa todetaan SEUT 102 artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan rikkominen –
Uskollisuusalennukset – ”Peittelemättömät” rajoitukset – Väärinkäyttöksi luonnehtiminen –
Yhtä tehokkaan kilpailijan analyysi – Kokonaisstrategia – Yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu kilpailusääntöjen rikkominen

Asiassa T-286/09 RENV,

Intel Corporation, Inc., kotipaikka Wilmington, Delaware (Yhdysvallat), edustajinaan A. Parr, solicitor, D. Beard, QC, ja J. Williams, barrister,

kantajana,

jota tukee

Association for Competitive Technology, Inc., kotipaikka Washington, DC (Yhdysvallat), edustajinaan asianajajat J.-F. Bellis ja K. Van Hove,

väliintulijana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinnään T. Christoforou, V. Di Bucci, N. Khan ja M. Kellerbauer,

vastaajana,

jota tukee

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir), kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajanaan asianajaja E. Nasry,

väliintulijana,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta ensisijaisesti kumota [SEUT 102] artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä 13.5.2009 tehty komission päätös K(2009) 3726 lopullinen (asia COMP/C-3/37.990 – Intel) tai toissijaisesti kumota kantajalle määrätty sakko tai alentaa sen määrää,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Kanninen sekä tuomarit J. Schwarcz (esittelevä tuomari), C. Iliopoulos, I. Reine ja B. Berke,

kirjaaja: hallintovirkamies E. Artemiou,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.–12.3.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat

- 1 Intel Corporation Inc. (jäljempänä kantaja tai Intel) on Yhdysvaltojen lainsäädännön mukaan perustettu yhtiö, joka suunnittelee, kehittää, valmistaa ja markkinoi prosessoreita (jäljempänä CPU:t), piirisarjoja (chipsets) ja muita puolijohdekomponentteja sekä alustaratkaisuja tietojenkäsittelyn ja viestintälaitteiden alalla.
- 2 Vuoden 2008 lopulla Intelillä oli palveluksessaan maailmanlaajuisesti noin 94 100 henkilöä. Vuonna 2007 Intelin nettotulot olivat 38 334 miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria (USD) ja sen nettotulos oli 6 976 miljoonaa USD. Vuonna 2008 sen nettotulot olivat 37 586 miljoonaa USD ja sen nettotulos 5 292 miljoonaa USD.

Hallinnollinen menettely

- 3 Advanced Micro Devices, Inc. (jäljempänä AMD) teki 18.10.2000 Euroopan yhteisöjen komissiolle 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 ([SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204) 3 artiklan nojalla virallisen kantelun, jota se täydensi esittämällä 26.11.2003 tehdyn täydentävän kantelun yhteydessä uusia tosiseikkoja ja väitteitä.
- 4 Toukokuussa 2004 komissio käynnisti tutkimukset tietyistä AMD:n täydentävään kanteluun sisältyneistä seikoista. Osana näitä tutkimuksia komissio, jonka apuna oli useita kansallisia kilpailuviranomaisia, teki heinäkuussa 2005 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 20 artiklan 4 kohdan mukaisen tarkastuksen neljässä Intelin toimipaikassa, jotka sijaitsevat Espanjassa, Italiassa, Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sekä useiden Intelin asiakkaiden toimipaikoissa Espanjassa, Italiassa, Saksassa, Ranskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
- 5 AMD teki 17.7.2006 Bundeskartellamtille (liittovaltion kartellivirasto, Saksa) kantelun, jossa se väitti, että Intel oli ryhtynyt erityisesti markkinoilta syrjäyttämiseen tähtääviin kaupallisiin järjestelyihin Media-Saturn-Holding GmbH:n (jäljempänä MSH) kanssa, joka on eurooppalainen mikropiirilaitteiden vähittäiskauppias ja tärkein pöytä tietokoneiden vähittäiskauppias Euroopassa. Bundeskartellamt vaihtoi asiasta tietoja komission kanssa asetuksen N:o 1/2003 12 artiklan nojalla.

- 6 Komissio piti 23.8.2006 kokouksen Intelin asiakkaan D1:n [luottamuksellinen]¹ kanssa. Komissio ei sisällyttänyt asian asiakirja-aineistoon kyseisessä kokouksessa käsiteltyjen teemojen alustavaa luetteloä, eikä se tehnyt kokouksesta pöytäkirjaa. Asiakirja-aineistosta komissiossa vastaavan ryhmän jäsen teki tästä kokouksesta muistion, jota komissio on luonnehtinut sisäiseksi. Komissio esitti 19.12.2008 kantajalle ei-luottamuksellisen version tästä muistiosta.
- 7 Komissio antoi 26.7.2007 kantajalle väitetiedoksiannon (jäljempänä vuoden 2007 väitetiedoksianto) toiminnasta, joka oli kohdistettu viiteen merkittävään alkuperäislaitevalmistajaan (Original Equipment Manufacturer, jäljempänä OEM-valmistajat) eli Delliin, Hewlett-Packard Companyyn (HP), Acer Inc:iin, NEC Corp:iin ja International Business Machines Corp:iin (IBM). Intel vastasi väitetiedoksiantoon 7.1.2008, ja suullinen kuuleminen pidettiin 11. ja 12.3.2008. Intelillä oli tilaisuus tutustua asiakirja-aineistoon kolme kertaa, 31.7.2007, 23.7.2008 ja 19.12.2008.
- 8 Komissio käynnisti useita, AMD:n kyseisiä väitteitä koskeneita tutkintatoimenpiteitä. Se suoritti muun muassa tarkastuksia useiden eurooppalaisten mikrotietokoneiden vähittäiskauppioiden toimitiloissa ja Intelin toimitiloissa helmikuussa 2008. Se lähetti lisäksi asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla useita kirjallisia tietopyyntöjä merkittävälle OEM-valmistajille.
- 9 Komissio antoi kantajalle MSH:hon kohdistetusta toiminnasta 17.7.2008 täydentävän väitetiedoksiannon. Tämä väitetiedoksianto (jäljempänä vuoden 2008 täydentävä väitetiedoksianto) koski myös Intelin Lenovo Group Ltd:hen (jäljempänä Lenovo) kohdistamaa toimintaa, ja siihen sisältyi uusia todisteita Intelin eräisiin vuoden 2007 väitetiedoksiannossa mainittuihin OEM-valmistajiin kohdistamasta toiminnasta. Komissio oli saanut nämä todisteet vasta viimeksi mainitun väitetiedoksiannon julkaisemisen jälkeen.
- 10 Komissio antoi Intelille aluksi kahdeksan viikon määräajan esittää vastauksensa vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiantoon. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja pidensi 15.9.2008 tätä määräaikaä 17.10.2008 saakka.
- 11 Intel ei vastannut vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiantoon asetetussa määräajassa. Sen sijaan se jätti 10.10.2008 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen kannekirjelmän, joka kirjattiin numerolla T-457/08 ja jossa se pyysi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ensinnäkin kumoamaan kaksi komission päätöstä, jotka koskivat määräajan asettamista vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiantoon vastaamiselle ja komission kieltäytymistä hankkimasta useita asiakirjoja, jotka olivat peräisin Intelin ja AMD:n välisen, Delawaren osavaltiossa (Yhdysvallat) vireillä olleen siviilioikeudellisen riita-asian asiakirja-aineistosta, ja toiseksi pidentämään määräaikaä vastauksen antamiselle vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiantoon, jotta Intelillä olisi käytettävissään 30 päivän määräaika siitä päivästä lukien, jolloin se saa tilaisuuden tutustua merkityksellisiin asiakirjoihin.
- 12 Intel teki lisäksi välitoimihakemuksen, joka kirjattiin numerolla T-457/08 R ja jolla pyrittiin keskeyttämään komission menettely, kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antaa tuomion sen nostaman kanteen pääasian osalta, sekä vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiantoon vastaamiselle asetettu määräaika, ja toissijaisesti saamaan 30 päivän määräaikaä vastata vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiantoon edellä mainitusta tuomiosta lukien.

¹ Luottamukselliset tiedot on poistettu tekstistä.

- 13 Komissio lähetti 19.12.2008 Intelille kirjeen, jossa se kiinnitti Intelin huomiota useisiin yksittäisiin todisteisiin, joita komissio aikoi käyttää mahdollisessa lopullisessa päätöksessään (jäljempänä tosiseikkoja koskeva kirje). Intel ei vastannut tähän kirjeeseen 23.1.2009 asti jatkuneessa määräajassa.
- 14 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hylkäsi välimielipöytäkirjan 27.1.2009 antamallaan määräyksellä Intel v. komissio (T-457/08 R, ei julkaistu, EU:T:2009:18). Intel tarjoutui tämän määräyksen jälkeen 29.1.2009 antamaan vastauksensa vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiintoon ja tosiseikkoja koskevaan kirjeeseen 30 päivän kuluessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin määräyksestä lukien.
- 15 Komissio ilmoitti 2.2.2009 Intelille kirjeitse, että sen yksiköt olivat päättäneet olla myöntämättä jatkoa asetetulle määräajalle vuoden 2008 täydentävään väitetiedoksiintoon tai tosiseikkoja koskevaan kirjeeseen vastaamiseksi. Tässä samassa kirjeessä ilmoitettiin myös, että komission yksiköt olivat kuitenkin valmiit tarkastelemaan myöhästyneen kirjelmän mahdollista merkityksellisyyttä, kunhan Intel esitti huomautuksensa 5.2.2009 mennessä. Komissio totesi vielä, ettei se ollut velvollinen hyväksymään määräajan päättymisen jälkeen esitettyä pyyntöä suullisen kuulemisen järjestämisestä ja että sen yksiköiden käsityksen mukaan hallinnollisen menettelyn moitteeton kulku ei edellyttänyt suullisen kuulemisen järjestämistä.
- 16 Intel peruutti 3.2.2009 pääasiaa koskevan kanteensa asiassa T-457/08 ja asia poistettiin rekisteristä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtajan määräyksellä 24.3.2009.
- 17 Intel esitti 5.2.2009 kirjelmän, johon sisältyi vuoden 2008 täydentävää väitetiedoksiintoa sekä tosiseikkoja koskevaa kirjettä koskevia huomautuksia ja jota se luonnehti ”vastaukseksi [vuoden 2008] täydentävään väitetiedoksiintoon” ja ”vastaukseksi [tosiseikkoja koskevaan] kirjeeseen”.
- 18 Intel kirjoitti 10.2.2009 kuulemismenettelystä vastaavalle neuvonantajalle ja pyysi suullista kuulemistä vuoden 2008 täydentävästä väitetiedoksiinnosta. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja epäsi tämän pyynnön 17.2.2009 päivätyllä kirjeellä.
- 19 Komissio teki 13.5.2009 päätöksen K(2009) 3726 lopullinen [SEUT 102] artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/C-3/.37.990 – Intel) (jäljempänä riidanalainen päätös), jonka tiivistelmä julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL 2009, C 227, s. 13).

Riidanalainen päätös

- 20 Riidanalaisen päätöksen mukaan Intel on syyllistynyt yhtenä kokonaisuutena pidettävään jatkettuun SEUT 102 artiklan ja Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 54 artiklan rikkomiseen, joka on kestänyt lokakuusta 2002 joulukuuhun 2007, toteuttamalla strategiaa, jonka päämääränä on kilpailijan eli AMD:n sulkeminen x86-arkkitehtuurin mukaisten keskusyksiköiden (central processing unit, jäljempänä x86-CPU:t), markkinoilta.

Merkitykselliset markkinat

- 21 Riidanalaisen päätöksen kohteena olevat tuotteet ovat CPU:ita, jotka ovat kaikkien tietokoneiden keskeisiä osia sekä järjestelmän yleisen suorituskyvyn että sen kokonaiskustannusten kannalta. Niistä käytetään usein nimitystä ”tietokoneen aivot”. CPU:iden valmistaminen edellyttää siten huipputeknologiaa edustavia kalliita laitteita.
- 22 Tietokoneissa käytettävät CPU:t voidaan jakaa kahteen luokkaan: x86- CPU:ihin ja muuhun arkkitehtuuriin perustuviin CPU:ihin. X86-arkkitehtuuri on Intelin omia CPU:itaan varten kehittämä standardi. Arkkitehtuurissa voidaan käyttää sekä Windows- että Linux-käyttöjärjestelmiä. Windows on linkitetty ensisijaisesti x86-käskykantaan. Ennen vuotta 2000 markkinoilla oli useita x86-CPU:iden valmistajia. Useimmat niistä ovat kuitenkin poistuneet markkinoilta tämän jälkeen. Riidanalaisen päätöksen mukaan Intel ja AMD ovat tämän ajankohdan jälkeen olleet käytännössä ainoat x86-CPU:ita yhä valmistavat yritykset.
- 23 Tutkimuksessaan komissio tuli siihen johtopäätökseen, että merkitykselliset tuotemarkkinat eivät olleet x86-CPU-markkinoita laajemmat. Riidanalaisessa päätöksessä ei oteta kantaa siihen, onko kaikkien tietokoneiden osalta kyse yksistä x86-CPU-markkinoista vai voitaisiinko x86-CPU-markkinat jakaa kolmeen osaan: pöytätietokoneiden, kannettavien tietokoneiden ja palvelimien markkinoihin. Riidanalaisen päätöksen mukaan määräävästä markkina-asemasta tehtävät johtopäätökset eivät eroaisi toisistaan eri segmenteillä, kun huomioon otetaan Intelin markkinaosuus kullakin segmentillä.
- 24 Maantieteelliset markkinat on määritelty maailmanlaajuisiksi.

Määräävä asema

- 25 Komissio toteaa riidanalaisessa päätöksessä, että Intelillä on tarkastellun kymmenvuotisjakson aikana (1997–2007) ollut jatkuvasti markkinaosuus, joka ylitti tai oli noin 70 prosenttia. Riidanalaisen päätöksen mukaan x86-CPU-markkinoilla on lisäksi merkittäviä markkinoilletulon ja laajentumisen esteitä. Nämä esteet johtuvat x86-CPU:iden valmistamisen edellyttämistä tutkimus- ja kehitysinvestoinneista, joita ei ole mahdollista saada takaisin, sekä immateriaalioikeuksista ja tuotantovälineistä. Kaikki Intelin kilpailijat AMD:tä lukuun ottamatta ovatkin poistuneet markkinoilta tai jääneet markkinaosuudeltaan merkityksettömiksi.
- 26 Riidanalaisessa päätöksessä todetaan Intelin markkinaosuuden ja markkinoilletulon ja laajentumisen esteiden perusteella, että Intelillä oli määräävä markkina-asema kyseisillä markkinoilla ainakin päätöksen kattamalla ajanjaksolla eli lokakuusta 2002 joulukuuhun 2007.

Väärinkäyttö ja sakko

- 27 Riidanalaisessa päätöksessä kuvataan kahdenlaisia Intelin kauppakumppaneihinsa kohdistamia toimia: ehdollisia alennuksia ja peittelemättömiä rajoituksia.
- 28 Riidanalaisen päätöksen mukaan Intel on ensinnäkin antanut neljälle OEM-valmistajalle eli Dellille, Lenovolle, HP:lle ja NEC:lle alennuksia, joiden ehtona oli, että ne ostivat kaikki tai lähes kaikki x86-CPU:nsa siltä. Intel on myös suorittanut MSH:lle maksuja, joiden ehtona oli, että MSH myy yksinomaan Intelin valmistamia x86-CPU-pohjaisia tietokoneita.

- 29 Riidanalaisessa päätöksessä esitetään päätelmä, jonka mukaan Intelin myöntämät ehdolliset alennukset ovat uskollisuusalennuksia. Riidanalaisessa päätöksessä todetaan Intelin ehdollisista maksuista MSH:lle, että näiden maksujen taloudellinen mekanismi vastaa OEM-valmistajille myönnettyjä ehdollisia alennuksia.
- 30 Riidanalaiseen päätökseen sisältyy lisäksi taloudellinen analyysi siitä, pystytäänkö alennuksilla sulkemaan markkinoilta kilpailija, joka olisi yhtä tehokas kuin Intel (as efficient competitor -testi, jäljempänä AEC-analyysi tai AEC-testi) mutta ei määrävissä markkina-asemassa. Testissä selvitetään konkreettisesti, millä hinnalla Inteliin nähden yhtä tehokkaan kilpailijan olisi tarjottava CPU:ita, jotta OEM-valmistajan menettämä Intelin myöntämä alennus tulisi korvattua. Samankaltainen analyysi on tehty myös Intelin MSH:lle suorittamista maksuista.
- 31 Komissio tekee keräämiensä todisteiden perusteella johtopäätöksen, jonka mukaan Intelin tarjoamat ehdolliset alennukset ja maksut varmistivat strategisten OEM-valmistajien ja MSH:n asiakasuskollisuuden. Näiden menettelytapojen vaikutukset täydensivät toisiaan siten, että niillä vähennettiin merkittävästi kilpailijoiden kykyä kilpailla x86-CPU:iden laadun perusteella. Intelin kilpailuvastaisesta toiminnasta seurasi siten kuluttajien valinnanvaran kaventuminen ja innovoinnin kannustimien heikkeneminen.
- 32 Komissio väittää peittelemättömien rajoitusten osalta toiseksi, että Intel on suorittanut kolmelle OEM-valmistajalle eli HP:lle, Acerille ja Lenovolle maksuja, joiden ehtona oli, että ne lykkäävät AMD:n x86-CPU:ille pohjautuvien tuotteiden markkinoille saattamista tai peruuttavat sen tai rajoittavat näiden tuotteiden jakelua. Riidanalaisessa päätöksessä todetaan, että Intelin toiminta on myös haitannut suoraan kilpailua ja että toiminta ei ole ollut normaalia laatukilpailua.
- 33 Komissio toteaa riidanalaisessa päätöksessä, että kukin Intelin edellä mainittuihin OEM-valmistajiin ja MSH:n kohdistamista riidanalaisista menettelytavoista on SEUT 102 artiklassa tarkoitettua väärinkäyttöä ja että väärinkäyttö kokonaisuudessaan on myös osa kokonaisstrategiaa, jolla Intelin ainoa merkittävä kilpailija AMD pyrittiin sulkemaan x86-CPU-markkinoilta. Nämä väärinkäytöt ovat siten osa yhtenä kokonaisuutena pidettävää rikkomista SEUT 102 artiklassa tarkoitettulla tavalla.
- 34 Komissio määräsi kantajalle 1,06 miljardin euron sakon soveltaen asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettuun suuntaviivoja (EUVL 2006, C 210, s. 2).

Päätösosa

- 35 Riidanalaisen päätöksen päätösosassa todetaan seuraavaa:

"1 artikla

Intel on rikkonut [SEUT 102] artiklaa ja ETA-sopimuksen 54 artiklaa yhtenä kokonaisuutena pidettävässä jatketussa [SEUT 102] artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan rikkomisessa lokakuusta 2002 joulukuuhun 2007 toteuttamalla strategiaa, jonka päämääränä on kilpailijoiden sulkeminen x86-CPU-markkinoilta ja joka koostuu seuraavista seikoista:

- a) sellaisten alennusten myöntäminen Dellille joulukuusta 2002 joulukuuhun 2005, joiden ehtona oli, että Dell ostaa kaikki x86-CPU:t Inteliltä

- b) sellaisten alennusten myöntäminen HP:lle marraskuusta 2002 toukokuuhun 2005, joiden ehtona oli, että HP ostaa vähintään 95 prosenttia yrityksille tarkoitetuissa pöytätietokoneissa tarvittavista x86-CPU:ista Inteliltä
- c) sellaisten alennusten myöntäminen NEC:lle lokakuusta 2002 marraskuuhun 2005, joiden ehtona oli, että NEC ostaa vähintään 80 prosenttia PC:issä tarvittavista x86-CPU:ista Inteliltä
- d) sellaisten alennusten myöntäminen Lenovolle tammikuusta 2007 joulukuuhun 2007, joiden ehtona oli, että Lenovo ostaa kaikki kannettavissa tietokoneissaan tarvitsemansa x86-CPU:t Inteliltä
- e) sellaisten maksujen suorittaminen [MSH:lle] lokakuusta 2002 joulukuuhun 2007, joiden ehtona oli, että [MSH] myy vain Intelin x86-CPU:ille perustuvia tietokoneita
- f) sellaisten maksujen suorittaminen HP:lle marraskuusta 2002 toukokuuhun 2005, joiden ehtona oli seuraavaa: (i) HP suuntaa AMD-x86-CPU-pohjaisten, yrityksille tarkoitettujen HP:n pöytätietokoneiden myynnin pienille ja keskisuurille yrityksille sekä julkisen sektorin ja opetus- ja terveydenhoitoalan asiakkaille eikä suurille yrityksille; (ii) HP kieltää jälleenmyyjäänsä varastoimasta AMD-x86-CPU-pohjaisia yrityksille tarkoitettuja HP:n pöytätietokoneita, jotta näitä tietokoneita voivat saada ainoastaan asiakkaat, jotka tilaavat niitä HP:ltä (joko suoraan tai HP:n kauppavedustajina toimivien jälleenmyyjien kautta); (iii) HP lykkää kuudella kuukaudella AMD-x86-CPU-pohjaisten yrityksille tarkoitettujen pöytätietokoneidensa markkinoille saattamista Euroopan, Lähi-idän ja Afrikan alueella
- g) sellaisten maksujen suorittaminen Acerille syyskuusta 2003 tammikuuhun 2004, joiden ehtona oli, että Acer lykkää AMD-x86-CPU-pohjaisten kannettavien tietokoneiden markkinoille saattamista
- h) sellaisten maksujen suorittaminen Lenovolle kesäkuusta 2006 joulukuuhun 2006, joiden ehtona oli, että Lenovo lykkää AMD-x86-CPU-pohjaisten kannettavien tietokoneiden markkinoille saattamista ja lopulta peruuttaa sen.

2 artikla

1 artiklassa mainitun kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi Intelille määrätään 1 060 000 000 euron suuruinen sakko – –

3 artikla

Intelin on lopetettava 1 artiklassa mainittu rikkominen välittömästi, jos näin ei ole vielä tapahtunut.

Intelin on pidättäydyttävä vastedes 1 artiklassa mainittujen toimien tai toimenpiteiden uudistamisesta sekä kaikista toimista tai toimenpiteistä, joilla on samanlaisia tai samankaltaisia tavoitteita tai vaikutuksia.

– –”

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja unionin tuomioistuimessa

- 36 Kantaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 22.7.2009 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista ja vetosi yhdeksään kanneperusteeseen.
- 37 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 14.10.2009 jättämällään asiakirjalla AMD pyysi saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen komission vaatimuksia. AMD ilmoitti kuitenkin unionin yleiselle tuomioistuimelle 16.11.2009, että se peruuttaa pyyntönsä saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin väliintulijana. Unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtajan 5.1.2010 antamalla määräyksellä AMD poistettiin rekisteristä väliintulijana asiassa.
- 38 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 30.10.2009 jättämällään asiakirjalla Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir) (jäljempänä UFC) pyysi saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen komission vaatimuksia. Unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtaja hyväksyi tämän väliintulohakemuksen 7.6.2010 antamallaan määräyksellä. Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 22.9.2010 jättämällään kirjeellä UFC ilmoitti unionin yleiselle tuomioistuimelle, että se ei toimita väliintulokirjelmää mutta esittää suullisia huomautuksia istunnossa.
- 39 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 2.11.2009 jättämällään asiakirjalla Association for Competitive Technology (jäljempänä ACT) pyysi saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen Intelin vaatimuksia. Unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtaja hyväksyi tämän väliintulohakemuksen 7.6.2010 antamallaan määräyksellä. ACT toimitti väliintulokirjelmän asetetussa määräajassa, ja pääasian asianosaiset ovat esittäneet siitä huomautuksensa.
- 40 Intel ja komissio pyysivät, että kannekirjelmään, vastineeseen, kantajan vastaukseen, vastaajan vastaukseen ja niiden väliintulokirjelmästä esittämiin huomautuksiin sisältyneitä eräitä luottamuksellisia seikkoja ei anneta tiedoksi väliintulijoille UFC:lle ja ACT:lle. Ne toimittivat yhteisen ei-luottamuksellisen version näistä eri oikeudenkäyntiasiakirjoista. Nämä oikeudenkäyntiasiakirjat annettiin tiedoksi ainoastaan ei-luottamuksellisena versiona. Väliintulijat eivät esittäneet tästä vastalauseita.
- 41 Koska unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin syyskuussa 2010 ja esittelevä tuomari valittiin seitsemännen jaoston puheenjohtajaksi, asia jaettiin kyseiselle jaostolle.
- 42 Unionin yleinen tuomioistuin siirsi 18.1.2012 tekemällään päätöksellä asian laajennetun seitsemännen jaoston käsiteltäväksi työjärjestyksensä 14 artiklan 1 kohdan ja 51 artiklan 1 kohdan nojalla.
- 43 Asianosaisten lausumat kuultiin istunnossa, joka pidettiin 3.–6.7.2012.
- 44 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen kokonaisuudessaan 12.6.2014 antamallaan tuomiolla Intel v. komissio (T-286/09, jäljempänä alkuperäinen tuomio, EU:T:2014:547).
- 45 Komission suorittamaan oikeudelliseen arviointiin liittyviä horisontaalisia kysymyksiä koskevan ensimmäisen kanneperusteensa tueksi Intel riitautti todistustaakan jaon ja vaadittavan näytön tason, oikeudellisen luonnehdinnan myönnettyistä alennuksista ja maksuista, jotka oli suoritettu

vastineena yksinoikeuksista laitetoimituksissa, sekä oikeudellisen luonnehdinnan komission ”peittelemättömiksi rajoituksiksi” nimittämistä maksuista, joilla pyrittiin siihen, että OEM-valmistajat lykkäävät AMD:n CPU:ille pohjautuvien tuotteiden markkinoille saattamista, peruuttavat sen tai rajoittavat sitä. Intel väitti erityisesti, että komission suorittama näytön arviointi ei täyttänyt asetettuja vaatimuksia. Komissio ei ollut sen mukaan osoittanut, että Intelin alennussopimukset riippuivat siitä, että asiakkaat ostavat kaikki tai lähes kaikki tarvitsemansa x86-CPU:t Inteliltä. Lisäksi komissio on käyttänyt AEC-testiä määrittääkseen, saattoivatko Intelin alennukset rajoittaa kilpailua, mutta se on tehnyt analyysissään ja näytön arvioinnissaan useita tämän testin soveltamiseen liittyviä virheitä.

- 46 Unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 79 kohdassa, että Dellille, HP:lle, NEC:lle ja Lenovolle myönnetyt alennukset ovat yksinostoalennuksia, koska niiden ehtona oli se, että asiakas hankkii kaikki tarvitsemansa x86-CPU:t tai huomattavan osan niistä Inteliltä. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 80–89 kohdassa, että tällaisen alennuksen luonnehtiminen väärinkäytöksi ei riipu asianomaisen alan tosiseikkojen analyysistä, jolla pyrittäisiin osoittamaan se, että alennus voi rajoittaa kilpailua.
- 47 Unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 172–197 kohdassa ylimääräisenä perusteluna komission osoittaneen oikeudellisesti riittävällä tavalla ja käsiteltävän asian olosuhteista tehdyn analyysin perusteella, että Intelin Dellille, HP:lle, NEC:lle, Lenovolle ja MSH:lle myöntämällä yksinostoalennuksilla ja suorittamalla yksinmyyntimaksuilla saatettiin rajoittaa kilpailua.
- 48 Toisen kanneperusteen osalta, jonka mukaan komissio ei ollut osoittanut alueellista toimivaltaansa soveltaa SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaa Aceriin ja Lenovoon kohdistettuihin menettelytapoihin, unionin yleinen tuomioistuin katsoi alkuperäisen tuomion 244 kohdassa aluksi, että kun komission toimivaltaa perustellaan kansainvälisen oikeuden sääntöjen kannalta, riittää, että osoitetaan joko menettelytavan tietyt kvalifioidut vaikutukset tai sen toimeenpano Euroopan unionissa. Se katsoi tämän jälkeen alkuperäisen tuomion 296 kohdassa, että Intelin toiminta oli omiaan aiheuttamaan huomattavia, välittömiä ja ennakoitavissa olevia vaikutuksia ETA-alueella, mistä seuraa, että komissio oli toimivaltainen. Se katsoi vielä alkuperäisen tuomion 314 kohdassa ylimääräisenä perusteluna, että komissio oli toimivaltainen myös sen vuoksi, että kyseessä oleva toiminta toteutettiin unionissa ja ETA-alueella.
- 49 Intel vetosi komission väitetysti tekemiä menettelyvirheitä koskevan kolmannen kanneperusteensa tueksi erityisesti puolustautumisoikeuksiansa loukkaamiseen sen vuoksi, että D1:n kanssa pidetystä kokouksesta ei ollut laadittu pöytäkirjaa, ja se väitti, että joitakin tähän kokoukseen liittyneitä seikkoja olisi voitu käyttää sen puolesta puhuvina seikkoina. Se väitti myös, että komissio oli kieltäytynyt perusteettomasti järjestämästä toista kuulemistilaisuutta ja toimittamasta Intelille tiettyjä AMD:n asiakirjoja, joilla olisi voinut olla merkitystä Intelin puolustuksessa.
- 50 Unionin yleinen tuomioistuin arvioi ensiksi alkuperäisen tuomion 618 kohdassa, että kyseessä ollut kokous ei ollut asetuksen N:o 1/2003 19 artiklassa tarkoitettu muodollinen kuuleminen ja että komissiolla ei ollut myöskään velvollisuutta suorittaa tällaista kuulemistä. Se päätteli tämän perusteella mainitussa kohdassa, että asiassa ei sovellettu [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta 7.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 (EUVL 2004, L 123, s. 18) 3 artiklaa ja että väite, joka koski tässä artiklassa säädettyjen muodollisuuksien rikkomista, oli tehoton.

- 51 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi toiseksi alkuperäisen tuomion 621 ja 622 kohdassa, että vaikka komissio olisi loukannut hyvän hallinnon periaatetta jättämällä laatimatta asiakirjan, johon sisältyy lyhyt yhteenveto kyseisessä kokouksessa käsitellyistä asioista sekä osanottajien nimet, komissio on korjannut tämän alkuperäisen puutteen, koska se on antanut Intelin käytettäväksi ei-luottamuksellisen version tätä kokousta koskeneesta sisäisestä muistiosta.
- 52 Tarkasteltuaan neljättä kanneperustetta, joka koski OEM-valmistajiin ja MSH:hon kohdistettujen menettelytapojen arviointiin liittyviä virheitä, unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi alkuperäisen tuomion 665, 894, 1032, 1221, 1371 ja 1463 kohdassa Intelin Delliä, HP:tä, NEC:tä, Lenovoa, Aceria ja MSH:ta koskeneet väitteet kokonaisuudessaan.
- 53 Viidennestä kanneperusteesta, jossa Intel riitautti sellaisen kokonaisstrategian olemassaolon, jolla pyrittiin estämään AMD:n pääsy tärkeimpien myyntikanavien käyttäjäksi, unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 1551 ja 1552 kohdassa, että komissio oli osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla sen, että Intel oli yrittänyt salailla menettelytapojensa kilpailuvastaisuutta ja oli toteuttanut pitkäaikaista kokonaisstrategiaa, jolla pyrittiin estämään AMD:n pääsy mainittujen myyntikanavien käyttäjäksi.
- 54 Kuudennesta kanneperusteesta, jonka mukaan komissio olisi soveltanut virheellisesti asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettuja suuntaviivoja, unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 1598 kohdassa erityisesti, että oikeusvarmuuden periaate tai rikosoikeudellinen laillisuusperiaate (nullum crimen, nulla poena sine lege -periaate) ei estä sitä, että komissio päättää ottaa käyttöön ja soveltaa uusia sakkojen laskennasta annettuja suuntaviivoja jopa sen jälkeen, kun rikkomisen on tapahtunut. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi mainitussa kohdassa myös, että kilpailusääntöjen tehokkaalla soveltamisella voidaan perustella se, että yrityksen täytyy ottaa huomioon mahdollisuus, että komission sakkoja koskevaa yleistä kilpailupolitiikkaa muutetaan sekä sakkojen laskentamenetelmän että sakkojen määrän osalta.
- 55 Seitsemännestä kanneperusteesta osalta, jonka mukaan SEUT 102 artiklaa ei ole loukattu tahallaan tai tuottamuksellisesti, unionin yleinen tuomioistuin katsoi alkuperäisen tuomion 1602 ja 1603 kohdassa lähinnä, että Intel ei ole voinut olla tietämätön toimintansa kilpailua rajoittavasta luonteesta ja että riidanalaiseen päätökseen sisältyvillä todisteilla on osoitettu oikeudellisesti riittävällä tavalla, että kantaja on toteuttanut pitkäaikaista kokonaisstrategiaa, jolla pyrittiin estämään AMD:n pääsy strategisesta näkökulmasta katsottuna tärkeimpien myyntikanavien käyttäjäksi, ja että kantaja on yrittänyt salailla menettelytapojensa kilpailuvastaisuutta.
- 56 Määrätyn sakon väitettyä suhteettomuutta koskevasta kahdeksannesta kanneperusteesta unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 1614–1616 kohdassa, että komission aiempi päätöskäytäntö ei ole sakkojen määrittämisen oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla ja että päätökset, joihin Intel tässä yhteydessä vetoaa, eivät ole merkityksellisiä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamisen osalta. Toisin kuin Intel väitti, unionin yleinen tuomioistuin palautti alkuperäisen tuomion 1627 ja 1628 kohdassa lisäksi mieleen, että komissio ei ottanut huomioon rikkomisen todellisia vaikutuksia markkinoihin sen vakavuutta määrittäessään.
- 57 Tarkasteltuaan lopuksi yhdeksättä kanneperustetta, jolla tuettiin vaatimusta siitä, että unionin yleinen tuomioistuin täyttää harkintavaltaansa käyttäen kumoaisi kantajalle määrätyn sakon tai alentaisi sen määrää, unionin yleinen tuomioistuin katsoi alkuperäisen tuomion 1647 kohdassa erityisesti, että minkään kanneperusteisiin, perusteluihin, oikeudellisiin seikkoihin tai

tosiseikkoihin sisältyvän seikan perusteella, jonka Intel on esittänyt, ei voida päätellä, että kantajalle määrätty sakko on suhteeton. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi mainitussa kohdassa, että sakko oli asian olosuhteissa asianmukainen, ja korosti, että sakko oli selvästi asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa säädetyn 10 prosentin enimmäismäärän alapuolella.

- 58 Kantaja valitti alkuperäisestä tuomiosta unionin tuomioistuimen kirjaamoon 26.8.2014 toimittamallaan valituksella.
- 59 Kantaja esitti valituksensa tueksi kuusi valitusperustetta. Ensimmäisessä valitusperusteessa se vetosi siihen, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se ei tutkinut riidanalaisia alennuksia ottamalla huomioon kaikki asiassa merkitykselliset olosuhteet. Kantaja vetosi toisessa valitusperusteessa siihen, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen arvioidessaan vuosien 2006 ja 2007 osalta kyseistä kilpailusääntöjen rikkomista koskevaa toteamusta erityisesti siltä osin, miten laajalti riidanalaisilla alennuksilla katettiin markkinat näiden kahden vuoden aikana. Kantaja väitti kolmannessa valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki Intelin HP:lle ja Lenovolle myöntämien yksinostoalennusten oikeudellista luonnehdintaa koskevan oikeudellisen virheen. Se katsoi neljännessä valitusperusteessaan, että unionin yleisen tuomioistuimen päätelmä, jonka mukaan kuullessaan D1:tä komissio ei tehnyt Intelin puolustautumisoikeuksiin vaikuttavaa olennaista menettelyvirhettä, on virheellinen. Viidennen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin sovelsi virheellisesti komission toimivaltaa koskevia kriteerejä Intelin vuosina 2006 ja 2007 Lenovon kanssa tekemien sopimusten osalta. Kuudennella valitusperusteella kantaja vaati unionin tuomioistuinta kumoamaan sille määrätyn sakon tai alentamaan sen määrää huomattavasti suhteellisuusperiaatteen ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen taannehtivan soveltamisen kieltoa koskevan periaatteen mukaisesti.
- 60 Komissio vaati valituksen hylkäämistä. ACT puolestaan vaati, että valitus hyväksytään kokonaisuudessaan.
- 61 Unionin tuomioistuin kumosi alkuperäisen tuomion ja palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen 6.9.2017 antamallaan tuomiolla Intel v. komissio (C-413/14 P, EU:C:2017:632; jäljempänä muutoksenhakuasiassa annettu tuomio), sellaisena kuin se on oikaistuna.

Menettely ja asianosaisten vaatimukset asian palauttamisen jälkeen

- 62 Asia jaettiin unionin yleisen tuomioistuimen laajennetulle neljännelle jaostolle.
- 63 ACT, kantaja ja komissio toimittivat 14., 15. ja 16.11.2017 kirjalliset huomautuksensa asian palauttamisesta unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 217 artiklan 1 kohdan nojalla (jäljempänä pääasialliset huomautukset).
- 64 Kantaja ja komissio pyysivät, että niiden pääasiallisiin huomautuksiin sisältyviä eräitä luottamuksellisia seikkoja ei anneta tiedoksi väliintulijoille. Ne toimittivat ei-luottamuksellisen version näistä eri oikeudenkäyntiasiakirjoista. Nämä oikeudenkäyntiasiakirjat annettiin tiedoksi ainoastaan ei-luottamuksellisena versiona. Väliintulijat eivät esittäneet tästä vastalauseita.
- 65 ACT toimitti 20.2.2018 ja kantaja ja komissio toimittivat 5.3.2018 kirjallisia lisähuomautuksia työjärjestyksen 217 artiklan 3 kohdan nojalla (jäljempänä lisähuomautukset).

- 66 Kantaja ja komissio pyysivät, että niiden lisähuomautuksiin sisältyviä eräitä luottamuksellisia seikkoja ei anneta tiedoksi väliintulijoille. Ne toimittivat yhteisen ei-luottamuksellisen version näistä eri oikeudenkäyntiasiakirjoista. Nämä oikeudenkäyntiasiakirjat annettiin tiedoksi ainoastaan ei-luottamuksellisena versiona. Väliintulijat eivät esittäneet tästä vastalauseita.
- 67 Kantaja, jota ACT tukee, vaatii huomautuksissaan, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaan tai osittain
 - toissijaisesti kumoaa määrätyn sakon tai alentaa huomattavasti sen määrää
 - velvoittaa komission korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut.
- 68 Komissio vaatii huomautuksissaan, että unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteen.
- 69 Intel ja komissio luopuivat 7., 15. ja 28.10.2019 päivätyillä kirjeillään osittain luottamuksellisuudesta istuntoa ja käsittelyn päätteeksi annettavaa ratkaisua varten edellyttäen, ettei väliintulijoille anneta tiedoksi yhtään luottamuksellista asiakirjaa. Lisäksi ne ilmoittivat, että kaikkia asiakirja-aineistoon sisältyviä tietoja voidaan käsitellä julkisessa istunnossa, lukuun ottamatta kahta poikkeusta eli sitä, että unionin yleinen tuomioistuin pidättyy paljastamasta tietoja palvelimesta [*luottamuksellinen*], ja sitä, että kirjelmässä mainittujen luonnollisten henkilöiden nimiä ei julkisteta.
- 70 ACT pyysi 27.1.2020 päivätyllä kirjeellä saada osallistua istunnon osaan, joka oli unionin yleisen tuomioistuimen 10.12.2019 tekemän päätöksen mukaisesti määrä pitää suljetuin ovin siinä käsiteltävien tietojen luottamuksellisuuden vuoksi.
- 71 UFC ilmoitti 6.3.2020 päivätyllä kirjeillään unionin yleiselle tuomioistuimelle luopuvansa oikeudesta osallistua istuntoon, joka oli määrä pitää 10.–12.3.2020 (jäljempänä vuonna 2020 pidetty istunto).
- 72 Vuonna 2020 pidetyssä istunnossa laajennetun neljännen jaoston puheenjohtaja viittasi ACT:n toimittamaan 27.1.2020 päivätyyn kirjeeseen, jossa tämä pyysi saada osallistua istuntoon, joka oli alun perin määrä pitää suljetuin ovin. Laajennetun neljännen jaoston puheenjohtaja päätti liittää tämän kirjeen asiakirja-aineistoon. Koska vuonna 2020 pidetty istunto järjestettiin kuitenkin kokonaisuudessaan julkisena istuntona, puheenjohtaja ilmoitti, ettei ACT:n pyyntöön ollut enää tarpeen vastata. Lisäksi hän vahvisti, että luonnollisten henkilöiden nimiä ei julkistettaisi julkisessa istunnossa eikä asian käsittelyn päätteeksi annettavassa ratkaisussa.
- 73 Tuomari Berken kuoltua 1.8.2021 tämän tuomion allekirjoittaneet kolme tuomaria jatkoivat päätösneuvotteluja työjärjestyksen 22 artiklan ja 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Oikeudellinen arviointi

Asianosaisten lausumat oikeusriidan kohteesta asian palauttamisen jälkeen

- 74 Aluksi on todettava, että kantaja on työjärjestyksen 217 artiklan 1 ja 3 kohdan nojalla toimittamissaan kirjallisissa huomautuksissa luopunut kanneperusteista, jotka koskevat komission toimivaltaa ja menettelyvirheitä, ja ne eivät siten kuulu enää oikeusriidan kohteeseen asian palauttamisen jälkeen.
- 75 Asianosaiset ovat eri mieltä oikeusriidan laajuudesta asian palauttamisen jälkeen muiden kanneperusteiden osalta.
- 76 Kantaja, jota ACT tukee, vetoaa lähinnä siihen, että koska alkuperäinen tuomio on kumottu kokonaisuudessaan, unionin yleisen tuomioistuimen on annettava uusi tuomio ja tutkittava uudelleen kaikki sen kanteessa esitetyt kanneperusteet ja perustelut, joista se ei ole luopunut, ottaen huomioon unionin tuomioistuimen muutoksenhakuasiassa antamassaan tuomiossa ratkaisemat oikeusseikat. Kantaja toteaa lisäksi, että muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa selvennetään huomattavasti sitä, miten tosiseikkoja ja taloudellisia seikkoja koskevat todisteet on otettava huomioon, ja että ensimmäisen valitusperusteen hyväksymisellä on välttämättä vaikutusta näiden todisteiden ja riidanalaisen päätöksessä käytettyjen sanamuotojen arviointiin.
- 77 Komissio väittää sitä vastoin, että alkuperäisen tuomion toteamukset ovat lopullisia, kun ne eivät liity unionin tuomioistuimen muutoksenhakuasiassa antamassaan tuomiossa toteamaan oikeudelliseen virheeseen. Komission mukaan näin on muun muassa silloin, kun unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksia ei ole riitautettu muutoksenhaussa tai kun unionin tuomioistuin on hylännyt valituksen alkuperäiseen tuomioon sisältyvien toteamusten osalta. Komissio lisää, että muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 147 ja 149 kohdan perusteella unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava asian palauttamisen yhteydessä ainoastaan, saattoivatko alennukset rajoittaa kilpailua, ja että muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 109, 137 ja 138 kohdasta ilmenee selvästi, että sitä tutkittaessa on pidettävä lähtökohtana tosiseikkoja koskevaa toteamusta, jota ei ole riitautettu ja jonka mukaan riidanalaiset alennukset ovat uskollisuusalennuksia. Toissijaisesti komissio väittää, että jos unionin yleinen tuomioistuin päättäisi tutkia uudelleen kaikki kantajan kanteessaan esittämät perusteet ja perustelut, ei olisi mitään syytä sille, että unionin yleinen tuomioistuin päätyisi eri johtopäätöksiin kuin alkuperäisessä tuomiossa niistä kysymyksistä, joita ei ole tuotu esille muutoksenhaun yhteydessä.
- 78 Tässä tapauksessa on ensinnäkin pohdittava, onko asian palauttamisen yhteydessä unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu uudelleen kaikki kantajan kanteessaan esittämät kanneperusteet ja perustelut vai voidaanko, kuten komissio väittää, alkuperäiseen tuomioon sisältyviä toteamuksia pitää oikeusvoimaisina.
- 79 Kuten kantaja toi perustellusti esille vuonna 2020 pidetyssä istunnossa, tähän kysymykseen on vastattava muutoksenhakuasiassa annetun tuomion tuomiolauselman sanamuodon perusteella.
- 80 Kun unionin tuomioistuin kumoo unionin yleisen tuomioistuimen tuomion ja palauttaa asian sille, asia tulee työjärjestyksen 215 artiklan nojalla uudelleen vireille unionin yleisessä tuomioistuimessa unionin tuomioistuimen tuomiolla, ja unionin yleisen tuomioistuimen on lausuttava uudelleen kaikista kantajan esittämistä kumoamisperusteista, lukuun ottamatta

tuomiolauselman osia, joita unionin tuomioistuin ei ole kumonnut, sekä näiden osien välttämättömänä perustana olevia päätelmiä, koska nämä ovat tulleet oikeusvoimaisiksi (tuomio 14.9.2011, Marcuccio v. komissio, T-236/02, EU:T:2011:465, 83 kohta).

- 81 Tältä osin on todettava, että muutoksenhakuasiassa annetun tuomion tuomiolauselman 1 kohdassa alkuperäinen tuomio kumotaan kokonaisuudessaan, koska sen mukaan tämä tuomio ”kumotaan”.
- 82 Tästä seuraa, että – kuten kantaja ja ACT väittävät – unionin yleisen tuomioistuimen on tässä tapauksessa lausuttava uudelleen kaikista ensimmäisessä oikeusasteessa esitetystä perusteista ja perusteluista, lukuun ottamatta 74 kohdassa mainittuja perusteita ja perusteluja, jotka koskevat komission toimivaltaa ja menettelyvirheitä ja joista kantaja on nimenomaisesti luopunut.
- 83 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklassa määrätään, että jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi ja asia palautetaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi, unionin yleinen tuomioistuin on sidottu unionin tuomioistuimen asiassa ratkaisemisiin oikeusseikkoihin. Kuten komissio on tuonut esille ja kuten ACT korosti vuonna 2020 pidetyssä istunnossa, mikään ei lähtökohtaisesti estä sitä, että tuomioistuin, jolle asia on palautettu, voi arvioida niitä perusteita ja perusteluja, joita ei ole tutkittu muutoksenhakuasiassa annetun tuomion perusteluissa, samoin kuin asian ensimmäisenä oikeusasteena ratkaissut tuomioistuin. Tällaisessa tapauksessa ei nimittäin ole Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja ”unionin tuomioistuimen asiassa ratkaisemia oikeusseikkoja”, joihin tuomioistuin, jolle asia on palautettu, olisi sidottu (tuomio 14.9.2011, Marcuccio v. komissio, T-236/02, EU:T:2011:465, 86 kohta).
- 84 Tässä tapauksessa on todettava, että ainoa virhe, jonka perusteella alkuperäinen tuomio on kumottu, liittyy siihen, että unionin yleinen tuomioistuin ”on analysoidessaan sitä, saattoivatko riidanalaiset alennukset rajoittaa kilpailua, jättänyt virheellisesti ottamatta huomioon Intelin perustelut, joilla pyrittiin osoittamaan komission AEC-testin yhteydessä mahdollisesti tekemät virheet” (muutoksenhakuasiassa annettu tuomio, 147 kohta).
- 85 Tästä seuraa, että edellä 80 ja 83 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti unionin yleisen tuomioistuimen on asian palauttamisen yhteydessä tutkittava, saattoivatko riidanalaiset alennukset rajoittaa kilpailua, kun otetaan huomioon muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 133 ja 141 kohtaan sisältyvät täsmennykset 13.2.1979 annetussa tuomiossa Hoffmann-La Roche v. komissio (85/76, EU:C:1979:36) esitettyihin periaatteisiin sekä asianosaisten näistä täsmennyksistä tehtävien johtopäätösten osalta esittämät pääasialliset huomautukset ja lisähuomautukset. Vaikka unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava Intelin väitteet, joilla se pyrkii osoittamaan, että komissio on tehnyt virheitä AEC-analysissään, se voi muilta osin hyväksyä edelleen tarkastelussaan kaikki toteamukset, joita ei ole riitautettu muutoksenhaussa, tai ainakin toteamukset, jotka koskevat ”oikeusseikkoja, joita ei ole ratkaistu” muutoksenhaussa annetulla tuomiolla.
- 86 Tämä pätee erityisesti toteamuksiin, jotka koskevat peittelemättömiksi rajoituksiksi kutsuttujen menettelytapojen oikeudellista luonnehdintaa alkuperäisen tuomion II luvun (”Riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevat vaatimukset”) A kohdan, jonka otsikkona on ”Komission suorittamaa oikeudellista arviointia koskevat horisontaaliset kysymykset”, 3 kohdassa, jonka otsikkona on ”Peittelemättömiksi rajoituksiksi kutsuttujen menettelytapojen oikeudellinen luonnehdinta” (kyseisen tuomion 198–220 kohta), sekä peittelemättömiä rajoituksia ja

yksinostoalennuksia alkuperäisen tuomion saman II luvun D kohdassa, jonka otsikkona on ”Arviointivirheet, jotka koskivat OEM-valmistajiin ja MSH:n kohdistettuja menettelytapoja” (kyseisen tuomion 437–1522 kohta).

- 87 Peittelemättömiä rajoituksia koskevista toteamuksista Intel ja ACT väittävät pääasiallisissa huomautuksissaan, että muutoksenhakuasiassa annettua tuomiosta ilmenee, että komission olisi pitänyt tutkia riidanalaisessa päätöksessä, saattoiko peittelemättömillä rajoituksilla olla kantajan aiheuttamiksi väitetyt markkinoilta syrjäyttävät vaikutukset, soveltamalla muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa lueteltuja kriteerejä ja AEC-testiä. ACT lisää, että peittelemättömät rajoitukset ovat viime kädessä eräänlaisia yksinostoalennuksia tai yksinmyyntimaksuja ja että oikeusvarmuuden periaate edellyttää, ettei näitä kahta hinnoittelukäytäntöä eroteta toisistaan.
- 88 Heti alkuun on korostettava, että riidanalaisen päätöksen 1641 perustelukappaleesta ja sitä seuraavista perustelukappaleista ilmenee, että Intelin Aceriin, HP:hen ja Lenovoon kohdistamat toimet, joita on luonnehdittu peittelemättömiksi rajoituksiksi, on erotettu Intelin muista toimista, jotka kuuluvat riidanalaisessa päätöksessä suoritetun AEC-testin piiriin. Tältä osin on todettava, että tämä erottelu johtuu siitä, että peittelemättömät rajoitukset perustuvat kahteen pilariin, joista jälkimmäinen erottaa ne muista riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetuista Intelin toimista. Sen lisäksi, että Intel tarjosi alennuksia tai maksuja asianomaisille OEM-valmistajille (HP:lle, Acerille ja Lenovolle), kyseisten maksujen vastineena niiden edellytettiin pidättyvän tietyistä toimista eli tavalla tai toisella peruuttamaan AMD:n CPU:ille pohjautuvien tuotteiden markkinoille saattamisen tai rajoittamaan sitä.
- 89 Kuten unionin yleinen tuomioistuin kuvaa näitä menettelytapoja alkuperäisen tuomion 198 kohdassa, Intelin maksujen suorittamiselle oli asetettu seuraavat ehdot:
- HP:n piti ensinnäkin suunnata yrityksille tarkoitettujen, AMD- x86-CPU-pohjaisten pöytätietokoneiden myynti pienille ja keskisuurille yrityksille sekä julkiselle sektorille ja opetus- ja terveydenhoitoalalle eikä suurille yrityksille
 - toiseksi HP:n piti kieltää jälleenmyyjään varastoimasta yrityksille tarkoitettuja, AMD-x86-CPU-pohjaisia pöytätietokoneita, jotta näitä tietokoneita voisivat saada ainoastaan asiakkaat, jotka tilaavat niitä joko suoraan HP:ltä tai HP:n kauppaedustajina toimivien jälleenmyyjien kautta
 - kolmanneksi Acerin, HP:n ja Lenovon piti lykätä AMD-CPU-pohjaisten tietokoneiden markkinoille saattamista tai peruuttaa se.
- 90 Edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin toteaa, ettei muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa ole mitään sellaista, minkä perusteella unionin tuomioistuimen voitaisiin katsoa todenneen, että muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 138 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa määriteltyä menetelmää olisi sovellettava myös peittelemättömiin rajoituksiin. Tästä tuomiosta ei liioin ilmene, että unionin tuomioistuin olisi edellyttänyt AEC-testin suorittamista peittelemättömien rajoitusten osalta, kuten kantaja väitti ensimmäisessä oikeusasteessa. Vaikka nämä menettelytavat on selvästi erotettu toisistaan sekä komission antamassa riidanalaisessa päätöksessä että unionin yleisen tuomioistuimen alkuperäisessä tuomiossa, on todettava, että muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa ei analysoida näitä menettelytapoja sinänsä vaan ne ainoastaan mainitaan sen 11 ja 15 kohdassa asian taustan ja unionin yleisen tuomioistuimen menettelyä koskevan yhteenvedon yhteydessä muuta arviointia esittämättä.

- 91 Kuten komissio huomauttaa perustellusti, tapa, jolla unionin tuomioistuin on yhtäältä esittänyt yhteenvedon ensimmäisestä valitusperusteesta ja toisaalta perustellut arviointinsa tuomionsa 137 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa, tukee näkemystä, jonka mukaan se ei ole arvioinut lainkaan kyseessä olevia peittelemättömiä rajoituksia. Kyseisistä kohdista ilmenee yksiselitteisesti, että unionin tuomioistuin on arvioinut niissä ainoastaan 13.2.1979 annetussa tuomiossa Hoffmann-La Roche v. komissio (85/76, EU:C:1979:36) tarkoitettuja uskollisuusalennuksia.
- 92 Tämä käy vielä selvemmin ilmi muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 141 kohdasta, jossa täsmennetään, että ”jos komissio tekee [AEC- analyysin] päätöksessä, jossa alennusjärjestelmä todetaan väärinkäytöksi, unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia kaikki kantajan perustelut, joilla pyritään kyseenalaistamaan se, onko komissio todennut perustellusti, että kyseisellä alennusjärjestelmällä saattaa olla syrjäyttävä vaikutus”. Koska komissio ei ole suorittanut AEC-analyysiä peittelemättömien rajoitusten osalta ja koska unionin yleinen tuomioistuin on hyväksynyt tämän lähestymistavan alkuperäisen tuomion 198–220 kohdassa, on selvää, että unionin tuomioistuin viittasi oikeudelliseen arviointiperusteeseen, jota sovelletaan OEM-valmistajille ja MSH:lle tarjottuihin alennuksiin ja maksuihin eikä peittelemättömiin rajoituksiin.
- 93 Toisin kuin Intel ja ACT väittävät, muutoksenhakuasiassa annetusta tuomiosta ei ilmene, että peittelemättömiin rajoituksiin pitäisi soveltaa samoja periaatteita kuin riidanalaisiin alennuksiin siltä osin kuin niiden todetaan merkitsevän väärinkäyttöä.
- 94 Toisin kuin ACT väittää, peittelemättömille rajoituksille, sellaisina kuin komissio on ne määritellyt, on ominaista se, että nämä menettelytavat perustuvat kahteen pilariin, joista jälkimmäinen erottaa ne muista riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetuista Intelin toimista, kuten edellä 88 kohdassa on todettu. Oikeusvarmuuden periaate ei näin ollen ole esteenä sille, että ehdollisiin alennuksiin ja peittelemättömiin rajoituksiin sovelletaan eri oikeudellisia arviointiperusteita, koska toimivaltaiset viranomaiset ja tuomioistuimet eivät todennäköisesti erottaisi johdonmukaisesti näitä kahta menettelytapaa toisistaan.
- 95 Intel ja ASCT eivät ole esittäneet pääasiallisissa huomautuksissaan ja lisähuomautuksissaan mitään perustelua, joka osoittaisi, että jotkin alkuperäisessä tuomiossa tarkastelluista tosiseikoista, jotka koskevat peittelemättömiä rajoituksia, pitäisi tutkia uudelleen asian palauttamisen seurauksena.
- 96 Tässä tilanteessa unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että alkuperäisen tuomion 198–220, 799–873, 1043–1144, 1222–1361 ja 1371 kohdassa esitetyt toteamukset on syytä hyväksyä edelleen ainoastaan siltä osin kuin ne koskevat peittelemättömiä rajoituksia ja niiden lainvastaisuutta SEUT 102 artiklan kannalta.
- 97 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo myös, että alkuperäisen tuomion II luvun D kohtaan sisältyvät arvioinnit, jotka koskevat riidanalaisien alennusten luonnehtimista yksinostoalennuksiksi, on hyväksyttävä edelleen. Niitä ei ensinnäkään ole tarkasteltu muutoksenhakuasiassa annetun tuomion perusteluissa eikä niitä siis voida pitää unionin tuomioistuimen asiassa ratkaisemina oikeusseikkoina Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettulla tavalla. On myös todettava, kuten komissio toi esille vuonna 2020 pidetyssä istunnossa, että kantaja ei ole esittänyt yhtään perustelua, joka osoittaisi, että tietyt alkuperäisessä tuomiossa riidanalaisien alennusten yksinostoalennuksiksi luonnehtimista varten tutkitut tosiseikat olisi tutkittava uudelleen

erityisesti niiden muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa esitettyjen täsmennysten seurauksena, jotka koskevat 13.2.1979 annetussa tuomiossa Hoffmann-La Roche v. komissio (85/76, EU:C:1979:36) vahvistettuja periaatteita.

- 98 Tässä tilanteessa unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että on edelleen syytä hyväksyä päätelmät, jotka sisältyvät alkuperäisen tuomion II luvun D kohtaan ja joiden mukaan komissio on riidanalaisessa päätöksessä osoittanut, että ensinnäkin kantaja oli ilmaissut Dellille, että joulukuun 2002 ja joulukuun 2005 välillä kilpailun mukauttamisohjelman (Meet Competition Programme) perusteella myönnettyihin alennuksiin liittyi yksinostoehto (alkuperäinen tuomio, 444–584 kohta), toiseksi kantajan ja HP:n marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välillä tehdyt sopimukset (jäljempänä HPA-sopimukset) koskivat yksinostoalennuksia (alkuperäinen tuomio, 673–798 kohta), kolmanneksi kantaja oli myöntänyt yksinostoalennuksia NEC:lle lokakuun 2002 ja marraskuun 2005 välillä (alkuperäinen tuomio, 900–1018 kohta), neljänneksi kantaja ja Lenovo olivat tehneet yhteisymmärryspöytäkirjan, vuoden 2007 Memorandum of Understandingin (jäljempänä vuoden 2007 MoU), johon liittyi ei-kirjallinen yksinostoehto (alkuperäinen tuomio, 1045–1208 kohta), ja viidenneksi kantaja oli suorittanut MSH:lle lokakuun 2002 ja joulukuun 2007 välillä maksuja, joiden ehtona oli, että MSH myy yksinomaan Intelin CPU:ille perustuvia tietokoneita (alkuperäinen tuomio, 1372–1502 kohta).
- 99 On syytä lisätä, että edellä 98 kohdassa tarkoitetut päätelmät hyväksytään edelleen kahta täsmennystä koskevalla varauksella.
- 100 Ensinnäkin edellä 98 kohdassa tarkoitetuista päätelmistä ne, joiden mukaan komissiolla ei ollut velvollisuutta määrittää täsmällisesti, mikä osuus alennuksista oli myönnetty vastineena yksinostoista (alkuperäinen tuomio, 453, 538, 916 ja 1500 kohta), pätevät vain siltä osin kuin ne tukevat riidanalaisten alennusten luonnehdintaa ”yksinostoalennuksiksi”.
- 101 Koska unionin yleinen tuomioistuin on sidottu unionin tuomioistuimen muutoksenhakuasiassa antamassa tuomiossa ratkaisemaan oikeusseikkaan, joka on selostettu edellä 84 kohdassa, se hyväksyy edelleen edellä 98 kohdassa tarkoitetut päätelmät, lukuun ottamatta niitä, joiden mukaan AEC-testin soveltaminen ei ollut tarpeen analysoitaessa sitä, saattoivatko riidanalaiset alennukset rajoittaa kilpailua, ja niitä, joiden mukaan riidanalaisten alennusten luonnehtiminen yksinostoalennuksiksi riitti perusteeksi luonnehtia ne myös väärinkäytöksi SEUT 102 artiklan nojalla.
- 102 Edellä esitetyn perusteella on katsottava vastauksena asianosaisten väitteisiin, että oikeusriidan kohteena on unionin yleisen tuomioistuimen arviointi siitä, saattoivatko riidanalaiset alennukset rajoittaa kilpailua, kun otetaan huomioon 13.2.1979 annetussa tuomiossa Hoffmann-La Roche v. komissio (85/76, EU:C:1979:36) vahvistettuihin periaatteisiin muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 133 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa esitetyt täsmennykset ja asianosaisten näistä täsmennyksistä tehtävistä johtopäätöksistä esittämät huomautukset.

Komission väitteet kantajan ja ACT:n pääasiallisiin huomautuksiin sisältyvien tiettyjen väitteiden tutkittavaksi ottamisesta

- 103 Komissio väittää lisähuomautuksissaan, että kantajan pääasialliset huomautukset on suurelta osin jätettävä tutkimatta tai ainakin todettava asian kannalta merkityksettömiksi. Komission mukaan työjärjestyksen 217 artiklan nojalla esitettyjen huomautusten todellisena tarkoituksena on kommentoida vaikutuksia, joita muutoksenhakuasiassa annetulla tuomiolla on asian palauttamisen yhteydessä. Kun otetaan huomioon, että muutoksenhakuasiassa annetun tuomion

mukaan AEC-testiä koskevien Intelin väitteiden tutkimatta jättäminen oli virhe, mutta riidanalaiseen päätökseen sisältyvän AEC-testin perusteltavuudesta ei ole tehty mitään johtopäätöstä, muutoksenhakuasiassa annettussa tuomiossa ei ole mitään sellaista, minkä vuoksi kantajan olisi perusteltua keskittyä huomautuksissaan pääasiassa toistamaan AEC-testistä esitetyt väitteet.

- 104 Komissio vetoaa myös siihen, että muutoksenhakuasiassa annettu tuomio ei ole uusi seikka, joka oikeuttaisi kantajan muuttamaan tai laajentamaan alkuperäisen tuomion antamiseen johtaneessa menettelyssä esitettyjä perusteita, ja väittää, että tietyt kantajan tai ACT:n pääasiallisissa huomautuksissa esitetyt perustelut on jätettävä tutkimatta.
- 105 Tältä osin oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että työjärjestyksen 76 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan kantajan on määriteltävä oikeudenkäynnin kohde ja vaatimuksensa kanteessa (ks. tuomio 20.5.2009, *VIP Car Solutions v. parlamentti*, T-89/07, EU:T:2009:163, 110 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Työjärjestyksen 84 artiklan 1 kohdassa, jota työjärjestyksen 218 artiklan mukaan sovelletaan silloin kun, kuten tässä tapauksessa, asia tulee vireille unionin yleisessä tuomioistuimessa unionin tuomioistuimen palauttamista koskevalla tuomiolla, määrätään, että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana ilmenneisiin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin. Vaikka työjärjestyksen 84 artiklan 2 kohdassa mahdollistetaan uusiin perusteisiin vetoaminen asian käsittelyn kuluessa tietyin edellytyksin, tätä kohtaa ei missään tapauksessa voida tulkita siten, että kantaja saa sen mukaan esittää unionin tuomioistuimissa uusia vaatimuksia ja näin muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta tai kanteen luonnetta (tuomio 20.5.2009, *VIP Car Solutions v. parlamentti*, T-89/07, EU:T:2009:163, 110 kohta ja tuomio 13.6.2012, *Insula v. komissio*, T-246/09, ei julkaistu, EU:T:2012:287, 100 ja 103 kohta).
- 106 Tästä seuraa, että sen jälkeen, kun unionin tuomioistuimen tuomio, jolla asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, on annettu, asianosaiset ja muut osapuolet eivät lähtökohtaisesti voi vedota perusteisiin, joihin ei ollut vedottu siinä menettelyssä, jossa unionin tuomioistuimen kumoama unionin yleisen tuomioistuimen tuomio on annettu (tuomio 1.7.2008, *Chronopost ja La Poste v. UFEF ym.*, C-341/06 P ja C-342/06 P, EU:C:2008:375, 71 kohta). Ainoastaan peruste, jolla laajennetaan kannekirjelmässä aikaisemmin – nimenomaisesti tai implisiittisesti – esitettyä perustetta ja jolla on läheinen yhteys tähän perusteeseen, on otettava tutkittavaksi (tuomio 11.3.2020, *komissio v. Gmina Miasto Gdynia ja Port Lotniczy Gdynia Kosakowo*, C-56/18 P, EU:C:2020:192, 66 kohta).
- 107 On myös palautettava mieleen, että tutkittavaksi voidaan ottaa vain ne väliintulijan argumentit, jotka kuuluvat asianosaisten vaatimuksissa ja perusteissa määriteltyyn yhteyteen (tuomio 4.2.2020, *Uniwersytet Wrocławski ja Puola v. REA*, C-515/17 P ja C-561/17 P, EU:C:2020:73, 51 kohta).
- 108 Tässä tapauksessa asiassa T-286/09 nostettu kanne on rajattu edellä 36 kohdassa mainitun kannekirjelmän perusteella.
- 109 Kannekirjelmässä kantaja väittää, että komissio on tehnyt riidanalaisessa päätöksessä useita ”ilmeisiä virheitä” soveltaessaan AEC-testiä, minkä jälkeen kantaja on tarkentanut kyseisiä virheitä koskevia väitteitään Dellille, Lenovolle, HP:lle, NEC:lle ja MSH:lle tarjottujen alennusten ja maksujen osalta. Työjärjestyksen 84 artiklan 1 kohta ei näin ollen ole esteenä sille, että kantaja

keskittyy pääasiallisissa huomautuksissaan pääasiassa toistamaan kannekirjelmän perustelut, jotka koskevat AEC-testiä, tai jopa laajentamaan näitä perusteluja. Tällaista menettelyä ei voida rinnastaa siihen, että asian käsittelyn kuluessa vedotaan uusiin perusteisiin.

- 110 Näin ollen on hylättävä komission työjärjestyksen 217 artiklaan perustuva väite, jonka mukaan kantajan pääasialliset huomautukset on suurelta osin jätettävä tutkimatta tai ainakin todettava asian kannalta merkityksettömiksi.
- 111 Komissio väittää sen sijaan perustellusti, että vaikka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan mukaan unionin yleinen tuomioistuin on sidottu muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa annettuun oikeudelliseen tulkintaan, unionin yleinen tuomioistuin on sidottu myös kantajan kannekirjelmässä esittämiin perusteisiin, eikä valitus ole sellaisenaan uusi seikka, joka oikeuttaisi muuttamaan tai laajentamaan Intelin kanneperusteita, jotka kohdistuvat riidanalaiseen päätökseen. Komissio väittää niin ikään perustellusti, ettei ACT voi vedota asian palauttamisen seurauksena kantajan tueksi esitettyihin perusteluihin, jotka eivät vastaa sen kannekirjelmässä esittämiä perusteita.
- 112 Komission väitteitä, joiden mukaan tietyillä kantajan pääasiallisissa huomautuksissa tai ACT:n pääasiallisissa huomautuksissa esitetyillä perusteluilla on muutettu tai laajennettu alkuperäisen tuomion antamiseen johtaneessa menettelyssä esitetyjä perusteita, tarkastellaan myöhemmin tässä tuomiossa, jos se osoittautuu asian ratkaisemisen kannalta tarpeelliseksi (ks. jäljempänä erityisesti 401 ja 506 kohta).

Asiakysymys

Riidanalaisen päätöksen kumoamista koskeva vaatimus

- 113 Kantaja, jota ACT tukee, väittää, että riidanalainen päätös on kumottava, koska se perustuu virheelliseen oikeudelliseen arviointiin, koska siinä ei ole asianmukaisesti arvioitu ja otettu huomioon muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa mainittuja arviointiperusteita ja koska se sisältää AEC-analyysin, johon liittyy useita virheitä.
- 114 Komissio taas vetoaa siihen, että riidanalainen päätös on pidettävä kokonaisuudessaan voimassa, koska se on muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa omaksutun lähestymistavan mukainen, koska siinä on otettu huomioon kaikki kyseisen tuomion 139 kohdassa tarkoitetut arviointiperusteet ja koska AEC-analyysiin ei liity yhtään virhettä.
- 115 Kuten edellä 102 kohdassa on täsmennetty, unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava muutoksenhakuasiassa annetun tuomion valossa kantajan esittämät perusteet ja perustelut sille, että riidanalaiset alennukset eivät voineet rajoittaa kilpailua. Tässä tarkoituksessa on aluksi palautettava mieleen unionin tuomioistuimen määrittelemä menetelmä sen arvioimiseksi, saattoivatko kyseessä olevan kaltaiset alennukset rajoittaa kilpailua, ja sen jälkeen tehtävä niistä keskeiset johtopäätökset.

I Unionin tuomioistuimen määrittelemä menetelmä sen arvioimiseksi, saattoiko alennusjärjestelmä rajoittaa kilpailua

- 116 Unionin tuomioistuin toteaa muutoksenhakuasiassa antamansa tuomion 133–137 kohdassa aluksi SEUT 102 artiklan luonteen ja tarkoituksen. Se viittaa erityisesti 27.3.2012 annettuun tuomioon *Post Danmark (C-209/10, EU:C:2012:172)* ja korostaa, että laatukilpailu voi johtaa siihen, että vähemmän tehokkaat kilpailijat syrjäytetään markkinoilta (muutoksenhakuasiassa annettu tuomio, 134 kohta), samalla kun se muistuttaa määräävässä asemassa olevien yritysten erityisestä velvollisuudesta olla rajoittamatta toimivaa ja vääristymätöntä kilpailua (muutoksenhakuasiassa annettu tuomio, 135 kohta). Se korostaa myös, ettei kaikkea hintakilpailua voida pitää oikeutettuna (muutoksenhakuasiassa annettu tuomio, 136 kohta).
- 117 Muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 137 kohdassa unionin tuomioistuin viittaa 13.2.1979 annettuun tuomioon *Hoffmann-La Roche v. komissio (85/76, EU:C:1979:36)* perustuvaan vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön (jäljempänä tuomioon *Hoffmann-La Roche* perustuva oikeuskäytäntö), jonka mukaan uskollisuusalennukset merkitsevät SEUT 102 artiklassa tarkoitettua määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä.
- 118 Unionin tuomioistuin katsoo kuitenkin muutoksenhakuasiassa antamansa tuomion 138 kohdassa, että tuomioon *Hoffmann-La Roche* perustuvaa oikeuskäytäntöä on täsmennettävä silloin, kun määräävässä asemassa oleva yritys ”väittää hallinnollisessa menettelyssä, ettei sen toiminta saattanut rajoittaa kilpailua ja että toiminnasta ei erityisesti seurannut moitittuja markkinoilta syrjäyttämiseen johtaneita vaikutuksia, ja kun yritys esittää näyttöä tämän väitteen tueksi”.
- 119 Unionin tuomioistuin toteaa muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa, mitkä arviointiperusteet on tällaisessa tilanteessa otettava huomioon SEUT 102 artiklan rikkomisen toteamiseksi. Unionin tuomioistuimen mukaan komissio on velvollinen analysoimaan yrityksen määräävän aseman vahvuutta merkityksellisillä markkinoilla, sitä, miten laajalti markkinat on riidanalaisella menettelytavalla katettu, kyseisten alennusten myöntämisedellytykset ja -tavat ja alennusten keston ja niiden määrän, mutta komissio on myös velvollinen arvioimaan, onko mahdollisesti olemassa strategia, jolla vähintään yhtä tehokkaat kilpailijat pyritään syrjäyttämään markkinoilta.
- 120 Muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 141 kohdassa unionin tuomioistuin toteaa, että ”jos [kuten tässä tapauksessa] komissio tekee [analyysin, joka koskee kykyä syrjäyttää markkinoilta] päätöksessä, jossa alennusjärjestelmä todetaan väärinkäytöksi, unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia kaikki kantajan perustelut, joilla pyritään kyseenalaistamaan se, onko komissio todennut perustellusti, että kyseisellä alennusjärjestelmällä saattaa olla syrjäyttävä vaikutus”.
- 121 Muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 142 kohdassa unionin tuomioistuin tuo esille, että vaikka komissio on korostanut riidanalaisessa päätöksessä sitä, että ”[riidanalaiset] alennukset saattoivat niiden luonteen puolesta rajoittaa kilpailua siten, että analyysi käsiteltävän asian kaikista olosuhteista ja erityisesti AEC-testi eivät olleet tarpeen määräävän markkina-aseman väärinkäytön toteamiseksi (ks. mm. päätöksen 925 ja 1760 perustelukappale), se on kuitenkin tutkinut samassa päätöksessä näitä olosuhteita syvällisesti ja esittänyt tämän päätöksen 1002–1576 perustelukappaleessa erittäin yksityiskohtaisia perusteluja AEC-testin yhteydessä tekemästään analyysistä, jonka perusteella se päätteli kyseisen päätöksen 1574 ja 1575

perustelukappaleessa, että yhtä tehokkaan kilpailijan olisi pitänyt soveltaa kestävämpiä hintoja ja että kyseessä olevalla alennuskäytännöllä saattoi siksi olla tällaisen kilpailijan markkinoilta syrjäyttävä vaikutus”.

- 122 Tästä syystä unionin tuomioistuin päätelee muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 143 ja 144 kohdassa, että koska AEC-testillä oli todellista merkitystä, kun komissio arvioi sitä, saattoiko kyseessä olevalla alennuskäytännöllä olla yhtä tehokkaiisiin kilpailijoihin kohdistuva syrjäyttämisaikutus, unionin yleinen tuomioistuin oli velvollinen tutkimaan kaikki Intelin esittämät perustelut komission riidanalaisessa päätöksessä soveltaman AEC-testin osalta, mitä se ei tehnyt.

II Muutoksenhakuasiassa annetusta tuomiosta ilmenevät periaatteet

- 123 Asianosaisten tavoin on todettava, että muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa täsmennetään tuomioon Hoffmann-La Roche perustuvaa oikeuskäytäntöä, ja siitä voidaan tehdä kolme johtopäätöstä.
- 124 Muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 137 ja 138 kohdasta ilmenee, että vaikka määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen käyttöön ottamaa alennusjärjestelmää voidaan luonnehtia kilpailunrajoitukseksi, koska sen luonteen vuoksi sillä voidaan olettaa olevan kilpailua rajoittavia vaikutuksia, kyse on tältä osin kuitenkin pelkästä olettamasta eikä SEUT 102 artiklan rikkomisesta sinänsä, mikä vapauttaisi komission joka tapauksessa tutkimasta sen vaikutuksia.
- 125 Unionin tuomioistuin toteaa myös, että silloin kun määräävässä asemassa oleva yritys ”väittää hallinnollisessa menettelyssä, ettei sen toiminta saattanut rajoittaa kilpailua ja että toiminnasta ei erityisesti seurannut moitittuja markkinoilta syrjäyttämiseen johtaneita vaikutuksia, ja kun yritys esittää näyttöä tämän väitteen tueksi”, komission on arvioitava, saattoiko alennusjärjestelmä syrjäyttää kilpailijat markkinoilta, soveltamalla muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa esitettyjä viittä arviointiperustetta (ks. edellä 119 kohta). Kun otetaan huomioon muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdan sanamuoto, komission on vähintään tutkittava nämä viisi arviointiperustetta arvioidessaan, saattoiko tässä tapauksessa kyseessä olevan kaltainen alennusjärjestelmä syrjäyttää kilpailijat markkinoilta.
- 126 On vielä korostettava, että vaikka unionin tuomioistuin ei ole todennut, että AEC-testi on välttämättä tehtävä arvioitaessa minkä tahansa alennusjärjestelmän osalta, saattoiko se syrjäyttää kilpailijat markkinoilta, muutoksenhakuasiassa annetusta tuomiosta ilmenee, että kun komissio on tehnyt AEC-testin, tämä testi on yksi niistä seikoista, jotka komission on otettava huomioon arvioidessaan, saattoiko alennusjärjestelmä rajoittaa kilpailua.
- 127 Unionin yleisen tuomioistuimen on näiden johtopäätösten ja unionin tuomioistuimen määrittelemän menetelmän valossa tutkittava kantajan esittämät perusteet ja perustelut, joiden mukaan riidanalaisilla alennuksilla ei voitu rajoittaa kilpailua, ja aluksi tutkittava, onko kantajan ja ACT:n väite, jonka mukaan riidanalainen päätös perustuu virheelliseen oikeudelliseen arviointiin, joka voi yksinään johtaa sen kumoamiseen, perusteltu.

III Kantajan ja ACT:n esittämien väitteiden perusteltavuus

A Väite, jonka mukaan riidanalainen päätös perustuu virheelliseen oikeudelliseen arviointiin

- 128 Kantaja ja ACT väittävät, kuten ne esittivät myös ensimmäisessä oikeusasteessa, että komissio on tukeutunut oikeudelliseen arviointiin, johon liittyy koko riidanalaiseen päätökseen vaikuttanut perustavanlaatuinen virhe, jonka on yksinään johdettava sen kumoamiseen.
- 129 Kantajan ja ACT:n mukaan riidanalaisessa päätöksessä esitetty toteamus kilpailusääntöjen rikkomisesta voidaan pitää voimassa vain, jos voidaan osoittaa, että se perustuu muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 138 ja 139 kohdassa kuvattua oikeudellista arviointia vastaavaan arviointiin. Niiden mukaan on täysin selvää, ettei näin ole tässä tapauksessa. Sen sijaan, että komissio olisi tulkinnut tuomioon Hoffmann-La Roche perustuvaa oikeuskäytäntöä siten, että se merkitsee pelkkää lainvastaisuusolettamaa, se on tyytynyt toteamaan, että riidanalaiset alennukset merkitsivät luonteensa puolesta väärinkäyttöä, minkä vuoksi niiden väärinkäyttöä merkitsevän luonteen toteamiseksi ei olisi ollut tarpeen tutkia eikä varsinkaan ottaa huomioon sitä, saattoivatko ne syrjäyttää kilpailijat markkinoilta.
- 130 ACT lisää, että vaikka riidanalainen päätös sisältäisi toteamuksia siitä, saattoivatko riidanalaiset alennukset rajoittaa kilpailua, tällaiset lisätoteamukset eivät kuulu oikeudelliseen arviointiin, joka on suoritettu sen toteamiseksi, että nämä alennukset merkitsivät väärinkäyttöä ja että niillä rikottiin SEUT 102 artiklaa. Lisäksi se huomauttaa komission katsoneen, ettei markkinoiden kattavuusasteen, alennusten keston ja niiden määrän kaltaisilla arviointiperusteilla ollut merkitystä väärinkäytön toteamisen kannalta, ja vahvistaneen, ettei niitä ollut otettu tässä tarkoituksessa huomioon. Muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa määritellyn menetelmän valossa tämä on ACT:n mukaan riittävä peruste todeta, että riidanalaisen päätöksen analyysi on kokonaisuudessaan virheellinen, minkä vuoksi päätös on perusteltua kumota.
- 131 Komissio kiistää sen väitteen perusteltavuuden, jonka mukaan riidanalainen päätös perustuisi virheelliseen oikeudelliseen arviointiin, joka voi yksinään johtaa sen kumoamiseen.
- 132 Vuonna 2020 pidetyssä istunnossa komissio korosti vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, että riidanalainen päätös perustui ensisijaisesti tuomioon Hoffman-La Roche perustuvan oikeuskäytännön perinteiseen tulkintaan. Tästä syystä se vetosi ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään kirjelmässä siihen, ettei riidanalaisen päätöksen ollut tarpeen nojautua AEC-testiin, koska sillä ei ollut merkitystä. Komissio huomautti kuitenkin unionin tuomioistuimen todenneen muutoksenhakuasiassa antamansa tuomion 143 kohdassa, että AEC-testillä oli todellista merkitystä, kun komissio arvioi sitä, saattoiko kyseessä olevalla alennuskäytännöllä olla yhtä tehokkaihin kilpailijoihin kohdistuva syrjäyttämisen vaikutus, mikä on johdonmukaista riidanalaisen päätöksen 925 perustelukappaleen kanssa. Komissio huomautti vielä, että vaikka se ei ole riidanalaisessa päätöksessä tukeutunut ensisijaisesti AEC-testiin, tämä testi on tehty täydentävästi, ja sen avulla on voitu osoittaa, että riidanalaiset alennukset saattoivat johtaa kilpailunvastaiseen markkinoilta syrjäyttämiseen.
- 133 Tässä tapauksessa on korostettava olevan selvää, että kantaja oli väittänyt hallinnollisessa menettelyssä, ettei sen toiminta saattanut rajoittaa kilpailua ja että toiminnasta ei erityisesti seurannut väitettyjä markkinoilta syrjäyttämiseen johtaneita vaikutuksia, ja esittänyt näyttöä tämän väitteen tueksi, minkä vuoksi komission oli muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 138 ja 139 kohdasta ilmenevällä tavalla analysoitava, saattoiko alennusjärjestelmä syrjäyttää kilpailijat

markkinoilta. On myös todettava, että erityisesti riidanalaisen päätöksen 920–926, 950, 972, 981, 989, 1000 ja 1001 perustelukappaleen ja komission ensimmäisessä oikeusasteessa toimittamisissaan kirjelmässä ja vuonna 2020 pidetyssä istunnossa esittämien selitysten perusteella komissio katsoo, että 13.2.1979 annetusta tuomiosta Hoffmann-La Roche v. komissio (85/76, EU:C:1979:36) ilmenevien periaatteiden vuoksi SEUT 102 artiklan rikkomisen toteamiseksi ei ollut tarpeen osoittaa, että riidanalaiset alennukset saattoivat syrjäyttää kilpailijat markkinoilta, koska nämä alennukset olivat luonteensa puolesta kilpailunvastaisia.

134 Siltä osin kuin kyse on edellä mainituista riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista, jotka kaikki sisältyvät tämän päätöksen alennusten ehdollisuutta koskevaan AEC-analyysiä edeltävään osaan, komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 923 perustelukappaleessa, että ”toisin kuin Intel väittää, tämä ei edellytä näyttöä todellisesta markkinoilta syrjäyttämisestä” ja että lisäksi [SEUT 102] artiklan rikkominen voi seurata myös määräävässä asemassa olevan yrityksen noudattamien menettelytapojen kilpailunvastaisesta tarkoituksesta”.

135 Komissio toteaa lisäksi riidanalaisen päätöksen 925 perustelukappaleessa seuraavaa:

”Vaikka edellä esitetyt toteamukset ovat oikeuskäytännön mukaisesti itsessään riittäviä [SEUT 102] artiklan rikkomisen toteamiseksi, koska mitään objektiivisia perusteluja ei ole, komissio osoittaa myös 4.2.3-4.2.6 kohdassa, että Intelin Dellille, HP:lle, NEC:lle ja Levonolle myöntämät ehdolliset alennukset ja sen MSH:lle suorittamat ehdolliset maksut täyttivät 920, 921 ja 923 perustelukappaleessa tarkoitetut oikeuskäytännössä määritellyt edellytykset ja että niillä saattoi olla tai todennäköisesti oli markkinoilta syrjäyttävä vaikutus (joka voi aiheuttaa vahinkoa kuluttajille). Yksi mahdollisuus osoittaa se, että Intelin alennuksilla ja maksuilla saattoi olla tai todennäköisesti oli markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, on tehdä yhtä tehokkaan kilpailijan analyysi, vaikka oikeuskäytännön mukaisesti se ei olekaan välttämätöntä [SEUT 102] artiklan rikkomisen osoittamiseksi (4.2.3 kohta). Komissio katsoo tämän analyysin tuloksiin, laadullisiin ja määrällisiin todisteisiin (4.2.4 ja 4.2.5 kohta) sekä objektiivisten perustelujen ja tehokkuusetujen puuttumiseen (4.2.6 kohta) nojautuen, että Intelin Dellille, HP:lle, NEC:lle ja Lenovolle myöntämät ehdolliset alennukset ja sen MSH:lle suorittamat ehdolliset maksut olivat komission erityistä huomiota vaativaa [SEUT 102] artiklan mukaista väärinkäyttöä.”

136 Riidanalaisen päätöksen 926 perustelukappaleessa, jolla aloitetaan komission analyysi alennusten luonteesta ja vaikutuksesta, todetaan muun muassa, että ”vaikka se ei olekaan [kyseisen päätöksen] 920, 921 ja 923 perustelukappaleessa tarkoitetun oikeuskäytännön mukaan välttämätöntä, komissio osoittaa, että ehdolliset alennusjärjestelmät estivät kutakin näistä alkuperäislaitevalmistajista hankkimasta AMD:ltä x86[-CPU:ita] tai tekivät sen vaikeammaksi, [ja] osoittaa, millä tavoin MSH:lle myönnetyt ehdolliset maksujärjestelmät olivat keino kannustaa MSH:ta myymään yksinomaan Intelin CPU:ille pohjautuvia pöytä tietokoneita ja estivät MSH:ta myymästä AMD:n [CPU:ille] pohjautuvia pöytä tietokoneita tai tekivät sen vaikeammaksi”.

137 Kullekin OEM-valmistajalle tai MSH:lle myönnettyjen alennusten ehdollisuutta koskevan analyysin päättävissä riidanalaisen päätöksen 950 perustelukappaleessa (joka koskee Delliä), 972 perustelukappaleessa (joka koskee HP:tä), 981 perustelukappaleessa (joka koskee NEC:tä), 989 perustelukappaleessa (joka koskee Lenovoa) ja 1000 perustelukappaleessa (joka koskee MSH:ta) komissio katsoo systemaattisesti, että Intelin näille OEM-valmistajille tai MSH:lle tarjoamien alennusten tai maksujen määrä oli tosiasiallisesti sidottu siihen, että ne hankkivat Inteliltä kaikki tarvitsemansa x86-CPU:t, että nämä alennukset tai nämä maksut täyttivät riidanalaisen päätöksen 920, 921 ja 923 perustelukappaleessa tarkoitetussa oikeuskäytännössä vahvistetut edellytykset sille, että niitä voidaan pitää väärinkäyttönä, ja että näiden alennusten tai

näiden maksujen vaikutuksena oli rajoittaa OEM-valmistajien tai MSH:n vapautta valita x86-CPU:iden hankintalähteensä ja estää muita kilpailijoita toimittamasta näille OEM-valmistajille tai MSH:lle x86-CPU:ita.

- 138 Riidanalaisen päätöksen 1001 perustelukappaleessa, jossa päätetään 4.2.2 kohdan, jonka otsikkona on ”Alennusten luonne ja vaikutus”, analyysi, komissio toteaa seuraavaa:

”Kun otetaan huomioon 4.2.2.2–4.2.2.6 kohdassa [jotka koskevat OEM-valmistajille ja MSH:lle myönnettyjen alennusten luonnetta ja vaikutusta] esitetyt todisteet ja 4.2.1 kohdassa mieleen palautettu oikeuskäytäntö [eli tuomioon Hoffmann-La Roche perustuva oikeuskäytäntö], on katsottava, että Intelin vuoden 2002 viimeisen neljänneksen ja joulukuun 2005 välillä Dellille, HP:lle ja NEC:lle myöntämien alennusten määrän ehtona oli todellisuudessa se, että nämä asiakkaat hankkivat x86-CPU:t yksinomaan (Dell) tai määrätyillä segmenteillä lähes yksinomaan (HP ja NEC) Inteliltä. – – Kyseiset alennukset ja maksut ovat uskollisuusalennuksia, jotka täyttävät asiaa koskevassa oikeuskäytännössä asetetut edellytykset sille, että niitä voidaan pitää väärinkäyttönä (ks. 920, 921 ja 923 perustelukappale). Lisäksi niiden vaikutuksena on alkuperäislaitevalmistajien ja MSH:n valinnanvapauden rajoittaminen.”

- 139 Siltä osin kuin kyse on komission ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään kirjelmässä ja vuonna 2020 pidetyssä istunnossa antamista selityksistä, se toteaa vastineensa 144 kohdassa seuraavaa:

”Toisin kuin kantaja väittää – –, päätöksen systematiikasta ja tekstistä ilmenee, että komission ei välttämättä ole näytettävä Intelin menettelytapojen potentiaalisia vaikutuksia toteen. Sen 920–925 perustelukappaleessa selitetään erittäin selvästi AEC-analyysin merkitys [riidanalaisen] päätöksen yhteydessä, eikä jää mitään epäilyä siitä, että edellisten perustelukappaleiden analyysi osoittaa, koska objektiivisia perusteluja ei ole, Intelin yksinostoalennusten ja yksinmyyntimaksujen lainvastaisuuden, koska ne ovat tuomioon Hoffmann-La Roche perustuvassa oikeuskäytännössä tarkoitettuja uskollisuusalennuksia, ja niillä on kilpailunvastainen tarkoitus tai ne ovat osa kilpailunvastaista strategiaa. Kaikista näistä syistä [riidanalaisessa] päätöksessä (925 perustelukappaleessa) katsotaan, ettei Intelin yksinostoalennusten ja yksinmyyntimaksujen potentiaalista markkinoilta syrjäyttävää vaikutusta ollut tarpeen osoittaa sen määrittämiseksi, että nämä menettelytavat olivat [SEUT] 102 artiklan vastaisia.”

- 140 Komissio korostaa vastineensa 145 kohdassa, että ”riidanalaisessa päätöksessä (925 perustelukappaleessa) todetaan selvästi, että komissio on osoittanut Intelin alennusten potentiaaliset vaikutukset ainoastaan näyttääkseen, että nämä menettelytavat vaativat [sen] erityistä huomiota”.

- 141 Komissio väittää vastineensa 283 kohdassa, että ”toisin kuin kantaja väittää, komission ei ollut osoitettava, että Intelin yksinostoalennuksilla saatettiin syrjäyttää yhtä tehokas kilpailija markkinoilta” ja että ”kuten [riidanalaisen] päätöksen 925 ja 926 perustelukappaleessa mainitaan, nämä – – toteamukset Intelin yksinostoalennusten potentiaalisista vaikutuksista markkinoilla eivät olleet osa niiden väärinkäytön osoittamiseksi tehtyä oikeudellista arviointia vaan pikemmin seikkoja, joiden vuoksi komissio päätteli rikkomisen vaativan sen erityistä huomiota”.

- 142 Komissio tuo esille vastauskirjelmänsä 109 kohdassa, että ”kuten [riidanalaisessa] päätöksessä todetaan, [AEC-]analyysiin keskitettyä työpanosta ei ole katsottava osoitukseksi siitä, että komission tarkoituksena olisi ollut poiketa uskollisuusalennuksia koskevasta kauan sitten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä”.
- 143 Siltä osin kuin kyse on kattavuusasteesta ja alennusten kestosta ja määrästä, komissio korostaa vastauskirjelmänsä 68 kohdassa, että ”Intelin esille tuoma kestoja koskeva kysymys ei ole oikeudellisesti merkityksellinen”, koska ”asiassa Hoffmann-La Roche annetussa ratkaisussa kestoja ei pidetty merkityksellisenä seikkana arvioitaessa, onko menettelytapaa pidettävä väärinkäyttönä”. Vastineensa 166 kohdassa komissio tuo esille, että ”kantajan väite [jonka mukaan se ei olisi ottanut huomioon alennusten laajuutta] on kohdistettu väärin, [koska] kuten [riidanalaisen päätöksen] 1620 perustelukappaleessa todetaan, päätöksessä ei kyseenalaistettu alennusten laajuutta vaan yksinomaisuus, jonka vastineena ne oli myönnetty, sekä niiden kilpailunvastainen tarkoitus”. Saman kirjelmän 169 ja 170 kohdassa komissio väittää, että ”jos Intelin oli tarkoitus väittää, että sen yksinostoalennukset olivat rajoittaneet kilpailua vain tietyn tyyppisten x86[-CPU:iden] osalta, [se olisi odottanut] löytävänsä tällaisia ajatuksia pikemminkin kannekirjelmän sakkojen määrään keskittyvästä osasta”, koska ”mikään uskollisuusalennuksia koskevassa oikeuskäytännössä ei viittaa siihen, että niiden lainvastaisuus riippuisi siitä, kattavatko ne koko markkinat vai ’ainoastaan’ yhden markkinasegmentin”.
- 144 Edellä 134–143 kohdassa esitetystä seuraa siten, että komissio on päätellyt tuomioon Hoffmann-La Roche perustuvasta oikeuskäytännöstä, että riidanalaiset alennukset olivat luonteeltaan kilpailunvastaisia, minkä vuoksi SEUT 102 artiklan rikkomisen toteamiseksi ei ollut tarpeen osoittaa, että ne saattoivat syrjäyttää kilpailijat markkinoilta. Vaikka riidanalaiseen päätökseen sisältyy lisäksi analyysi siitä, saattoivatko kyseiset alennukset syrjäyttää kilpailijat markkinoilta, komissio katsoo, että tämän oikeuskäytännön perusteella se ei ollut velvollinen ottamaan tätä analyysiä huomioon päätellessään näiden alennusten merkittävän väärinkäyttöä. Edelleen tämän saman oikeuskäytännön perusteella komissio katsoo, että tietyillä arviointiperusteilla ei ole merkitystä osoitettaessa, että kyseessä on väärinkäyttö.
- 145 On todettava, että tämä kanta ei ole tuomioon Hoffman-La Roche perustuvan oikeuskäytännön, sellaisena kuin unionin tuomioistuimien on täsmentänyt sitä muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 137–139 kohdassa, mukainen. On siis katsottava, että kantaja ja ACT väittävät perustellusti, että komissio on tehnyt riidanalaisessa päätöksessä oikeudellisen virheen lähtiessään olettamasta, jonka mukaan tuomioon Hoffman-La Roche perustuvan oikeuskäytännön perusteella se saattoi tyytyä toteamaan, että riidanalaiset alennukset olivat SEUT 102 artiklan vastaisia, koska ne merkitsivät luonteeltaan väärinkäyttöä, ilman, että sen olisi päätellessään näiden alennusten merkittävän väärinkäyttöä ollut välttämättä otettava huomioon sitä, saattoivatko ne rajoittaa kilpailua.
- 146 Komissio toteaa kylläkin riidanalaisen päätöksen 925 perustelukappaleessa, että se on myös osoittanut, että Intelin OEM-valmistajille myöntämällä alennuksilla ja MSH:lle suorittamalla ehdollisilla maksuilla saattoi olla tai todennäköisesti oli markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, tekemällä riidanalaisen päätöksen 4.2.3 kohdassa esitetyn AEC-analyysin ja ottamalla huomioon saman päätöksen 4.2.4 ja 4.25 kohdassa esitetyt laadulliset ja määrälliset todisteet. Riidanalaisesta päätöksestä on kuitenkin huomattava ilmenevän, että riidanalaisen päätöksen 4.2.3–4.2.5 kohdassa esitettyjä toteamuksia ei ole pidetty Intelin menettelytapojen väärinkäytön osoittamiseksi suoritetun oikeudellisen arvioinnin kannalta välttämättöminä.

- 147 Tästä seuraa, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä katsonut, että AEC-testi ei ollut välttämätön sen arvioimiseksi, merkitsivätkö Intelin menettelytavat väärinkäyttöä, ja sen päättämiseksi, että kyseiset menettelytavat merkitsivät väärinkäyttöä.
- 148 Tältä osin on hylättävä komission vuonna 2020 pidetyssä istunnossa esittämä väite, jonka mukaan tämä päätelmä on ristiriidassa unionin tuomioistuimen muutoksenhakuasiassa antamansa tuomion 143 kohdassa esittämän toteamuksen kanssa, jonka mukaan AEC-testillä oli todellista merkitystä, kun komissio arvioi sitä, saattoiko kyseessä olevalla alennuskäytännöllä olla yhtä tehokkaiisiin kilpailijoihin kohdistuva syrjäyttämisaikutus. Kun kyseistä 143 kohtaa luetaan muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 142 kohdan valossa, sitä on tulkittava siten, että unionin tuomioistuin on päättelyt AEC-testin merkityksen riidanalaisessa päätöksessä esitettyjen yksityiskohtaisten perustelujen ja testiä koskevien perustelukappaleiden lukumäärän perusteella. Toisin kuin komissio antaa ymmärtää, muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 143 kohdan sanamuoto ei sitä vastoin tue näkemystä, jonka mukaan unionin tuomioistuin olisi katsonut, että AEC-testi kuuluu niihin seikkoihin, joita komissio on pitänyt välttämättöminä päätelläkseen alennusten merkitsevän väärinkäyttöä.
- 149 Kaiken edellä esitetyn perusteella on hyväksyttävä väite, jonka mukaan riidanalaiseen päätökseen liittyy oikeudellinen virhe. Kuten muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 143 ja 144 kohdasta kuitenkin ilmenee, AEC-testillä oli todellista merkitystä, kun komissio arvioi sitä, saattoiko kyseessä olevalla alennuskäytännöllä olla yhtä tehokkaiisiin kilpailijoihin kohdistuva syrjäyttämisaikutus, ja tämän vuoksi unionin yleinen tuomioistuin on velvollinen tutkimaan kaikki Intelin tämän testin osalta esittämät perustelut.

B Väite, jonka mukaan riidanalainen päätös on kumottava sillä perusteella, että se sisältää useita virheitä käsittävän AEC-analyysin

1. Unionin yleisen tuomioistuimen suorittaman valvonnan ulottuvuus

- 150 SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan mukaiseen menettelyyn liittyvien komission päätösten tuomioistuinvalvontaa koskeva järjestelmä koostuu SEUT 263 artiklassa vahvistetusta toimielinten toimien laillisuusvalvonnasta (ks. tuomio 26.9.2018, Infineon Technologies v. komissio, C-99/17 P, EU:C:2018:773, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämä valvonta ulottuu kaikkiin niihin seikkoihin, jotka sisältyvät SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan mukaiseen menettelyyn liittyviin komission päätöksiin, joiden osalta unionin tuomioistuimet suorittavat oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja koskevan perinpohjaisen valvonnan kantajan esittämien kanneperusteiden valossa ja kaikkien kantajan esiin tuomien merkityksellisten seikkojen perusteella (ks. tuomio 26.9.2018, Infineon Technologies v. komissio, C-99/17 P, EU:C:2018:773, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). On kuitenkin muistettava, että valvoessaan laillisuutta SEUT 263 artiklassa tarkoitettu tavoin unionin tuomioistuimet eivät voi korvata riidanalaisen toimenpiteen toteuttajan perusteluja omillaan (ks. tuomio 24.1.2013, Frucona Košice v. komissio, C-73/11 P, EU:C:2013:32, 89 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 151 Ennen kuin tarkastellaan kantajan väitteen perusteltavuutta on esitettävä AEC-testiä koskevat yleiset huomiot sekä palautettava mieleen todistustaakkaa ja vaaditun näytön tasoa koskevat säännöt.

2. AEC-analyysiä koskevat yleiset huomiot

- 152 AEC-testin lähtökohtana, sellaisena kuin se määritellään riidanalaisen päätöksen 1003 perustelukappaleessa ja sitä seuraavissa perustelukappaleissa ja sellaisena kuin komissio on soveltanut sitä tässä tapauksessa, on se, että Intel oli tuotteensa luonteen, tavaramerkin imagon ja profiilinsa vuoksi välttämätön kauppakumppani ja että OEM-valmistajat olivat aina ostaneet ainakin osan tarvitsemistaan CPU:ista Inteliltä vaihtoehtoisen tavarantoimittajan tarjonnan laadusta riippumatta. Näin ollen asiakkaat olivat valmiit siirtämään ja saattoivat siirtää ainoastaan tietyn osan hankinnoistaan tälle vaihtoehtoiselle tavarantoimittajalle (jäljempänä kilpailun piiriin kuuluva osa). Tästä välttämättömän kauppakumppanin ominaisuudesta seurasi se, että Intelillä oli valta käyttää kilpailun ulkopuolelle kuuluvaa osaa vipuna kilpailun piiriin kuuluvan osan hinnan alentamiseksi.
- 153 Kuten unionin yleinen tuomioistuin toteaa alkuperäisen tuomion 141 kohdassa, riidanalaisessa päätöksessä tehdyssä AEC-testissä on otettu lähtökohdaksi se, että yhtä tehokkaan kilpailijan, joka pyrkii saamaan itselleen tilauksista kilpailun piiriin kuuluvan osan, josta on siihen asti huolehtinut määräävässä asemassa oleva yritys, on tarjottava asiakkaalle korvausta yksinostoalennuksesta, jonka asiakas menettäisi, jos se ostaisi yksinostoehdossa tai sitä lähenevässä ehdossa määriteltyä osaa pienemmän osan. AEC-testillä pyritään määrittämään, pystyykö määräävässä asemassa olevan yrityksen kanssa yhtä tehokas kilpailija, jolle aiheutuu samat kustannukset kuin määräävässä asemassa olevalle yrityksille, kattamaan tässä tapauksessa aina omat kustannuksensa.
- 154 AEC-testissä, sellaisena kuin sitä on sovellettu tässä tapauksessa, vahvistetaan hinta, jolla yhtä tehokkaan kilpailijan kuin Intelin olisi pitänyt tarjota x86-CPU:ita korvatakseen OEM-valmistajalle mikä tahansa sen menettämä Intelin suorittama yksinmyyntimaksu. Tätä hintaa kutsutaan AEC-testissä ”tosiasialliseksi hinnaksi”.
- 155 Lähtökohtaisesti kokonaisalennusten osa, jolta yhtä tehokkaan kilpailijan on suoritettava korvaus, käsittää ainoastaan alennusten määrän, johon sovelletaan hankintojen yksinomaisuutta koskevaa ehtoa, ei paljousalennuksia (jäljempänä alennusten ehdollinen osa). Kuten erityisesti riidanalaisen päätöksen 1460 perustelukappaleesta ilmenee, jotta ainoastaan maksun ehdollinen osa otetaan huomioon, AEC-testissä viitataan tässä tapauksessa keskimääräiseen myyntihintaan eli luettelohintaan, josta on vähennetty ehdolliset alennukset.
- 156 Mitä pienempi on kilpailun piiriin kuuluva osa ja siten niiden tuotteiden määrä, joilla vaihtoehtoinen tavarantoimittaja voi kilpailla, sitä todennäköisemmin yksinmyyntimaksulla saatetaan syrjäyttää yhtä tehokas kilpailija. Jos nimittäin Intelin asiakkaalleen suorittamien maksujen menetys on jaettava vaihtoehtoisen tavarantoimittajan tarjoamien tuotteiden pienen määrän kesken kilpailun piiriin kuuluvassa osassa, tämä alentaa tuntuvasti tosiasiallista hintaa. Tämä hinta on siten todennäköisemmin alempi kuin Intelin kustannusten hyväksyttävä määrä.
- 157 Tosiasiallista hintaa on verrattava Intelin kustannusten hyväksyttävään määrään. Riidanalaisessa päätöksessä Intelin kustannusten hyväksyttävän määrän muodostavat keskimääräiset vältettävissä olevat kustannukset.
- 158 Kuten erityisesti riidanalaisen päätöksen 1006 perustelukappaleesta ilmenee, voidaan päätellä, että yksinmyyntimaksuja koskevalla järjestelmällä saatetaan estää yhtä tehokkaiden kilpailijoiden pääsy markkinoille, kun tosiasiallinen hinta on Intelin keskimääräisiä vältettävissä olevia kustannuksia alempi. Tällaisessa tilanteessa on kyse AEC-testin negatiivisesta tuloksesta. Jos

tosiasiallinen hinta on sen sijaan keskimääräisiä vältettävissä olevia kustannuksia suurempi, yhtä tehokkaan kilpailijan oletetaan voivan kattaa kustannuksensa ja siis päästä markkinoille. Siinä tapauksessa AEC-testi johtaa positiiviseen tulokseen.

- 159 Kantajan väitteiden, joiden mukaan AEC-analyysiin liittyy useita virheitä, perusteltavuutta on tarkasteltava näiden yleisten huomioden valossa.

3. Todistustaakka ja vaadittava näytön taso

- 160 Kantaja viittaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja korostaa erityisesti, että kilpailuasiat ovat luonteeltaan lähes rikosoikeudellisia, mikä merkitsee sitä, että niissä vaaditaan korkeaa näytön tasoa ja sovelletaan syyttömyysolettamaa.
- 161 Kuten alkuperäisen tuomion 62 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa todetaan, asetuksen N:o 1/2003 2 artiklan mukaan kaikissa SEUT 102 artiklan soveltamisenmenettelyissä tämän artiklan määräysten rikkomista koskeva todistusvelvollisuus kuuluu osapuolelle tai viranomaiselle, joka väittää määräyksiä rikottavan, eli käsiteltävänä olevassa asiassa komissiolle. Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että jos asiaa käsittelevä tuomioistuin on epätietoinen, sen on ratkaistava asia sen yrityksen hyväksi, jolle rikkomisen toteamista koskeva päätös on osoitettu. Tuomioistuin ei voi todeta, että komissio on oikeudellisesti riittävällä tavalla näyttänyt kyseessä olevan kilpailusääntöjen rikkomisen tapahtuneen, jos se ei ole saavuttanut täyttä varmuutta tämän kysymyksen osalta, ja näin on erityisesti silloin, kun kyse on sakkopäätökseen kohdistuvasta kumoamiskanteesta (tuomio 8.7.2004, JFE Engineering v. komissio, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, EU:T:2004:221, 177 kohta ja tuomio 12.7.2011, Hitachi ym. v. komissio, T-112/07, EU:T:2011:342, 58 kohta).
- 162 Viimeksi mainitussa tilanteessa on nimittäin otettava huomioon syyttömyysolettaman periaate, joka on unionin oikeuden yleinen periaate, joka nykyään mainitaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 48 artiklan 1 kohdassa (ks. tuomio 22.11.2012, E.ON Energie v. komissio, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että syyttömyysolettaman periaatetta sovelletaan yrityksiä koskevien kilpailusääntöjen rikkomista koskeviin menettelyihin, jotka voivat johtaa sakkojen tai uhkasakkojen määräämiseen (ks. tuomio 22.11.2012, E.ON Energie v. komissio, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 163 Vaikka komission on siis esitettävä täsmälliset ja yhtäpitävät todisteet, joiden perusteella voidaan vakuuttua siitä, että kilpailusääntöjä on rikottu, on kuitenkin korostettava, että kaikkien komission toimittamien todisteiden ei tarvitse välttämättä täyttää näitä edellytyksiä suhteessa rikkomisen kuhunkin osatekijään. Riittää, että eri seikat, joihin komissio on vedonnut, täyttävät kokonaisvaltaisesti tarkasteltuina kyseisen vaatimuksen, kuten SEUT 101 artiklan soveltamista koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenee (ks. tuomio 26.1.2017, komissio v. Keramag Keramische Werke ym., C-613/13 P, EU:C:2017:49, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tätä periaatetta sovelletaan myös SEUT 102 artiklan soveltamista koskevissa asioissa (tuomio 1.7.2010, AstraZeneca v. komissio, T-321/05, EU:T:2010:266, 477 kohta).
- 164 Kun kyse on komission esittämien todisteiden todistusvoimasta, on tehtävä ero kahden tilanteen välillä.

- 165 Yhtäältä on huomattava, että jos komissio toteaa, että kilpailusääntöjä on rikottu, tukeutuen olettaamaan siitä, ettei todettuja tosiseikkoja voida selittää muuten kuin kilpailua rajoittavalla käyttäytymisellä, unionin yleisen tuomioistuimen on kumottava kyseessä oleva päätös, jos kyseessä olevat yritykset esittävät perustelut, jotka valaisevat komission toteamia tosiseikkoja eri tavalla ja joiden perusteella komission esittämä tosiseikkojen selitys, jonka perusteella se totesi kilpailusääntöjä rikotun, voidaan korvata toisella uskottavalla selityksellä. Tällaisessa tilanteessa ei nimittäin voida katsoa, että komissio on näyttänyt toteen kilpailusääntöjen rikkomisen (ks. vastaavasti tuomio 28.3.1984, *Compagnie royale asturienne des mines ja Rhein zinc v. komissio*, 29/83 ja 30/83, EU:C:1984:130, 16 kohta ja tuomio 31.3.1993, *Ahlström Osakeyhtiö ym. v. komissio*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85–C-129/85, EU:C:1993:120, 126 ja 127 kohta).
- 166 Toisaalta on niin, että kun komissio tukeutuu todisteisiin, jotka lähtökohtaisesti ovat riittäviä osoittamaan kilpailusääntöjen rikkomisen, ei myöskään riitä, että kyseessä oleva yritys vetoaa sellaisen seikan mahdollisuuteen, joka voisi vaikuttaa kyseisten todisteiden todistusvoimaan, jotta komission olisi todistettava, että tämä seikka ei ole voinut vaikuttaa todisteiden todistusvoimaan. Päinvastoin muutoin kuin tapauksissa, joissa kyseessä oleva yritys ei voinut toimittaa tällaista todistetta komission käyttäytymisen vuoksi, kyseisen yrityksen tehtävänä on osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla yhtäältä sen seikan olemassaolo, johon se vetoaa, ja toisaalta se, että tämä seikka kyseenalaistaa niiden todisteiden todistusvoiman, joihin komissio tukeutuu (ks. vastaavasti tuomio 15.12.2010, *E.ON Energie v. komissio*, T-141/08, EU:T:2010:516, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

4. Niiden väitteiden perusteltavuus, joiden mukaan riidanalaiseen päätökseen liittyy useita AEC-testiä koskevia virheitä

- 167 Kantaja vetoaa lähinnä siihen, että kaikkien OEM-valmistajien ja MSH:n osalta suoritettu AEC-analyysi sisältää useita virheitä, erityisesti siltä osin kuin kyse on kilpailun piiriin kuuluvasta osasta, alennusten ehdollisesta osasta ja keskimääräisistä vältettävissä olevista kustannuksista. Se esittää myös yleisiä perusteluja, joita se täsmentää myöhemmin kunkin OEM-valmistajan ja MSH:n osalta kaikkien edellä mainittujen kolmen näkökohdan kannalta.

a) Yleiset perustelut Delliin sovellettua AEC-testiä koskevista väitetystä virheistä

- 168 Intel väittää Dellille myönnettyjen alennusten osalta tehdystä AEC-testistä, että komissio on tehnyt virheitä arvioidessaan kutakin AEC-testin keskeistä osaa eli kilpailun piiriin kuuluvaa osaa, alennusten ehdollista osaa ja kustannuksia. Intelin mukaan useimmissa tapauksissa yhdenkin näistä virheistä korjaaminen riittäisi osoittamaan, että se täyttää AEC-testin kriteerin, vaikka muita virheitä ei korjattaisi. Intel väittää, että komissio valitsee tiedot ristiriitaisista lähteistä saadakseen tulokset sille epäedullisiksi ja että se käyttää asiakirjoja valikoivasti ja epäjohdonmukaisesti. Tämä käy Intelin mukaan ilmi, jos verrataan komission AEC-testin yhteydessä tekemän analyysin tuloksia tosiseikkoihin, sellaisina kuin ne ovat todella tapahtuneet Dellin aloittaessa hankinnat AMD:ltä vuonna 2006.
- 169 Lisäksi Intel väittää komission myöntävän riidanalaisessa päätöksessä, että alennukset läpäisivät AEC-testin kyseessä olevina neljänä ensimmäisenä vuosineljänneksenä (joulukuun 2002 ja lokakuun 2003 välillä). Tästä huolimatta komissio päättelee riidanalaisen päätöksen 1281 perustelukappaleessa selittämättömästi, että Intelin myöntämällä alennuksilla

”joulukuun 2002 ja joulukuun 2005 välillä” ”saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailunvastaisia markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia”. Kantajan mukaan riidanalaisen päätöksen perusteluissa ei edes yritetä selittää tai perustella tätä epä johdonmukaisuutta.

170 Komissio väittää riidanalaisen päätöksen osoittavan, että Dellille myönnetyt yksinostoalennukset saattoivat syrjäyttää yhtä tehokkaan kilpailijan markkinoilta. Se ei ole erityisesti todennut, että Intelin Dellille myöntämät alennukset täyttivät AEC-analyysin vaatimukset joulukuun 2002 ja lokakuun 2003 välillä. Komission mukaan Intelin laskelmat perustuvat yksinomaan sille edullisiin optimistisiin hypoteeseihin. Komissio väittää, että Intel ei ole toimittanut tältä samalta ajalta asiakirjoja, jotka tukisivat sen väitteitä kilpailun piiriin kuuluvasta osasta. Tapahtumat sen jälkeen, kun Dell ilmoitti aloittavansa hankintojen tekemisen toukokuusta 2006 lähtien osittain AMD:ltä, vahvistavat komission mukaan toteamukset, joiden mukaan Intelin Dellille myöntämällä alennuksilla saattoi olla Inteliin nähden yhtä tehokkaan kilpailijan syrjäyttävä vaikutus. Komissio toteaa myös, että AEC-analyysin tarkoituksena ei ole esittää ennusteita markkinoiden tosiasiallisesta kehityksestä vaan määrittää alennusjärjestelmillä luotujen taloudellisten kannustimien taso teoreettisessa tilanteessa.

1) Kilpailun piiriin kuuluvan osan arviointi

171 Riidanalaisessa päätöksessä katsotaan Intelin Dellille myöntämistä alennuksista tehtyä AEC-analyysiä varten, että kilpailun piiriin kuuluva osa oli 7,1 prosenttia. Komission mukaan tämä luku perustuu tammikuussa 2004 tehtyyn laskelmaan (jäljempänä vuoden 2004 laskelma), jonka Dell toimitti sille hallinnollisessa menettelyssä. Komissio korostaa riidanalaisen päätöksen 1202–1208 perustelukappaleessa, että vuoden 2004 laskelma käsittää myös erityisen analyysin hankintojen AMD:lle siirtymisen ajallisesta ulottuvuudesta, kun taas aiemmissa esityksissä, joista yksi on päivätty 26.2.2003 ja nimeltään ”AMD Update – Dimension LOB” ja toinen on päivätty 17.3.2003 ja nimeltään ”AMD update”, sellaista ei ole, ja se oli siksi hylännyt ne.

172 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1209–1212 perustelukappaleessa, että vuoden 2004 laskelma on Dellin sisäinen asiakirja, jossa esitetään hypoteeseja, joissa Dellin ja AMD:n suhde voi kehittyä ja AMD lisätä myyntiä arvioiduilla eri toiminta-alueilla, ja tätä laskelmaa on luettava yhdessä Dellin komissiolle 18.4.2007 osoittaman saatekirjeen kanssa, johon riidanalaisen päätöksen 1209 perustelukappaleessa olevassa alaviitteessä 1542 viitataan.

173 Riidanalaisen päätöksen 1210–1213 perustelukappaleessa tuodaan esille, että vuoden 2004 laskelman laatimisen aikoihin Dell suunnitteli x86-CPU:iden toimittajan vaihtamista joidenkin valmistettujen tuotteiden segmenttien osalta. Riidanalaisen päätöksen mukaan kunkin näistä segmenteistä kokonaisvolyyymiä koskevan arvion perusteella on mahdollista laskea, että AMD:n kokonaisosuus kyseessä olevina neljänä vuonna eli verovuosina 2005–2008 oli ensimmäisenä vuonna 7,1 prosenttia ja seuraavina kolmena vuonna 17,3 prosenttia, 22,5 prosenttia ja 24,2 prosenttia. Komissio päättelee, että oli siten asianmukaista käyttää AEC-testissä 7,1 prosentin suuruista kilpailun piiriin kuuluvaa osaa.

174 Komissio on riidanalaisen päätöksen 1214–1254 perustelukappaleessa hylännyt useita Intelin kilpailun piiriin kuuluvasta osasta esittämiä väitteitä, jotka koskevat laskelmien alkamispäivän määrittämistä vuoden 2004 laskelmassa, Dellin 17.2.2004 päivättyä sisäistä esitystä, jonka otsikkona on ”MAID status review” (jäljempänä 17.2.2004 päivätty Dellin esitys), Intelin sisäisiä arvioita, sitä, että Dell on vuonna 2006 tosiasiallisesti siirtynyt hankkimaan osan tarvitsemistaan tuotteista AMD:ltä, ja Dellin johtajien lausuntoja AMD:n ja Intelin välisessä riita-asian oikeudenkäynnissä Delawaren osavaltiossa.

- 175 Riidanalaisen päätöksen 1255–1259 perustelukappaleessa komissio vertaa vaadittua osaa kilpailun piiriin kuuluvaan osaan. Komissio katsoo, että riidanalaisen päätöksen 1213 perustelukappaleessa ilmoitettua 7,1 prosentin osuutta on asianmukaista soveltaa kilpailun piiriin kuuluvaan osaan, ja vertaa sitä riidanalaisen päätöksen 1194 perustelukappaleessa olevasta taulukosta nro 22 ilmenevään vaadittuun osaan (jäljempänä taulukko nro 22). Se katsoo siten, että 13 vuosineljänneksestä yhdeksän vuosineljänneksen osalta vaadittu osa oli kilpailun piiriin kuuluvaa osaa suurempi. Komissio huomauttaa, että tätä johtopäätöstä ei muuta se, että siinä on käytetty Intelin tekemää arviointia keskimääräisten vältettävissä olevien kustannusten ja keskimääräisen myyntihinnan välisestä suhteesta, vaikka keskimääräiset vältettävissä olevat kustannukset olisi arvioitu liian alhaisiksi.
- 176 Komissio toteaa tämän jälkeen riidanalaisen päätöksen 1257 perustelukappaleessa, että kilpailun piiriin kuuluvalla osalla vahvistettu 7,1 prosentin määrä on laskettu Dellin tammikuussa 2004 tekemien sisäisten arvioiden perusteella, joissa ennakoidaan tavarantoimittajan vaihtumista, mikä olisi voinut tapahtua aikaisintaan Dellin verovuoden 2005 ensimmäisenä neljänneksenä, kun taas vastaava vaadittu osa oli 7,9 prosenttia. Komissio toteaa vielä riidanalaisen päätöksen 1258 perustelukappaleessa syyt, joiden vuoksi ennen verovuoden 2005 ensimmäistä neljänneistä oli mahdollista, että kilpailun piiriin kuuluva osa oli alle 7,1 prosenttia. Komissio katsoo siten, että vaaditun osan ja kilpailun piiriin kuuluvan osan välinen ero asian kannalta merkityksellisen ajanjakson ensimmäisten neljännesten kuluessa saattoi olla pienempi kuin taulukon nro 22 luvuista ensi arviolta näyttäisi seuraavan.
- 177 Komissio viittaa riidanalaisen päätöksen 1260–1265 perustelukappaleessa useisiin vahvistustekijöihin, jotka – jos ne olisi sisällytetty analyysiin – vahvistaisivat riidanalaisen päätöksen mukaan alennusten arvioitua kykyä syrjäyttää kilpailijat markkinoilta. Riidanalaisen päätöksen mukaan nämä tekijät muodostuvat ensinnäkin siitä, että Dell on selvästi katsonut, että Intelin alennusten menetystä seuraisi myös Intelin myöntämät suuremmat alennukset Dellin kanssa kilpaileville OEM-valmistajille, ja toiseksi siitä, että arviossa kilpailun piiriin kuuluvasta osalta ei oteta huomioon sitä, että Dell osti Inteliltä myös muita tuotteita kuin x86-CPU:ita, erityisesti piirisarjoja (chipsets).
- 178 Riidanalaisen päätöksen 1266–1280 perustelukappaleessa komissio tukeutuu vielä kilpailun piiriin kuuluvan osan vaihtoehtoiseen laskentamenetelmään.
- 179 Kantajan väitteet koskevat vuoden 2004 laskelman käyttöä ja komission arviointia sen sisällöstä sekä muita todisteita, joita olisi kantajan mukaan pitänyt käyttää perustana arvioitaessa kilpailun piiriin kuuluvaa osaa.
- 180 Kantajan mukaan komissio ei voinut perustaa kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskevaa arviointiaan asiakirjaan, joka ei ollut Intelin tiedossa. Tällainen lähestymistapa merkitsee oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista. Lisäksi kilpailun piiriin kuuluvan osan arviointi vuoden 2004 laskelman perusteella on virheellinen, koska tämä 7,1 prosenttia perustuu yksinomaan kahdeksaan kuukauteen, joina on myyty AMD:n x86-CPU:ita, ja koska vuoden 2004 laskelman valikoiva ja epäjohdonmukainen analyysi vie komission päätelmiltä kaiken uskottavuuden. Kantaja väittää vielä, että riidanalaisessa päätöksessä myönnetään, että Intelin Dellille myöntämät alennukset täyttivät AEC-testin vaatimukset kyseessä olevina neljänä ensimmäisenä vuosineljänneksenä eli joulukuun 2002 ja lokakuun 2003 välillä.

- 181 Vuoden 2004 laskelmassa huomioon otetun ajanjakson osalta kantaja viittaa myös 4.1.2008 päivätyyn, professori Shapiron kertomuksen 82–86 ja 121–131 kohtaan ja väittää, että jos Dell olisi pelännyt Intelin kostotoimia sen seurauksena, että se aloitti hankintojen tekemisen AMD:ltä, Dell olisi välttänyt paljastamasta päätöstään turvautua kilpailijaan ja pitänyt tämän päätöksen salassa viime hetkeen, tehtyään AMD:n kanssa sopimuksen seuraavan vuosineljänneksen ehdoista ja alennusprosentista.
- 182 Kantajan mukaan 4.1.2008 päivätyyn, professori Shapiron kertomuksen 82–86 kohdassa korostetaan sen päivämäärän merkitystä, jona Dell teki päätöksen ostaa x86-CPU:ilta AMD:ltä, ja tätä päivämäärää verrataan päivään, jona AMD:n x86-CPU:ita on ensimmäisen kerran voitu todellisuudessa toimittaa Dellille. Professori Shapiro tukeutuu 17.2.2004 päivättyyn Dellin esitykseen ja toteaa, että näiden kahden päivämäärän välillä olisi voinut olla kolme tai neljä kuukautta (ensimmäinen päivämäärä helmikuussa 2004 ja jälkimmäinen kesäkuussa 2004). Professori Shapiro katsoo, että kun otetaan huomioon myös ajankohta, jona x86-CPU:ita alettiin todellisuudessa hankkia AMD:ltä (ja siis se, että vuoden 2004 laskelma vastaa hänen mukaansa vain kahdeksaa kuukautta ensimmäisestä ilmoitetusta vuodesta), Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa on pikemminkin 10,65 prosenttia.
- 183 Kantaja väittää myös, että kilpailun piiriin kuuluvaa osaa on arvioitu riidanalaisessa päätöksessä virheellisesti, koska komissio on perusteettomasti hylännyt Dellin johtajien toimittamat todisteet, jotka osoittavat, että kilpailun piiriin kuuluva osa oli paljon suurempi kuin komission hyväksymä osa, 12,5 prosentin ja 17,5 prosentin välillä, samoin kuin todisteet, jotka osoittavat Intelin katsoneen, että Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa oli 15 prosentin ja 25 prosentin välillä, sekä todisteet siitä, että Dell siirtyi tekemään hankintoja AMD:ltä vuonna 2006.
- 184 Komissio vastaa, että vuoden 2004 laskelma on kilpailun piiriin kuuluvan osan arvioimiseksi luotettavampi kuin Intelin esittämät asiakirjat, koska kyse on Dellin asianomaiselta ajalta olevasta asiakirjasta, joka sisältää tarkan ja yksityiskohtaisen määrällisen analyysin siitä, miten tämä yritys mahdollisesti siirtyy hankkimaan x86-CPU:ita AMD:ltä.
- 185 Komissio väittää vastineessaan, että vaikka sillä on vain rajallinen painoarvo riidanalaisessa päätöksessä tehtyyn AEC-testiin nähden, analyysi asiakirjoista vuoden 2006 toukokuun ja heinäkuun kattavalta ajanjaksolta eli sen jälkeen, kun Dellin ilmoitettiin siirtyvän tekemään hankintoja osittain AMD:ltä, vahvistaa, että Intelin oli mahdollista pienentää Dellille myönnettyjä alennuksia välittömästi sen jälkeen, kun Dellin ilmoitettiin siirtyvän tekemään hankintansa osittain AMD:ltä, eli neljä kuukautta ennen kuin Dell alkoi myydä AMD:n x86-CPU:ille pohjautuvia tuotteita. Komissio toteaa vielä, että vaikka on oikein katsoa, että vuoden 2004 laskelma koski ensimmäisen vuoden osalta vain Dellin myyntisuunnitelmia AMD:n x86-CPU:ille pohjautuvien tuotteiden osalta alkaen siitä, kun vuoden 2004 neljä ensimmäistä kuukautta olivat kuluneet, Dell odotti kuitenkin menettävänsä 50 prosenttia alennuksista koko vuodelta 2004, myös myynnin aloittamista edeltäneiltä neljältä kuukaudelta.
- 186 Komissio esittää pääasiallisten huomautustensa 46 kohdassa lisäksi seuraavaa:
- ”Riidanalaisessa päätöksessä katsotaan, että AEC-analyysin kannalta merkityksellinen ajanjakso alkaa viimeistään siitä, kun Intelillä oli mahdollisuus lykätä asiakkaalleen myönnettyjä alennuksia. Syy on yksinkertainen: kun Intelin asiakkaat analysoivat AMD:lle siirtymisen etuja ja haittoja, niiden on täytynyt ottaa huomioon koko se ajanjakso, johon tämän päätöksen taloudelliset vaikutukset kohdistuisivat.”

- 187 Komission mukaan Intel ei ole esittänyt tosiseikkojen tapahtuma-ajalta yhtään asiakirjaa tukeakseen väitettään, jonka mukaan se arvioi kilpailun piiriin kuuluvan osan suuruudeksi 15–25 prosenttia. Ainoa Intelin toimittama asiakirja on yhden sen johtajista hallinnollista menettelyä varten laatima asiakirja, joka sisältää saman Intelin johtajan tosiseikkojen tapahtuma-aikaan laatiman asiakirjan kanssa ainakin osittain ristiriitaisia tietoja. Komissio väittää, että tästä syystä riidanalaisessa päätöksessä ei oteta kantaa siihen, oliko kilpailun piiriin kuuluvan osan arvioinnin perustuttava määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen odotuksiin.
- 188 Aluksi on tutkittava kantajan väitteet, jotka koskevat oikeusvarmuuden periaatetta, ja sen jälkeen väitteet, jotka koskevat vuoden 2004 laskelmaa, johon kantajan riitauttama kilpailun piiriin kuuluvan osan laskelma perustuu.

i) Oikeusvarmuuden periaatetta koskevat väitteet

- 189 Kantaja vetoaa oikeusvarmuuden periaatteeseen ja kritisoi komissiota siitä, että se on vahvistanut Dellin kilpailun piiriin kuuluvaksi osaksi 7,1 prosenttia tukeen vuoden 2004 laskelmaan, joka on toimitettu komissiolle Dellin 18.4.2007 päivätyyn saatekirjeen liitteenä, vaikka kyseessä on Dellin sisäinen asiakirja, joka sisältää luottamuksellisia tietoja, jotka eivät olleet kantajan tiedossa asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona eli joulukuun 2002 ja joulukuun 2005 välisenä aikana.
- 190 Tältä osin on huomattava, että unionin tuomioistuin totesi 14.10.2010 antamassaan tuomiossa Deutsche Telekom v. komissio (C-280/08 P, EU:C:2010:603, 198–202 kohta), että arvioitaessa sitä, ovatko määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen hinnoittelukäytännöt omiaan syrjäyttämään kilpailijan SEUT 102 artiklan vastaisesti, on käytettävä arviointiperustetta, joka perustuu määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen omiin kustannuksiin ja strategiaan. Se, että tuossa asiassa kyseessä olleet hinnoittelukäytännöt merkitsivät väärinkäyttöä, perustui käytäntöjen määräävässä asemassa olevan yrityksen kilpailijat markkinoilta syrjäyttävään vaikutukseen, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi oikeudellista virhettä tekemättä, että komissio oli perustellusti voinut perustaa määräävässä asemassa olevan yrityksen väärinkäytöksi katsottavaa hinnoittelukäytäntöä koskevan tarkastelunsa yksinomaan tämän hintoihin ja kustannuksiin. Tällaisella kriteerillä voidaan tarkastaa, olisiko määräävässä asemassa oleva yritys voinut tarjota vähittäispalvelujaan asiakkaille muutoin kuin tappiollisesti, jos se olisi ollut ennalta veloitettu maksamaan omat tukkuhintansa televerkkopalveluista, joten sillä voitiin määrittää, johtivatko valittajan hinnoittelukäytännöt siihen, että kilpailijat syrjäytettiin markkinoilta niihin kohdistuvan hintaruuvien avulla. Unionin tuomioistuin totesi, että tällainen lähestymistapa oli erityisen perusteltu, koska se on, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli 10.4.2008 annetun tuomion Deutsche Telekom v. komissio (T-271/03, EU:T:2008:101) 192 kohdassa huomauttanut, myös oikeusvarmuuden yleisen periaatteen mukainen, sillä määräävässä markkina-asemassa oleva yritys voi kustannuksensa huomioon ottamalla arvioida omien menettelytapojensa laillisuutta, kun otetaan huomioon sille SEUT 102 artiklan perusteella kuuluva erityinen vastuu, sillä vaikka määräävässä markkina-asemassa oleva yritys tuntee omat kustannuksensa ja hintansa, se ei ole lähtökohtaisesti tietoinen kilpailijoidensa kustannuksista ja hinnoista.
- 191 Tätä oikeuskäytäntöä täsmennettiin 17.2.2011 annetulla tuomiolla TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83, 41–46 kohta). Unionin tuomioistuin totesi tämän tuomion 45 ja 46 kohdassa olevan mahdollista, että kilpailijoiden kustannuksilla ja hinnoilla voi olla merkitystä tutkittaessa kyseessä olevaa hinnoittelukäytäntöä. Unionin tuomioistuimen mukaan tilanne voisi olla tämä

muun muassa silloin, kun määräävässä markkina-asetuksessa olevan yrityksen kustannusrakennetta ei voida täsmälleen selvittää objektiivisista syistä tai kun kilpailijoille toimitettu tuote muodostuu pelkästään sellaisen infrastruktuurin käytöstä, jonka tuotantokustannukset on jo poistettu, jolloin oikeus käyttää tällaista infrastruktuuria ei merkitse määräävässä asemassa olevalle yritykselle enää kustannusta, joka on taloudellisesti rinnastettavissa kustannukseen, josta sen kilpailijoiden on vastattava kyseisen käyttöoikeuden saadakseen, taikka kun markkinoilla vallitsevat erityiset kilpailuedellytykset edellyttävät sitä esimerkiksi siitä syystä, että määräävässä asemassa olevan yrityksen kustannustaso johtuu nimenomaan kyseisen yrityksen kohtaaman kilpailun voimakkuudesta. Arvioitaessa sitä, merkitseekö hintaruuviin johtava hinnoittelukäytäntö väärinkäyttöä, on otettava lähtökohtaisesti ja ensisijaisesti huomioon asianomaisen määräävässä asemassa olevan yrityksen hinnat ja kustannukset vähittäistuotteiden markkinoilla. Kilpailijoiden hinnat ja kustannukset näillä samoilla markkinoilla on tutkittava vasta siinä tapauksessa, ettei määräävässä asemassa olevan yrityksen hintoihin ja kustannuksiin ole kyseisissä olosuhteissa mahdollista tukeutua (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2018, Deutsche Telekom v. komissio, T-827/14, EU:T:2018:930, 165 kohta).

- 192 Vaikka oletettaisiin, että tämä oikeuskäytäntö, joka on vahvistettu saalistushinnoittelua tai hintaruuvia koskeviin menettelytapoihin liittyvissä asioissa, olisi ulotettava koskemaan esillä olevaa asiaa kilpailun piiriin kuuluvan osan määrittämiseksi hinnanalennuksia koskeviin menettelytapoihin sovelletun AEC-testin yhteydessä, Intelin väitteet eivät voisi menestyä.
- 193 Edellä 191 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, että periaatteesta, jonka mukaan tutkittaessa, merkitseekö menettely väärinkäyttöä, on ensisijaisesti tukeuduttava määräävässä asemassa olevan yrityksen tiedossa oleviin seikkoihin, voidaan poiketa, jos kyseisiin tietoihin ei ole olosuhteiden perusteella mahdollista tukeutua, jolloin on tukeuduttava muiden taloudellisten toimijoiden tiedossa oleviin seikkoihin.
- 194 Tässä tapauksessa Intel toteaa, että asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona se arvioi Dellin kilpailun piiriin kuuluvaksi osaksi 15–25 prosenttia ja että ”tosiseikkojen tapahtuma-ajalta olevat Dellin asiakirjat vastaavat tätä arviota, jonka vahvistaa” Intelin suhteesta Delliin tosiseikkojen tapahtuma-aikaan vastuussa olleen I1:n 21.12.2007 antama lausunto (jäljempänä 21.12.2007 päivätty I1:n lausunto).
- 195 On huomattava, että 21.12.2007 päivätyn I1:n lausunnon on antanut kantajan edustaja ja että sen tarkoituksena on lieventää kantajan vastuuta todetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta. Tämän lausunnon todistusarvo on näin ollen heikko ja joka tapauksessa heikompi kuin hallinnollisessa menettelyssä tai unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyillä asiakirjoilla (ks. vastaavasti tuomio 8.7.2008, Lafarge v. komissio, T-54/03, ei julkaistu, EU:T:2008:255, 379 kohta).
- 196 ”Tosiseikkojen tapahtuma-ajalta olevat Dellin asiakirjat”, joihin kantaja viittaa, käsittävät Dellin sisäisen asiakirjan eli 10.11.2005 päivätyn D1:n sähköpostiviestin (jäljempänä 10.11.2005 päivätty D1:n sähköpostiviesti), joka on esitetty 18.2.2009 todisteena ja josta Intel ei väitä olleensa tietoinen merkityksellisenä ajanjaksona, sekä Intelin ja AMD:n välisessä riita-asian oikeudenkäynnissä Delawaren osavaltiossa 11.2.2009 annetut D3:n lausunnot, jotka ovat siis asian kannalta merkityksellistä ajanjaksoa myöhemmältä ajalta.

- 197 Edellä esitetystä seuraa, että ainoa merkityksellinen seikka, johon kantaja vetoaa tukeakseen väitteittään, joiden mukaan se oli tietoinen tietyistä Dellin kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskevista arvioista, joihin se olisi voinut viitata menettelytapojensa lainmukaisuuden arvioimiseksi asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona, on sen johtajien lausunto, jolla pyritään lieventämään sen vastuuta todetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta.
- 198 Kuten komissio tuo perustellusti esille, kantaja ei ole esittänyt unionin yleisessä tuomioistuimessa mitään asiakirjanäyttöä, joka liittyisi Dellin kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskevaan arvioon, josta se olisi ollut tietoinen asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona. Edellä 197 kohdassa mainitun lausunnon sisällön tueksi kantaja vetoaa Dellin sisäisiin asiakirjoihin tai Dellin johtajan lausuntoihin, vaikka kantajan ei ole näytetty olleen niistä tietoinen asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona.
- 199 Tästä seuraa, että jos tässä tapauksessa olisi tarpeen Intelin väittämällä tavalla soveltaa oikeusvarmuuden periaatetta, komissiolla olisi Dellin kilpailun piiriin kuuluvan osan määrittämiseksi velvollisuus tukeutua yksinomaan kantajan edustajan lausuntoon, jolla pyritään lieventämään kantajan vastuuta todetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta, eikä se voisi tukeutua Dellin sisäisiin asiakirjoihin, joista osa on sitä paitsi kantajan käsityksen mukaan ensi arviolta merkityksellisiä, sillä kantaja vetoaa niihin kyseisen lausunnon perusteltavuuden tueksi.
- 200 Jollei katsota riittäväksi, että määräävässä asemassa olevan yrityksen edustaja esittää hallinnollista menettelyä varten joitakin kantajan puolesta puhuvia lausuntoja, jotta kyseinen yritys välttyisi kokonaan vastuulta, on katsottava, että asian olosuhteissa komissiolla ei ollut velvollisuutta tukeutua yksinomaan Intelin tiedossa oleviin seikkoihin asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona, ja että se saattoi ottaa huomioon muiden taloudellisten toimijoiden tiedossa olevia muita seikkoja, tässä tapauksessa Dellin sisäisiä asiakirjoja.
- 201 Näin ollen on hylättävä kantajan väitteet, jotka koskevat oikeusvarmuuden periaatetta ja joissa kritisoidaan komissiota siitä, että se on tukeutunut vuoden 2004 laskelmaan, josta kantaja ei ollut tietoinen asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona, eikä kantajan omiin arvioihin kilpailun piiriin kuuluvasta osasta asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona.

ii) Kilpailun piiriin kuuluvan osan arvioiminen 7,1 prosentin suuruiseksi

- 202 Kantaja väittää komission tehneen virheen, kun se on tukeutunut yksinomaan vuoden 2004 laskelmaan arvioidakseen Dellin kilpailun piiriin kuuluvan osan suuruudeksi 7,1 prosenttia ja hylännyt perusteettomasti muut asiakirjat ja todisteet, joilla on suurempi todistusvoima ja joista voidaan päätellä suurempi kilpailun piiriin kuuluva osa.
- 203 Kantaja vetoaa useisiin todisteisiin kiistääkseen komission hyväksymän 7,1 prosentin suuruisen kilpailun piiriin kuuluvan osan.
- 204 Intel vetoaa ensinnäkin 10.11.2005 päivättyyn D1:n sähköpostiviestiin, jossa viimeksi mainittu ilmoittaa D3:lle, *[luottamuksellinen]*, ja D4:lle, tuolloin *[luottamuksellinen]*, että ”ensimmäisten 6 – 12 kuukauden kuluessa MAID-hankkeen yhteydessä esitettyjen hypoteesien perusteella – kokonaisvolyymistamme siirtyy noin 25 prosenttia” AMD:lle. MAID-hanke oli yksi konkreettisista ohjelmista, joissa Dell suunnitteli siirtävänsä osan ostoistaan AMD:lle. Intel vahvistaa, että professori Salopin ja tohtori Hayesin 22.7.2009 antamassa kertomuksessa (jäljempänä Salopin ja Hayesin kertomus) suoritettujen laskelmien perusteella Dellin ostotarpeiden 25 prosentin

volyyimiodotuksia ilmentää 17,5 prosentin suuruinen kilpailun piiriin kuuluva osa ensimmäisenä vuonna (tai 12,5 prosentin, jos käytetään komission lähestymistapaa, jota kantaja pitää kohtuuttomana).

- 205 Intel vetoaa myös Dellin sisäiseen sähköpostiviestiin, jonka D5 on lähettänyt 9.3.2004 D1:lle (jäljempänä 9.3.2004 päivätty D5:n sähköpostiviesti) ja jossa viitataan toiseen hypoteesiin eli siihen, että Dell siirtyisi hankkimaan AMD:ltä 25 prosenttia tarvitsemiensa x86-CPU:iden kokonaisvolyyymistä ”90 päivässä”.
- 206 Kantaja vetoaa myös 21.12.2007 päivättyyn I1:n lausuntoon ja väittää, että Dellille myönnettyjen alennusten kannalta merkityksellisenä ajanjaksona sen sisäiset arviot Dellin tarvitsemien x86-CPU:iden kilpailun piiriin kuuluvasta osasta olivat 15 prosentin ja 25 prosentin välillä. Tässä lausunnossa I1 kirjoittaa kyseisenä ajanjaksona ”ajat[elleensa], että jos Dell ottaisi AMD:n toiseksi tavarantoimittajaksi, se todennäköisesti ostaisi 15–25 prosenttia x86-CPU:istaan AMD:ltä ensimmäisenä vuonna ja neljäsosasta kolmasosaan prosessoreistaan markkinoille tuloa seuraavaan kolmanteen vuoteen mennessä”.
- 207 Komissio väittää ensinnäkin 10.11.2005 päivätystä D1:n sähköpostiviestistä, että se on kilpailun piiriin kuuluvan osan arvioimiseksi vuoden 2004 laskelmaa vähemmän luotettava, sillä kyse on kaksi vuotta tosiseikkojen jälkeen laaditusta kaavamaisesta yhteenvedosta, joka koskee D1:n muistikuvia MAID-ohjelmasta. Sen sijaan vuoden 2004 laskelmassa arvioidaan AMD:lle siirrettävissä olevaa potentiaalista osuutta Dellin ostoista kutakin tuotantolinjaa ja segmenttiä kohti Dellin tuolloin johtaman MAID-hankkeen yhteydessä. Lisäksi komissio väittää vastineensa 287–290 kohdassa, jossa se viittaa myös sen liitteeseen B.31, osoittaneensa, että Intelin väite, jonka mukaan 10.11.2005 päivätystä D1:n sähköpostiviestissä ei hyväksytä kilpailun piiriin kuuluvan osan arviota 7,1 prosentin suuruiseksi, sellaisena kuin se on esitetty riidanalaisessa päätöksessä, perustuu hypoteettisiin laskelmiin, joissa tukeudutaan Intelille edullisiin, AMD:ltä tapahtuvien ostojen spekulatiivisiin kasvuskenaarioihin. Huolimatta siitä, että tässä sähköpostiviestissä mainitaan muista lähteistä kuin Inteliltä, tässä tapauksessa AMD:ltä, peräisin olevien x86-CPU:iden kasvuvaihe, joka kestää kuudesta kuukaudesta 12 kuukauteen, Intel ei tehnyt yhtään alustavaa laskelmaa tästä viimeksi mainitusta hypoteesista, joka koskee 12 kuukauden hidasta kasvua. Lisäksi komission mukaan Intelin laskelmissa kasvun lähtötasoksi oletetaan 5 prosenttia 0 prosentin sijaan, ilman mitään logiikkaa, jolla tällainen epätasainen ja äkillinen kasvu perusteltaisiin. Vastauskirjelmänsä 198 kohdassa komissio väittää liitteeseen D.9 viitaten, että kantajan vastauskirjelmässä esitetyt väitteet, joiden mukaan Intelin laskelmat eivät olleet vääristyneitä, ovat perusteettomia ja perustuvat todellisten tietojen vakavaan vääristämiseen.
- 208 Komission mukaan 10.11.2005 päivättyyn D1:n sähköpostiviestiin sisältyvät Intelille vähemmän edulliset skenaariot on systemaattisesti jätetty huomiotta. Kun mukaan otetaan myös hypoteesit, joissa ei suositeta tietyn tyyppisiä skenaarioita, komission mukaan on selvää, että kilpailun piiriin kuuluva osa, joka perustuu kyseiseen D1:n sähköpostiviestiin sisältyviin tietoihin, on 5,6 prosentin ja 10,4 prosentin välillä. Tämä luku on johdonmukainen riidanalaisessa päätöksessä olevan, täsmällisempiin tietoihin perustuvan 7,1 prosentin kanssa.
- 209 Komissio toteaa, että vaikka Intel väittää uskoneensa, että Dell ostaisi 15–25 prosenttia tarvitsemistaan x86-CPU:ista AMD:ltä ensimmäisenä vuonna, kuten riidanalaisen päätöksen 1231–1238 perustelukappaleessa selitetään yksityiskohtaisesti, Intel ei ole esittänyt yhtään kyseiseltä ajalta olevaa asiakirjaa näiden väitteidensä tueksi. Komission mukaan Intel tukeutuu tältä osin vain yhden johtajistaan, I1:n, hallinnollista menettelyä varten laatimaan asiakirjaan,

joka sisältää tietoja, jotka ovat ainakin yhden kohdan osalta ristiriidassa kyseisen johtajan laatiman, kyseiseltä ajalta olevan asiakirjan kanssa. Komission mukaan sitä ei näin ollen voida pitää uskottavana näyttönä kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskevista Intelin sisäisistä arvioista.

- 210 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1251 ja 1252 perustelukappaleessa 10.11.2005 päivätyn D1:n sähköpostiviestin osalta, että siinä ilmoitettu luku vaikuttaa pikemminkin pyrkimykseltä kuin järkevältä ja todelliselta arviolta. Komission mukaan ei myöskään ole ollut mahdollista määrittää tarkasti kyseessä olevien tuotteiden markkinoille saattamisen alkamiskohtaa. Komissio muistuttaa, että yhtä tehokkaan kilpailijan analyysissä tarkastellun yhden vuoden ajanjakson kannalta merkityksellinen alkamisajankohta on ajankohta, jona Intel saattoi alkaa reagoida Dellin tavarantoimittajan vaihtumiseen. Tämä ajankohta edelsi riidanalaisen päätöksen mukaan tosiasiallista ajankohtaa, jona Dell myi ensimmäisen kerran AMD:n x86-CPU:ihin pohjautuvia tietokoneita.
- 211 Riidanalaisen päätöksen 1233–1236 perustelukappaleessa komissio toteaa, että pelkästään hallinnollista menettelyä varten laaditun, 21.12.2007 päivätyn I1:n lausunnon uskottavuutta vähentää se, että Intel ei ole kyennyt esittämään sen tueksi todisteita tosiseikkojen tapahtuma-ajalta, ja se, että se sisältää toisessa kohdassa, joka koskee Intelin reagointia siinä tapauksessa, että Dell lopettaisi yksinostot siltä, tietoja, jotka ovat ristiriidassa I1:n 10.1.2003 aiheesta ”Dell F1H’04 MCP” pitämän esityksen kanssa.
- 212 Komissio toteaa vielä riidanalaisen päätöksen 1237 perustelukappaleessa, että Intel oli itse kiinnittänyt sen huomion siihen, että ”D1:n kertomuksen mukaan AMD ei ollut kestävä vaihtoehto Dellille vuoden 2003 alussa”. Komissio jatkaa toteamalla, että ”Intel pyrki siten I1:n ja D1:n kahden lausunnon, jotka eivät ole kyseiseltä ajalta, perusteella saamaan komission katsomaan samanaikaisesti, että AMD ei ollut kestävä vaihtoehto Dellille vuoden 2003 alussa ja että Dell todennäköisesti tekisi 15–25 prosenttia hankinnoistaan AMD:ltä ensimmäisenä vuonna”.
- 213 Aluksi on tuotava esille, että – toisin kuin Intel väittää – asiakirjoilla, joihin se vetoaa, ei itsessään ole suurempaa todistusarvoa kuin vuoden 2004 laskelmalla.
- 214 Kuten 10.11.2005 päivätty D1:n sähköpostiviesti ja 9.3.2004 päivätty D5:n sähköpostiviesti, vuoden 2004 laskelma on Dellin sisäinen asiakirja, joka on laadittu asian kannalta merkityksellisenä ajankohtana ja koskee tarvittavia x86-CPU:ita, jotka tämä OEM-valmistaja suunnitteli siirtyvänsä hankkimaan AMD:ltä.
- 215 Tämän jälkeen Intel väittää, että asiakirjat, joihin se vetoaa, ovat Dellin ylempien johtajien laatimia ja että D1 on Intelin ja AMD:n välisessä riita-asian oikeudenkäynnissä Delawaren osavaltiossa valahtoisesti vahvistanut 10.11.2005 päivätyn sähköpostiviestinsä sisällön ja että D3 on tässä samassa oikeudenkäynnissä ilmoittanut, ettei hänellä ollut mitään syytä kyseenalaistaa D1:n lausumien oikeellisuutta.
- 216 Oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että yrityksen nimissä annettujen vastausten luotettavuus on suurempi kuin mikä voisi olla yrityksen henkilökuntaan kuuluvan tai sen yhden johtajista antamalla vastauksella riippumatta siitä, millainen kokemus tai millaisia mielipiteitä tällaisella henkilöllä on (ks. tuomio 8.7.2004, JFE Engineering v. komissio, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, EU:T:2004:221, 205 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 217 Komissio väittää siten perustellusti, että vuoden 2004 laskelmalla on suurempi todistusarvo kuin Dellin ylempien johtajien asiakirjoilla tai lausunnoilla, joihin Intel vetoaa.

- 218 Komissio vetoaa niin ikään perustellusti vuoden 2004 laskelmaan sisältyvien tietojen täsmällisyyteen ja yksityiskohtaisuuteen, sillä lähtökohtaisesti nämä ominaispiirteet lisäävät asiakirjan todistusrvoa (ks. vastaavasti tuomio 20.4.1999, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, EU:T:1999:80, 593 kohta).
- 219 On kuitenkin katsottava, että todisteet, joihin Intel vetoaa, eivät silti ole täysin vailla todistusrvoa.
- 220 Ensin on arvioitava todisteet, jotka koskevat Dellin arvioita kilpailun piiriin kuuluvasta osasta eli D1:n ja D5:n tekemiä arvioita, sen jälkeen Dellin johtajien lausuntoja Intelin ja AMD:n välisessä riita-asian oikeudenkäynnissä Delawaren osavaltiossa ja lopuksi asiakirjaa, joka on 21.12.2007 päivätty I1:n lausunto.
- 221 Ensinnäkin 10.11.2005 päiväystä D1:n sähköpostiviestistä ilmenee, että ”ensimmäisten 6–12 kuukauden kuluessa MAID-hankkeen yhteydessä esitettyjen hypoteesien perusteella” Dellin hankintojen ”kokonaisvolyyminen siirtyy noin 25 prosenttia” AMD:lle. Komission kritiikistä, joka kohdistuu 10.11.2005 päivätyyn D1:n sähköpostiviestin objektiiviseen luotettavuuteen, on todettava, että sen lähettäjä, D1, oli [luottamuksellinen] tosiseikkojen tapahtuma-aikaan. Kyseinen sähköpostiviesti on laadittu asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona. Sen sisältö on riittävän selkeä ja koskee nimenomaan kilpailun piiriin kuuluvaa osaa tosiseikkojen tapahtuma-aikaan. Näiden seikkojen perusteella se on otettava huomioon ja sille on annettava todellinen merkitys, eikä sen luotettavuutta heikennä se, että kyse on D1:n muistikuvien kaavamaisesta yhteenvedosta.
- 222 Toisin kuin komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1251 perustelukappaleessa, väite, jonka mukaan ”25 prosentin luku, johon päästäisiin 6–12 kuukauden ajanjakson [joka mainitaan 10.11.2005 päivätyssä D1:n sähköpostiviestissä] päätyttyä”, vaikuttaa ”pyrkimykseltä’ eikä järkevältä ja todelliselta arviolta”, koskee todellisuudessa, kuten kantaja perustellusti väittää, erästä toista todistetta eli 9.3.2004 päivättyä D5:n sähköpostiviestiä, ja siinä viitataan toiseen hypoteesiin eli siihen, että Dell siirtyisi hankkimaan AMD:ltä 25 prosenttia tarvitsemiensa x86-CPU:iden kokonaisvolyyminen ”90 päivässä”. Ainoastaan tässä viimeksi mainitussa sähköpostiviestissä mainitaan ilmaisut ”pyrkimys” tai ”planning guidelines” (suunnittelua koskevat suuntaviivat).
- 223 Lisäksi 9.3.2004 päiväystä D5:n sähköpostiviestistä on vielä todettava, että vaikka otettaisiin huomioon, että se, että Dell siirtyisi hankkimaan AMD:ltä 25 prosenttia tarvitsemiensa x86-CPU:iden kokonaisvolyyminen poikkeuksellisen nopeasti, ”90 päivässä”, mainitaan siinä vain pyrkimyksenä, tämä osoittaa jo, että tällainen hypoteesi voitiin tuoda esille Dellin sisäisissä keskusteluissa ainakin perusteluna tai kohdennettuna suunnitteluna, minkä on katsottava osaltaan tukevan mahdollisuutta, että kilpailun piiriin kuuluva osa on ollut pikemminkin suuri. Näin on erityisesti siksi, että tämä sähköpostiviesti on lähetetty vain joitakin kuukausia vuoden 2004 laskelman jälkeen ja että 10.11.2005 päivätyyn D1:n sähköpostiviestin tavoin siinä viitataan siihen, että Dell siirtyisi hankkimaan noin 25 prosenttia tarpeestaan AMD:ltä.
- 224 Intelin ja AMD:n välisessä riita-asian oikeudenkäynnissä Delawaren osavaltiossa D1 vahvisti olettaneensa MAID-hankkeen yhteydessä, että ensimmäisten 6–12 kuukauden kuluessa tarvittavien hankintojen siirtyminen AMD:lle koskisi noin 25:tä prosenttia x86-CPU:iden volyyminen, ja D3 ilmoitti, ettei hänellä ollut mitään syytä kyseenalaistaa D1:n lausumien oikeellisuutta.

- 225 Dellin johtajien lausunnot Intelin ja AMD:n välisessä riita-asian oikeudenkäynnissä Delawaren osavaltiossa tukevat olettamaa, jonka mukaan MAID-hankkeen yhteydessä ensimmäisten 6–12 kuukauden kuluessa Dellin tarvitsemien hankintojen siirtyminen AMD:lle saattoi koskea noin 25:tä prosenttia x86-CPU:iden volyymistä.
- 226 On vielä syytä arvioida 21.12.2007 päivättyä I1:n lausuntoa. Komission riidanalaisessa päätöksessä siitä esittämä kritiikki jakautuu kolmeen osaan, joista ensimmäinen koskee sitä, että se on laadittu yksinomaan hallinnollista menettelyä varten, toinen sitä, että sen tueksi ei ole esitetty muita todisteita tosiseikkojen tapahtuma-ajalta, ja kolmas sitä, että se sisältää tiettyjä ristiriitaisuuksia I1:n 10.1.2004 Dellille osoittamaan esitykseen verrattuna (ks. edellä 211 kohta).
- 227 On ensinnäkin totta, että – kuten edellä 195 kohdassa esitetystä ilmenee – 21.12.2007 päivätyn I1:n lausunnon on laatinut kantajan edustaja, ja sillä pyritään lieventämään kantajan vastuuta todetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta, minkä vuoksi sillä on itsessään heikko todistusarvo.
- 228 On kuitenkin katsottava, että 21.12.2007 päivätty I1:n lausunto on annettu valaehtoisesti ja että I1 oli, kuten kyseisen lausunnon 1 kohdasta ilmenee, *[luottamuksellinen]*, ja näin on vuodesta 1999 lähtien. Intelissä olevan asemansa ja työskentelyaikansa vuoksi I1:llä pitäisi olla tiedossaan kaikki keskeiset seikat, jotka koskevat suhdetta Delliin, mikä pitää sisällään kysymyksen ennakoitusta kilpailun piiriin kuuluvasta osasta asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona.
- 229 Kuten edellä 221–223 kohdassa esitetystä ilmenee, Dellin sisäiset asiakirjat asian kannalta merkitykselliseltä ajanjaksolta tukevat 21.12.2007 päivättyä I1:n lausuntoa siltä osin kuin Dellin tarvitsemien hankintojen siirtyminen AMD:lle olisi voinut koskea jopa 25:tä prosenttia x86-CPU:iden volyymistä. Siltä osin kuin kyseisessä lausunnossa viitataan x86-CPU:iden 15–25 prosentin volyyymiin, se osoittaa kyseisten asiakirjojen tavoin vähintäänkin sen, että Dell saattoi siirtyä hankkimaan AMD:ltä vuoden 2004 laskelmassa esiintyvää 7 prosentin volyyymiä suuremman määrän.
- 230 Siltä osin kuin kyse on komission esille tuomista väitetyistä ristiriitaisuuksista, jotka koskevat hankintojen AMD:lle siirtämisen taloudellisia perusteita, tai ristiriitaisuuksista I1:n lausunnoissa, on huomattava, että I1 täsmentää 10.1.2003 antamassaan esityksessä Intelin ja Dellin välistä suhdetta ja korostaa erityisesti, että Dell on saatava ymmärtämään tämän suhteen erityislaatu, mikäli Dell aikoo siirtää hankintansa AMD:lle. Kuten komissio tuo perustellusti esille riidanalaisen päätöksen 1235 ja 1236 perustelukappaleessa, tämä kyseisen esityksen kohta voi näyttää olevan ristiriidassa 21.12.2007 päivätyn I1:n lausunnon 4 kohdan, joka koskee Intelin tarjoamien alennusten ehdollisuuden puuttumista, kanssa. Komission siitä tekemistä johtopäätöksistä poiketen on kuitenkin katsottava, että siltä osin kuin tämä ristiriitaisuus koskee 21.12.2007 päivätyn I1:n lausunnon kohtaa, jolla ei ole merkitystä kilpailun piiriin kuuluvan osan arvioinnin kannalta, siitä ei voida päätellä, että kyseinen lausunto olisi kokonaisuudessaan täysin vailla todistusarvoa, siis myös siltä osin kuin se koskee kilpailun piiriin kuuluvaa osaa.
- 231 Lisäksi on todettava, että 21.12.2007 päivätty I1:n lausunto, jonka mukaan kaikki Dellin potentiaaliset x86-CPU:iden hankinnat AMD:ltä olisivat ulottuvuudeltaan merkittäviä, kun otetaan huomioon kustannukset, lisääntynyt monimutkaisuus ja ylimääräinen insinööri-, assistentti- ja myyntityö, jotka liittyvät AMD:n alustojen lisäämiseen, ei ole epälooginen eikä ristiriitainen. I1 on 21.12.2007 päivätyn lausuntonsa mukaan pyrkinyt antamaan objektiivisen kokonaiskuvan, koska hän toteaa myös pitäneensä todennäköisyyttä sille, että Dellin hankinnat siirtyvät osittain AMD:lle, asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona vain ”alhaisena”. Sen

sijaan I1 selittää lausunnossaan selvästi, että edellä mainituista syistä tilanteessa, jossa Dellin olisi otettava AMD x86-CPU:iden toiseksi hankintalähteeksi, tämä olisi välttämättä käsittänyt 15–25 prosenttia sen ostotarpeesta.

- 232 Ei voida pitää poissuljettuna sitä, että Dellillä on todella saattanut olla asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona aikomus hankkia osa x86-CPU:ista AMD:ltä. Useista asiakirja-aineistoon sisältyvistä seikoista, kuten vuoden 2004 laskelmasta, ilmenee, että Dell tarkasteli ja analysoi säännöllisesti sisäisellä tasolla mahdollisuutta siirtyä osittain suorittamaan hankintansa AMD:ltä. Lisäksi on todettava, että edellä 212 kohdassa mainittu D1:n todistajankertomus, jonka mukaan AMD ei ollut kestävä vaihtoehto Dellille, koski vain vuotta 2003. Komissio on itsekin korostanut, erityisesti riidanalaisen päätöksen 1258 perustelukappaleessa, ettei voida pitää poissuljettuna, että Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa vaihtelee eri aikoina ja voi ajan mittaan kasvaa sen vuoksi, että kuluttajat tottuvat vähitellen AMD:n valmistamiin x86-CPU:ihin. Näin ollen ei voida katsoa, että Dellin kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskevan tilanteen vuonna 2003 olisi välttämättä oltava sama kuin vuosina 2004 ja 2005. Näissä olosuhteissa 21.12.2007 päivättyä I1:n lausuntoa, jota tukevat edellä 221 ja 222 kohdassa mainitut todisteet, on myös pidettävä luotettavana siltä osin kuin se koskee Dellin kilpailun piiriin kuuluvaa osaa.
- 233 Näin ollen 10.11.2005 päivätystä D1:n sähköpostiviestistä, 9.3.2004 päivätystä D5:n sähköpostiviestistä, Dellin johtajien lausunnoista Intelin ja AMD:n välisessä riita-asian oikeudenkäynnissä Delawaren osavaltiossa sekä 21.12.2007 päivätystä I1:n lausunnosta, jotka yhdessä tarkasteltuina tukevat toisiaan, ilmenee, että vuonna 2005 Dellin tarvitsemien hankintojen siirtyminen AMD:lle saattoi koskea jopa 25:tä prosenttia x86-CPU:iden volyyymistä eikä seitsemää prosenttia, kuten vuoden 2004 laskelmasta ilmenee.
- 234 Tästä seuraa, että todisteilla, joihin Intel vetoaa, kyseenalaistetaan se, että Dellin kilpailun piiriin koskevaa osaa arvioitaessa olisi käytettävä lähtökohtana yksinomaan vuoden 2004 laskelmaa, jossa mainitaan Dellin tarvitsemien hankintojen siirtyminen AMD:lle seitsemän prosentin volyymin osalta vuonna 2005, mistä komissio on päätellyt kilpailun piiriin kuuluvan osan suuruudeksi 7,1 prosenttia.
- 235 Unionin yleisen tuomioistuimen johtopäätöstä ei voida osoittaa vääräksi taloudellisilla analyyseillä, jotka komission on esittänyt unionin yleiselle tuomioistuimelle liitteessä B.31, jossa kuvataan sen vastineensa 290 kohdassa ja vastauskirjelmänsä 196 ja 199 kohdassa, joissa viitataan liitteeseen D.9, esille tuodut perustelut, joilla pyritään osoittamaan, että vaikka oletettaisiinkin, että kilpailun piiriin kuuluva osa olisi syytä laskea edellä 233 kohdassa mainittujen asiakirjojen perusteella, siitä ei voitaisi päätellä 12,5 prosentin ja 17,5 prosentin välillä olevaa kilpailun piiriin kuuluvaa osaa, kuten Intel väittää.
- 236 Unionin yleinen tuomioistuin ei voi ottaa huomioon näitä riidanalaiseen päätökseen sisältyvän AEC-testin tueksi esitettyjä lisäanalyysejä, jotka on esitetty ensimmäisen kerran asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa, korvaamatta komission kyseisessä päätöksessä esittämiä perusteluja omilla perusteluillaan. Edellä 150 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä kielletään unionin yleistä tuomioistuinta korvaamasta perustelut tällä tavoin.
- 237 On vielä lisättävä, että myös komission unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämistä taloudellisista analyyseistä, ainakin yhdessä 10.11.2005 päivättyyn D1:n sähköpostiin perustuvista ennusteista koskevista hypoteeseista, ilmenee 10,4 prosentin suuruinen kilpailun piiriin kuuluva osa.

- 238 Komissio toteaa tältä osin kirjelmässään, että kilpailun piiriin kuuluva osa, joka on 10.11.2005 päivätyn D1:n sähköpostin puolueettomassa analyysissä 5,6 ja 10,4 prosentin välillä, vastaa vuoden 2004 laskelmaan sisältyvää lukua, joka on 7,1 prosenttia.
- 239 Tällaista johtopäätöstä ei voida hyväksyä, koska AEC-testin lopputulos voi vaihdella sen mukaan, onko siinä huomioon otettu kilpailun piiriin kuuluvana osana 7,1 prosenttia vai 10,4 prosenttia. Riidanalaisen päätöksen 1255–1259 perustelukappaleessa kilpailun piiriin kuuluvan osan ennustetta verrataan tämän jälkeen taulukossa nro 22 ilmoitettuun vaadittuun osaan, jonka osalta ainoastaan kolme viimeistä vuosineljännestä sisältävät 10,4:ää prosenttia suurempia lukuja. Minkään objektiivisen seikan perusteella ei voida sulkea pois yhtäkään niistä hypoteeseistä, jotka ovat ajateltavissa 10.11.2005 päivätyn D1:n sähköpostiviestin valossa 5,6–10,4 prosentin asteikolla kilpailun piiriin kuuluvana osana, tai päätellä, että jokin niistä olisi todennäköisempi kuin toinen. Näin ollen jää epäily siitä, mikä prosenttiosuus voidaan lopulta vahvistaa Dellin kilpailun piiriin kuuluvan osan prosenttiosuudeksi, ja erityisesti siitä, että sen suuruudeksi pitäisi vahvistaa 7,1 prosenttia.
- 240 Intel väittää myös, että johtopäätökset, jotka voidaan tehdä Dellin tarvitsemien hankintojen siirtymisestä AMD:lle, osoittavat, että Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa voi olla suurempi kuin 7,1 prosenttia.
- 241 Komissio väittää, että Dellin hankintojen siirtymisellä AMD:lle vuosina 2006 ja 2007 on vain rajallista merkitystä tutkittaessa tilannetta asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona, että on syytä ainakin mukauttaa uudelleen tiettyjä laskelman muuttujia, erityisesti alennusten määrää vuonna 2006, että se on toissijaisesti tehnyt riidanalaisessa päätöksessä AEC-testin, jossa otetaan huomioon vuosien 2006 ja 2007 tilanne ja joka tukee sen johtopäätöksiä, ja että Intelin väitteet voidaan kiistää asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyn liitteen D.9 perusteella.
- 242 Komissio tarkastelee riidanalaisen päätöksen 1241–1246 perustelukappaleessa Intelin väitettä, jonka mukaan todetulla siirtämisen asteella sen jälkeen, kun Dell päätti siirtää osan hankinnoistaan vuoden 2006 jälkeen AMD:lle, voi olla merkitystä arvioitaessa kilpailun piiriin kuuluvaa osaa. Komissio katsoo erityisesti, vaikka myöhemmät siirrot voivat sellaisinaan olla informatiivisia, niille ei pidä antaa suurempaa merkitystä kuin kyseiseltä ajalta esitettyjä arvioita käsittävillä asiakirjoille. Tarkastellessaan Dellin hankintoja kolmena vuosineljänneksenä lokakuusta 2006 kesäkuuhun 2007, sellaisina kuin niitä on oikaistu siirtymäkauden perusteella, ottaen huomioon sen omat hypoteesit yhden vuoden pituisen ajanjakson alkamisajankohdasta, komissio on arvioinut AMD:n kokonaisosuudeksi 8,2 prosenttia Gartnerin tietojen mukaan ja 8,8–10,1 prosentin välillä Intelin sisäisten arvioiden mukaan ensimmäisenä vuonna, jona Dell siirtyi tekemään hankintoja AMD:ltä. Komissio päättelee, että vaikka nämä arviot ovat hieman korkeammat kuin Dellin arviot asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona, ne eivät olleet niin suuria, että niihin voitaisiin vedota sen analyysin paikkansapitävyyden kiistämiseksi.
- 243 On todettava komission nimenomaisesti myöntäneen riidanalaisen päätöksen 1245 perustelukappaleessa, että niiden huomautusten perusteella, jotka koskevat osan Dellin hankinnoista tosiasiallista siirtymistä AMD:lle, oli mahdollista laskea kilpailun piiriin kuuluva osa, joka on suurempi kuin 7,1 prosenttia ja sijoittuu 8,2 prosentin ja 10,1 prosentin välille.
- 244 Vaikka komissio katsoo riidanalaisessa päätöksessä, että nämä arviot olivat hieman korkeammat kuin vuoden 2004 laskelmasta saatava arvio, minkä vuoksi niitä ei ollut tarpeen ottaa huomioon, on kuitenkin katsottava, että kyseisten arvioiden olemassaolo sinänsä riittää osoittamaan, että

7,1 prosentin suuruista kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskeva hypoteesi ei ollut ainoa mahdollinen, ja herättää epäilyn komission riidanalaisessa päätöksessä tekemän arvioinnin perusteltavuudesta.

- 245 Komissio on unionin yleisessä tuomioistuimessa toistanut riidanalaisen päätöksen 1242 ja 1243 perustelukappaleeseen sisältyvän perustelun, jonka mukaan huomautuksilla, jotka on esitetty sen perusteella, että Dell siirtyi tekemään osan hankinnoistaan AMD:ltä vuosina 2006 ja 2007, on vain vähäistä todistusarvoa määritettäessä kilpailun piiriin kuuluva osa asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona.
- 246 On kuitenkin huomattava, että vastauksena professori Shapiron väitteeseen, jonka mukaan AEC-testin yhden vuoden pituista aikarajaa ei voitu alkaa laskea sen jälkeen, kun osan Dellin hankinnoista siirtymisellä AMD:lle oli alkanut olla seurauksia, komissio tukeutuu riidanalaisen päätöksen 1221–1227 perustelukappaleessa ratkaisevasti huomautuksiin, jotka voitiin esittää vuoden 2006 tapahtumien perusteella. Se päättelee useista seikoista, että Intel oli jo tietoinen tavarantoimittajan muuttumisesta toukokuussa 2006 ja että se oli vähentänyt merkittävästi alennuksia verovuoden 2007 ensimmäisen ja toisen neljänneksen välillä.
- 247 Komissio on siten itse käyttänyt kilpailun piiriin kuuluvan osan arvioinnissa huomautuksia, jotka on esitetty sen perusteella, että osa Dellin hankinnoista oli siirretty AMD:lle vuosien 2006 ja 2007 kuluessa, kiistääkseen professori Shapiron hypoteesin, joka koskee yhden vuoden pituisen aikajänteen alkamisajankohtaa.
- 248 Näin ollen komissio ei voi perustellusti väittää riidanalaisen päätöksen 1242 ja 1243 perustelukappaleessa, että samoilla huomautuksilla on vain vähäinen merkitys kyseenalaistettaessa 8,2–10,1 prosentin suuruista kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskevan arvion merkitys.
- 249 Komissio väittää vielä, että laskelmaan, jossa käytetään vuosilta 2006 ja 2007 saatuja kilpailun piiriin kuuluvan osan lukuja, pitäisi sisällyttää muun muassa se, että Intelin Dellille myöntämien alennusten määrä nousi ennennäkemättömälle tasolle vuonna 2006. Jos komissio kuitenkin katsoi, että kilpailun piiriin kuuluvan osan arviointia oli mukautettava tämän muuttujan vuoksi, sen olisi pitänyt sisällyttää se riidanalaisen päätöksen 1245 perustelukappaleessa tehtyyn laskelmaan.
- 250 Komissio väittää riidanalaisen päätöksen 1258 perustelukappaleeseen viitaten, että AEC-testiin on sisällytetty todelliset markkinaosuudet, jotka AMD saavutti Delliltä vuosina 2006 ja 2007, sellaisina kuin Intel on esittänyt ne tutkimuksen aikana, ja että tämän laskelman tulokset tukevat riidanalaisessa päätöksessä tehtyjä toteamuksia vuonna 2005 päättyneeltä ajanjaksolta.
- 251 Komissio on kuitenkin riidanalaisen päätöksen 1258 perustelukappaleessa myöntänyt olevan mahdollista, että kilpailun piiriin kuuluva osa on voinut hieman kasvaa ajan myötä kuluttajien tiedostettua AMD:n tarjoaman vaihtoehdoisen ratkaisun kestävyuden, ja samalla esittänyt huomautuksia vaaditun osan kehityksestä vuonna 2006 ja Dellin AMD:lle siirtyneen ostotarpeen volyymin vuonna 2007. Komissio ei ole tässä vaiheessa mukauttanut kilpailun piiriin kuuluvaa osaa, joka on vahvistettu vuodelle 2005 riidanalaisen päätöksen 1245 perustelukappaleessa suoritettujen laskelmien perusteella.

- 252 Komissio vetoaa vastineessaan ja vastauskirjelmässään liitteeseen B.31, joka sisältää analyysin, joka perustuu osan Dellin tarvitsemista hankinnoista siirtymiseen AMD:lle vuosina 2006 ja 2007 ja vahvistaa riidanalaisen päätöksen toteamuksen siitä, että alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, ja liitteeseen D.9, joka osoittaa, että markkinaosuus, jonka AMD saavutti Delliltä, oli pienempi kuin kantajan vastauskirjelmässä esitetty, ja jossa käytetään kantajan vastauskirjelmään perustuvia uusia lukuja AEC-testin suorittamiseksi.
- 253 Unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan voi ottaa huomioon näitä riidanalaiseen päätökseen sisältyvän AEC-testin tueksi esitettyjä lisäanalyyskejä, jotka on esitetty ensimmäisen kerran asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa, korvaamatta komission kyseisessä päätöksessä esittämiä perusteluja omilla perusteluillaan. Edellä 150 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä kielletään unionin yleistä tuomioistuinta korvaamasta perustelut tällä tavoin.
- 254 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee siten, että Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa oli mahdollista vahvistaa 8,2 prosenttia ja 10,1 prosenttia välille muiden seikkojen kuin vuoden 2004 laskelman perusteella. Kyseisten arvioiden olemassaolo sinänsä osoittaa, että 7,1 prosenttia suuruista Dellin kilpailun piiriin kuuluvaa osaa koskeva hypoteesi ei ollut ainoa mahdollinen, mikä herättää unionin yleisen tuomioistuimen epäilyn kyseisen komission riidanalaisessa päätöksessä esittämän hypoteesin perusteltavuudesta.
- 255 Tämä toteamus sekä edellä 234 kohdassa jo esitetty toteamus, joka koskee sitä, oliko Dellin kilpailun piiriin kuuluvaa osaa arvioitaessa käytettävä lähtökohtana yksinomaan vuoden 2004 laskelmaa, joka sisältää luvun 7 prosenttia vuodelle 2005, vahvistavat yhdessä epäilyn, joka koskee riidanalaisessa päätöksessä vahvistettua arviota kyseisestä kilpailun piiriin kuuluvasta osasta.
- 256 Kaiken edellä esitetyn perusteella on katsottava, että Intelin esittämät todisteet ovat omiaan herättämään unionin yleisen tuomioistuimen epäilyn siitä, oliko Dellin kilpailun piiriin kuuluvan osan suuruudeksi vahvistettava 7,1 prosenttia. Komissio ei näin ollen ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla kyseisestä kilpailun piiriin kuuluvasta osasta tehdyn arvioinnin perusteltavuutta.
- iii) Kantajan väite, joka koskee joulukuusta 2002 lokakuuhun 2003 ulottuvan asian kannalta merkityksellisen ajanjakson alkua*
- 257 Vaikka edellä 256 tarkoitettu johtopäätös osoittaa jo itsessään, että riidanalaisessa päätöksessä suoritettu arviointi Dellin kilpailun piiriin kuuluvasta osasta on virheellinen, on täydellisyyden vuoksi arvioitava Intelin väitteiden valossa komission analyysiä Dellin kilpailun piiriin kuuluvasta osasta siltä osin kuin kyse on joulukuusta 2002 lokakuuhun 2003 ulottuvan asian kannalta merkityksellisen ajanjakson alusta.
- 258 Intelin mukaan komission toteamus, jonka mukaan Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa on 7,1 prosenttia, on ristiriidassa sen riidanalaisen päätöksen 1281 perustelukappaleessa esitetyn komission johtopäätöksen kanssa, joka on saatu vertaamalla kyseistä osaa vaadittuun markkinaosuuteen, jotta yhtä tehokas kilpailija voi päästä markkinoille ilman tappioita (jäljempänä vaadittu osa), ja jonka mukaan koko joulukuun 2002 ja joulukuun 2005 välisen ajanjakson ajan Intelin alennuksilla saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailuvastaisia markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia.
- 259 Komissio kiistää Intelin väitteet ja toteaa, että kyse on vain välipäätelmästä, ja se viittaa riidanalaisen päätöksen 1281 ja 1282 perustelukappaleeseen, jotka sisältävät kokonaisarvion.

- 260 Tältä osin on todettava taulukosta nro 22 ilmenevän selvästi, että kilpailun piiriin kuuluva osa oli vaadittua osaa suurempi neljänä ensimmäisenä ilmoitettuna vuosineljänneksenä, ja näin on, vaikka hyväksyttäisiin komission suorittamat laskelmat vaaditusta osasta ja kilpailun piiriin kuuluvasta osasta. Taulukon nro 22 mukaisesti verovuoden 2003 viimeisestä neljänneksestä verovuoden 2004 kolmanteen neljännekseen ulottuvalla Dellin tilikaudella vaadittu osa oli korkeintaan 6,6 prosenttia, kun taas riidanalaisessa päätöksessä vahvistettu kilpailun piiriin kuuluva osa oli 7,1 prosenttia.
- 261 Lisäksi komissio toteaa nimenomaisesti riidanalaisen päätöksen 1256 perustelukappaleessa, että ”useimmilla vuosineljänneksillä (9 neljänneksellä 13 vuosineljänneksestä) vaadittu osa on kilpailun piiriin kuuluvaa osaa suurempi”. Näin ollen, kuten Intel väittää, komission omien lukujen mukaan AEC-testi, joka koskee Intelin Dellille myöntämiä alennuksia, johti positiiviseen tulokseen riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuina neljänä ensimmäisenä vuosineljänneksenä.
- 262 Siltä osin kuin kyse on riidanalaisen päätöksen 1281 ja 1282 perustelukappaleesta, joihin komissio viittaa (ks. edellä 259 kohta) väittäessään, että vaaditun osan ja kilpailun piiriin kuuluvan osan vertailu on vain yksi AEC-analyysin johtopäätöstä varten käytetyistä seikoista, niissä todetaan, että komission johtopäätökset Dellille myönnettyistä alennuksista on tehty kilpailun piiriin kuuluvan osan ja vaaditun osan vertailun, vahvistustekijöiden ja vaihtoehdoisen laskentamenetelmän perusteella ja että riidanalainen päätös perustuu Intelille edullisimpiin kustannuslukuuihin. Riidanalaisen päätöksen 1213 perustelukappaleesta ilmenee kuitenkin, että taulukkoa nro 22 on käytetty verrattaessa kilpailun piiriin kuuluvaa osaa vaadittuun osaan. Lisäksi edellä 272–282 kohdassa esitetyillä perusteilla vaihtoehtoinen laskentamenetelmä tai vahvistustekijät eivät käsitä arviointia alennusten kilpailijat syrjäyttävästä vaikutuksesta riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettujen neljän ensimmäisen vuosineljänneksen osalta. Näin ollen nämä komission analyysin kolme osaa eivät edes yhdessä arvioituina selitä sitä, miksi Intelin Dellille myöntämiä alennuksia koskeva AEC-testi on johtanut positiiviseen tulokseen riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuina neljänä ensimmäisenä vuosineljänneksenä.
- 263 On siis todettava, että riidanalaisen päätöksen 1256 perustelukappaleesta ilmenevä näkemys, jonka mukaan Intel onnistui läpäisemään AEC-testin ainakin neljän vuosineljänneksen osalta asian kannalta merkityksellisenä ajanjaksona, on ristiriidassa komission saman päätöksen 1281 ja 1282 perustelukappaleessa tekemien johtopäätösten kanssa, joiden mukaan Dellille myönnettyillä alennuksilla saattoi olla kilpailijat markkinoilta syrjäyttävä vaikutus koko asian kannalta merkityksellisen ajanjakson ajan.
- 264 Muilla riidanalaiseen päätökseen sisältyvillä seikoilla, joihin komissio viittaa osoittaakseen, ettei neljän ensimmäisen vuosineljänneksen osalta ole tehty virhettä, ei ole myöskään ratkaisevaa merkitystä joulukuun 2002 ja lokakuun 2003 välisen ajanjakson osalta. Komission mukaan riidanalaisen päätöksen 1258 ja 1259 perustelukappale osoittavat, että tiukasti vuosineljänneksiin pitäytyvällä lähestymistavalla ei ole asian kannalta merkitystä.
- 265 Erityisesti riidanalaisen päätöksen 1258 perustelukappaleessa komissio toteaa olevan mahdollista, että kilpailun piiriin kuuluva osa voi kasvaa ajan myötä, kun kuluttajien tietoisuus AMD:n tarjoaman vaihtoehdon kestävydestä lisääntyy merkittävästi. Komissio korostaa myös, että kaikissa laskentahypoteeseissä vaadittu osa kasvaa tasaisesti riidanalaisen päätöksen kattamalla ajanjaksolla. Komissio viittaa vielä todellisiin lukuihin, jotka perustuvat vuonna 2006 vallinneeseen tilanteeseen, kun Dell oli päättänyt aloittaa hankinnat AMD:ltä. Komissio tukeutuu muun muassa Gartnerin toimittamiin tietoihin.

- 266 Komissio katsoo riidanalaisen päätöksen 1259 perustelukappaleessa, että kääntäen on mahdollista, että kilpailun piiriin kuuluva osa olisi ollut pienempi kuin 7,1 prosenttia verovuoden 2005 ensimmäistä neljänestä edeltäneenä ajanjaksona eli aikaisimpana ajankohtana, jona Dell olisi voinut siirtyä hankkimaan osan tarvitsemistaan x86-CPU:ista AMD:ltä Intelin sijaan, vuoden 2004 laskelman perusteena olevassa skenaariossa. Komissio päättelee tästä, että vaaditun osan ja kilpailun piiriin kuuluvan osan ero asian kannalta merkityksellisen ajanjakson ensimmäisinä vuosineljänneksinä voisi olla taulukossa nro 22 mainittujen lukujen osoittamaa eroa pienempi.
- 267 Tämän perustelun osalta kantaja esittää väitteen, jonka mukaan komissio ei ole missään vaiheessa muuttanut arviotaan kilpailun piiriin kuuluvasta osasta asian kannalta merkityksellisen ajanjakson neljänä ensimmäisenä vuosineljänneksenä siten, että se heijastaisi tätä AMD:n kestävyuden paranemista, mikä ei kantajan mukaan tapahtunut yhdessä yössä.
- 268 On syytä todeta, että komissio ei ole riidanalaisessa päätöksessä esittänyt kyseisestä kilpailun piiriin kuuluvan osan oletetusta kasvusta minkäänlaisia lukuja, joissa otettaisiin huomioon se, miten kuluttajat muuttavat käsitystään AMD:stä ajan myötä. Riidanalaisessa päätöksessä käytetään sitä vastoin ainoastaan 7,1 prosentin lukua, vaikka vuoden 2004 laskelmassa tämän luvun esitettiin kasvavan tarkasteltuina seuraavina vuosina ja ilmoitetaan arvoja, joista voitiin päätellä, että Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa oli 17,3 prosenttia, 22,5 prosenttia ja 24,2 prosenttia AMD:ltä osittain tehtävien hankintojen aloittamisvuotta seuranneina kolmena vuonna.
- 269 Riidanalaisessa päätöksessä ei missään kohdassa todeta selvästi, että Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa kasvoi ajan myötä AMD:n tuotteita koskevan käsityksen paranemisen vuoksi, vaan tämän päätöksen 1258 ja 1259 perustelukappaleessa viitataan ainoastaan siihen, että kyse oli ”mahdollisuudesta”. Jopa taulukossa nro 22 arvioidaan ainoastaan vaaditun osan ajallisia muutoksia monivuotiselta pohjalta, ei kilpailun piiriin kuuluvan osan muutoksia. Komissio on vuonna 2020 pidetyssä istunnossa antamassaan vastauksessa unionin yleisen tuomioistuimen tältä osin esittämään kysymykseen tyytynyt korostamaan, että kilpailun piiriin kuuluvasta osasta on käytetty johdonmukaisesti 7,1:tä prosenttia koko asian kannalta merkityksellisen ajanjakson osalta ”teknisestä syystä”, joka liittyy väitettyyn Intelin ja komission väliseen sopimukseen yhden vuoden pituisen ajanjakson käyttämisestä AEC-analyysiä varten. Vaikka riidanalaisen päätöksen 1212 perustelukappaleessa toistetaan vuoden 2004 laskelmasta ilmenevät neljä eri tietoa, ainoastaan 7,1:tä prosenttia koskevan tiedon on katsottu soveltuvan kilpailun piiriin kuuluvaan osaan riidanalaisen päätöksen 1213 perustelukappaleessa.
- 270 Tässä tilanteessa komission väitteillä ei voida selittää tai vahvistaa jälkikäteen eroa tulosten, jotka komissio on ilmoittanut asian kannalta merkityksellisen ajanjakson neljän ensimmäisen vuosineljänneksen osalta taulukossa nro 22, ja sen koko asian kannalta merkityksellisen ajanjakson osalta tekemän johtopäätöksen, jonka mukaan Intel ei läpäissyt AEC-testiä, välillä.
- 271 Näin ollen on todettava, että koska AEC-testin tulos on ensisijaisessa laskelmassa Intelin kannalta positiivinen riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettujen neljän ensimmäisen vuosineljänneksen osalta, komissio ei ole osoittanut pelkästään tämän testin perusteella, että Intelin Dellille myöntämät alennukset saattoivat rajoittaa kilpailua koko asian kannalta merkityksellisen ajanjakson ajan.

2) *Vaihtoehtoinen laskentamenetelmä*

- 272 Komissio on tehnyt riidanalaisen päätöksen 1266–1274 ja 1281 perustelukappaleessa 17.2.2004 pidettyyn Dellin esitykseen sisältyvien tietojen perusteella vaihtoehtoisen laskelman, joka vahvistaa komission mukaan AEC-testissä ensisijaisesta laskelmasta tehdyt johtopäätökset, joiden mukaan Intelin Dellille myöntämällä alennuksilla saatettiin syrjäyttää yhtä tehokas kilpailija markkinoilta.
- 273 Intel kiistää vaihtoehtoisen laskelman merkityksen. Tämä arvio koskee vain verovuotta 2005, joka ei kuulu ajanjaksoon, jonka osalta Intelin on riidanalaisessa päätöksessä osoitettu läpäisseen AEC-testin. Toteamusta kilpailusääntöjen rikkomisesta suhteessa Delliin joulukuun 2002 ja lokakuun 2003 välisenä ajanjaksona ei siis voida sen mukaan hyväksyä.
- 274 Komissio kiistää Intelin väitteet ja katsoo puolestaan, että vaihtoehtoinen laskelma vahvistaa riidanalaisessa päätöksessä ensisijaisesti esitetyn ratkaisun.
- 275 Siltä osin kuin riidanalaisessa päätöksessä perustetaan vaihtoehtoinen laskelma 17.2.2004 pidettyyn Dellin esitykseen, jossa arvioidaan verovuodesta 2005 alkanutta ajanjaksoa, kuten myös tämän päätöksen 1268 ja 1270 perustelukappaleessa olevista taulukoista nro 28 ja nro 29 ilmenee, siitä ei voida päätellä, että sillä voitaisiin selittää tai varsinkaan muuttaa komission arvioita, jotka koskevat joulukuun 2002 ja lokakuun 2003 välistä ajanjaksoa. Lisäksi siltä osin kuin komissio viittasi vuonna 2020 pidetyssä istunnossa riidanalaisen päätöksen 1264 perustelukappaleessa olevaan alaviitteeseen 1604 väittäessään, että käytetyt asiakirjat koskivat todella asian kannalta merkityksellistä ajanjaksoa, riittää kun todetaan, että tämä alaviite koskee vahvistustekijöitä eikä vaihtoehtoista laskentamenetelmää.
- 276 Ilman, että asiassa olisi tarpeen lausua vaihtoehtoisen menetelmän perusteltavuudesta, riittää kun todetaan, että se ei osoita, että Intelin alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus koko asian kannalta merkityksellisen ajanjakson ajan.

3) *Vahvistustekijät*

- 277 Kantajan mukaan komissio yrittää turhaan tukea analyysiään väittämällä, että sen yhtä tehokasta kilpailijaa koskevan arviointiperusteen soveltaminen oli todellisuudessa varovaista, kun siinä ei otettu huomioon vahvistustekijöitä (ks. myös edellä 177 kohta). Komissio väittää sitä vastoin, että vahvistustekijät oli perusteltua ottaa huomioon.
- 278 Näin ollen on tutkittava, olivatko komissio tekemät eri virheet Delliä koskevassa AEC-testissä korjattavissa vahvistustekijöinä huomioon otetuilla eri seikoilla, sellaisina kuin ne ilmenevät riidanalaisen päätöksen 1260–1265 perustelukappaleesta.
- 279 Tältä osin riidanalaisen päätöksen 1260 perustelukappaleesta ilmenee, että vahvistustekijöiden merkitys on siinä, että "[edellä olevassa] analyysissä ei ole otettu täysimääräisesti huomioon tiettyjä tekijöitä, vaikka siinä tapauksessa, että ne olisi sisällytetty siihen, ne vahvistaisivat alennusten arvioitua kykyä syrjäyttää kilpailijat markkinoilta". Siten kyseessä olevien tekijöiden tarkoituksena oli yksinomaan vahvistaa ensisijaista tutkimusta, joka koski markkinoilta syrjäyttävän vaikutuksen olemassaoloa.

- 280 Riidanalaisen päätöksen 1261 perustelukappaleesta ilmenee komission itse arvioineen, että vahvistustekijöiden täysimääräinen huomioon ottaminen olisi edellyttänyt lisähypoteesejä tavasta, jolla muille kilpailijoille olisi myönnetty alennuksia, sekä tällaisen aggressiivisen kilpailun vaikutuksista Dellin tuloihin.
- 281 Vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen vuonna 2020 pidetyssä istunnossa esittämään kysymykseen komissio totesi, että vahvistustekijöistä oli tehty ”pragmaattinen arvio” ja että kyse oli omaa luokkaansa (sui generis) olevista seikoista, jotka on sisällytetty riidanalaisen päätöksen rakenteeseen AEC-testin osalta. Komissio ei kuitenkaan ole väittänyt, että niitä olisi arvioitu tarkasti ja määrällisesti AEC-testin yhteydessä. Komissio korostaa pikemminkin, että näillä seikoilla on niiden lainmukaisuutta koskevasta kysymyksestä riippumatta ”ylimääräinen vipuvaikutus” Intelin hyväksi siltä osin kuin Dellin menettämät alennukset siirrettäisiin kilpailijoille, kun otetaan huomioon, että nämä alennusten menetykset voivat koskea muita Inteliltä ostettuja mikropiirejä, jotka ”eivät ole niitä, jotka ovat riidanalaisen päätöksen kohteena”.
- 282 Edellä esitetystä seuraa, että vahvistustekijät on sisällytetty riidanalaiseen päätökseen seikkoina, jotka voivat vahvistaa ensisijaista tutkimusta, joka koskee riidanalaisten alennusten markkinoilta syrjäyttävää vaikutusta, ja että komissio ei ole analysoinut niitä riittävästi siltä osin, mikä vaikutus niillä olisi ollut arviointiin siitä, saattoivatko kyseiset alennukset syrjäyttää kilpailijat markkinoilta. Unionin yleinen tuomioistuin ei siten voi tehokkaasti valvoa niiden huomioon ottamista, eikä se voi korvata omalla arvioinnillaan komission ensisijaista analyysiä siitä, saattoiko Intelin Dellille myöntämällä alennuksilla olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.

4) Johtopäätös Dellille myönnettyjä alennuksia koskevasta AEC-testistä

- 283 Kaiken edellä esitetyn perusteella komissio ei ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla perustelluksi olettamaansa, jonka mukaan Dellin kilpailun piiriin kuuluva osa oli tarkasteltuna ajanjaksona 7,1 prosenttia. Koska riidanalaisen päätöksen 1255–1257 perustelukappaleessa tätä olettamaa on pidetty lähtökohtana osoitettaessa vaadittua osaa ja kilpailun piiriin kuuluvaa osaa vertailemalla, että Intelin Dellille myöntämällä alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, on katsottava, ilman että olisi tarpeen arvioida kantajan ehdollisen osan laskelmasta esittämiä väitteitä, että kyseisellä vertailulla ei ole osoitettu oikeudellisesti riittävällä tavalla, että näillä alennuksilla saattaisi olla tällainen vaikutus.
- 284 Vahvistustekijät eivät myöskään itsessään voi osoittaa, että Intelin Dellille myöntämällä alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, eikä niitä ole missään tapauksessa analysoitu riittävästi, kun taas vaihtoehtoinen laskentamenetelmä ei osoita, että Intelin alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus koko asian kannalta merkityksellisen ajanjakson ajan.
- 285 On huomattava komission toteavan riidanalaisen päätöksen 1281 perustelukappaleessa, että sen johtopäätökset siitä, saattoiko Dellille myönnettyillä alennuksilla olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, on tehty kilpailun piiriin kuuluvan osan ja vaaditun osan vertailun, vahvistustekijöiden ja vaihtoehtoisella laskentamenetelmällä saadun vahvistuksen perusteella.
- 286 Koska kilpailun piiriin kuuluvan osan ja vaaditun osan vertailu ei kuitenkaan osoita oikeudellisesti riittävällä tavalla markkinoilta syrjäyttävää vaikutusta ja koska vahvistustekijöitä ei ole analysoitu riittävästi, komissio ei voi näiden kahden ensimmäisen seikan perusteella näyttää, että Dellille myönnettyillä alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus. Koska komission huomioon ottamalla kolmannella seikalla, joka koskee vaihtoehtoista laskentamenetelmää, on

riidanalaisen päätöksen 1281 perustelukappaleen sanamuodon mukaan kahta ensin mainittua seikkaa vahvistava tehtävä, sillä ei voi yksinään tukea komission johtopäätöksiä, varsinkaan kun se ei osoita, että Intelin alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus koko asian kannalta merkityksellisen ajanjakson ajan.

287 Näin ollen on hyväksyttävä kantajan väite, jonka mukaan komissio ei ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla perustelluksi riidanalaisen päätöksen 1281 perustelukappaleessa esitettyä johtopäätöstä, jonka mukaan joulukuun 2002 ja joulukuun 2005 välisen ajanjakson ajan Intelin alennuksilla saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailunvastainen markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, sillä ne olisivat estäneet jopa yhtä tehokasta kilpailijaa toimittamasta Dellille sen tarvitsemia x86-CPU:ita.

b) HP:hen sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet

288 Komissio tuo esille riidanalaisen päätöksen 413 perustelukappaleessa, että HP ja kantaja olivat tehneet marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 väliselle ajalle HPA-sopimukset, jotka koskivat yrityksille tarkoitettuja pöytätietokoneita. Samassa perustelukappaleessa komissio toteaa, että näissä sopimuksissa määrättiin HP:lle myönnettäville alennuksille ei-kirjallisesta ehdosta (jäljempänä HPA-alennukset), jonka mukaan HP hankkii kantajalta vähintään 95 prosenttia yrityksille tarkoitetuissa pöytätietokoneissa tarvittavista x86-CPU:ista (jäljempänä yksinostoehdot) lähenevä ehto). Riidanalaisen päätöksen 1406 perustelukappaleessa komissio päättelee AEC-testin perusteella, että näillä HPA-alennuksilla saattoi kilpailunvastaisia markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia.

289 Siltä osin kuin kyse on tarkemmin HPA-alennuksiin johtaneiden sopimusten kattamista ajanjaksoista, komissio tuo esille riidanalaisen päätöksen 338, 341 ja 1296 perustelukappaleessa, että ensimmäinen näistä sopimuksista (jäljempänä HPA 1 -sopimus) oli tehty HP:n ja Compaqin toukokuussa 2002 tapahtuneen fuusion jälkeen ja kattoi marraskuun 2002 ja toukokuun 2004 välisen ajanjakson. Toisen HPA-sopimuksen komissio totesi riidanalaisen päätöksen 342 ja 343 perustelukappaleessa kattavan kesäkuun 2004 ja toukokuun 2005 välisen ajanjakson.

290 Kantaja riitauttaa komission johtopäätöksen, jonka mukaan HPA-alennuksilla saattoi olla kilpailunvastaisia markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia, ja väittää, että oikein sovellettaessa AEC-testi osoittaa, että näillä alennuksilla ei voitu syrjäyttää yhtä tehokasta kilpailijaa markkinoilta.

291 Kantaja vetoaa ennen kaikkea siihen, että riidanalaiseen päätökseen sisältyy neljä virhettä, joista ensimmäinen koskee kilpailun piiriin kuuluvaa osaa, toinen alennusten ehdollista osaa, kolmas tarkasteltua rikkomisjaksoa ja neljäs huomioon otettuja vahvistustekijöitä. Kantaja esittää viidennen väitteen, jonka mukaan komissio on tehnyt virheitä sen keskimääräisiä vältettävissä olevia kustannuksia arvioidessaan.

1) AEC-testillä tutkittu ajanjakso

292 Kantaja väittää, että komissio ei ole tehnyt AEC-testiä riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettun koko ajanjakson osalta. Riidanalaiseen päätökseen ei sen mukaan sisälly AEC-testiä kyseessä olevan ajanjakson 11 ensimmäiseltä kuukaudelta eli marraskuun 2002 ja HP:n verovuoden 2003 kolmannen neljänneksen väliseltä ajalta. Vaikka riidanalaisen päätöksen 1337 perustelukappaleessa olevassa taulukossa nro 35 (jäljempänä taulukko nro 35) esitetään

”vakautta” koskeva analyysi, jonka väitetään kattavan HPA 1 -sopimus kokonaisuudessaan, tämä analyysi perustuu kantajan mukaan puutteellisiin tietoihin. Komissio on kantajan mukaan tehnyt ”ilmeisen arviointivirheen” katsoessaan, että kantaja ei täyttänyt AEC-testin kriteerejä HPA 1 -sopimuksen kattamana ajanjaksona, samalla kun komissio myöntää olleen mahdollista, että ilman yhtäpitäviä tietoja viiteajanjakso ”ei ole täysin päällekkäinen” HPA 1 -sopimuksen ”tosiasiallisen sopimukseen perustuvan keston kanssa”.

- 293 Kantaja katsoo, että komission riidanalaisen päätöksen 1014 perustelukappaleessa esittämä väite, jonka mukaan AEC-testissä on tutkittava OEM-valmistajan ostotarpeiden kilpailun piiriin kuuluva osa korkeintaan yhden vuoden ajanjaksona, ei sovi yhteen taulukosta nro 35 ilmenevän analyysin kanssa, joka on tehty pidemmältä ajanjaksolta eli puolentoista vuoden ajanjaksolta.
- 294 Komissio väittää, että riidanalaiseen päätökseen kyllä sisältyy AEC-analyysi HPA 1 -sopimuksen kattamalta koko ajalta, joka ulottuu marraskuusta 2002 toukokuuhun 2004, ja että liite B.31 osoittaa, miten tämä on asian kannalta merkityksellinen ajanjakso.
- 295 Tämän jälkeen komissio väittää, että kantaja ei ole missään vaiheessa esittänyt tätä väitettä hallinnollisessa menettelyssä, vaikka samoja viiteajanjaksoja on käytetty kaikkien HP:tä koskevien laskelmien osalta. Lisäksi kantaja on komission mukaan käyttänyt näitä viiteajanjaksoja omissa HP:tä koskevissa laskelmissaan vastauksessaan vuoden 2007 väitetiedoksiintoon.
- 296 Komissio täsmentää vielä syyn sille, miksi HPA 1 -sopimuksen koko voimassaoloaikaa – joka on puolitoista vuotta – koskevassa laskelmassa ei käytetä puolentoista vuoden aikajänteellä vahvistettuja kilpailun piiriin kuuluvia osia vaan sen sijaan neljännesvuosittaisten kilpailun piiriin kuuluvien osien keskiarvoa HPA 1 -sopimuksen voimassaoloaikana vuoden aikajänteellä. Komissio katsoo, että riippumatta siitä, milloin yhtä tehokas kilpailija yrittää päästä HP:n markkinoille, HP:n olisi arvioitava kyseisen kilpailijan ehdotusta sille vuodelle, joka alkaa sen markkinoille tulosta.
- 297 Komissio esittää riidanalaisen päätöksen 1334–1337 perustelukappaleessa laskelmansa, jotka koskevat HP:n vaadittua osaa.
- 298 Riidanalaisen päätöksen 1385–1387 perustelukappaleessa komissio katsoo kyseisen päätöksen 1334 perustelukappaleessa esitettyihin lukuihin viitaten, että vaadittu osa oli systemaattisesti kilpailun piiriin kuuluvaa osaa suurempi.
- 299 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1406 perustelukappaleessa, että kyseisen päätöksen 1385–1389 perustelukappaleessa suoritettujen kilpailun piiriin kuuluvan osan ja vaaditun osan vertailun perusteella oli katsottava, että marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välisenä ajanjaksona Intelin HP:lle myöntämällä alennuksilla saattoi olla kilpailunvastainen markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.
- 300 On syytä palauttaa mieleen, että oikeuskäytännön mukaan SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaa sovellettaessa missään unionin oikeuden määräyksessä tai säännöksessä ei aseteta väitetiedoksiannon adressaatille velvollisuutta riitauttaa siinä olevat eri tosiseikat tai oikeudelliset seikat hallinnollisen menettelyn kuluessa sillä uhalla, ettei se voi enää tehdä näin myöhemmin asian tuomioistuinkäsittelyssä (tuomio 1.7.2010, Knauf Gips v. komissio, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 89 kohta).

- 301 Näin ollen komission väite, jonka mukaan kantaja on jättänyt riitauttamatta hallinnollisessa menettelyssä komission laskelmissaan käyttämät ajanjaksot, ei voi menestyä.
- 302 Sama pätee komission väitteeseen, jonka mukaan kantaja on käyttänyt kyseessä olevia ajanjaksoja omiin laskelmiinsa hallinnollisen menettelyn kuluessa. Koska komissio on käyttänyt tiettyjä ajanjaksoja omiin laskelmiinsa riidanalaisessa päätöksessä, ne ovat osa kyseisen päätöksen perusteluja, jotka kantaja voi riitauttaa unionin yleisessä tuomioistuimessa.
- 303 On myös huomattava, että riidanalaisen päätöksen 1334 perustelukappaleessa oleva taulukko nro 34, jossa esitetään vaaditun osan muuttujat ja laskelmat (jäljempänä taulukko nro 34), kattaa verovuoden 2003 viimeisen neljänneksen ja verovuoden 2005 kolmannen neljänneksen välisen ajanjakson, joten siihen ei sisälly vuoden 2002 marras- ja joulukuuta sekä verovuoden 2003 kolmea ensimmäistä neljännestä koskevia tietoja.
- 304 Lisäksi kantaja esittää perustellusti, että HPA 1 -sopimusta koskevat luvut, jotka ilmenevät taulukon nro 35 ensimmäiseltä riviltä ja joilla pyritään osoittamaan komission johtopäätösten pitävyys esittämällä HPA-sopimusten osalta vaaditun osan laskelma, perustuvat taulukon nro 34 kolmella ensimmäisellä rivillä olevien lukujen summaan tai aritmeettiseen keskiarvoon.
- 305 Tarkemmin sanottuna kyse on seuraavista seikoista:
- taulukossa nro 35 yksilöity HP:n ostamien x86-CPU:iden lukumäärä HPA 1 -sopimuksen kattamana ajanjaksona eli 7 079 382 kappaletta vastaa taulukossa nro 34 yksilöityä HP:n ostamien x86-CPU:iden lukumäärää verovuoden 2003 viimeisen neljänneksen ja verovuoden 2004 toisen neljänneksen välisenä ajanjaksona (verovuoden 2003 viimeinen neljännes: 2 416 750 kappaletta; verovuoden 2004 ensimmäinen neljännes: 2 200 225 kappaletta; verovuoden 2004 toinen neljännes: 2 462 407 kappaletta)
 - taulukossa nro 35 yksilöity HP:n saamien alennusten määrä HPA 1 -sopimuksen kattamana ajanjaksona eli 97 499 999 USD vastaa taulukossa nro 34 yksilöityjä HP:n saamia alennuksia verovuoden 2003 viimeisen neljänneksen ja verovuoden 2004 toisen neljänneksen välisenä ajanjaksona (verovuoden 2003 viimeinen neljännes: 32 499 999 USD; verovuoden 2004 ensimmäinen neljännes: 32 500 000 USD; verovuoden 2004 toinen neljännes: 32 500 000 USD)
 - taulukossa nro 35 yksilöity niin sanottu V-arvo (eli osuus x86-CPU:iden kokonaisvolyymistä, jonka HP olisi ostanut kantajalta noudattaessaan yksinostoehto lähenevää ehtoa) HPA 1 -sopimuksen kattamana ajanjaksona, eli 6 725 413 kappaletta, vastaa yhden kappaleen tarkkuudella ja lyöntivirhe huomioon ottaen taulukossa nro 34 yksilöityjä niin sanottuja V-arvoja verovuoden 2003 viimeisen neljänneksen ja verovuoden 2004 toisen neljänneksen välisenä ajanjaksona (verovuoden 2003 viimeinen neljännes: 2 295 913 kappaletta; verovuoden 2004 ensimmäinen neljännes: 2 090 214 kappaletta; verovuoden 2004 toinen neljännes: 2 339 287 kappaletta)
 - taulukossa nro 35 yksilöity Intelin prosessorien keskimääräinen myyntihinta HPA 1 -sopimuksen kattamana ajanjaksona eli 165,15 vastaa taulukossa nro 34 yksilöityjen keskimääräisten myyntihintojen aritmeettista keskiarvoa ilman painotuksia verovuoden 2003 viimeisen neljänneksen ja verovuoden 2004 toisen neljänneksen välisenä ajanjaksona (verovuoden 2003 viimeinen neljännes: 176,19; verovuoden 2004 ensimmäinen neljännes: 159,45; verovuoden 2004 toinen neljännes: 159,82).

- 306 Tältä osin on todettava, että komissio ei väitä, että edellä oleva esitys johtuisi sattumasta ja että edellä 305 kohdassa todetut eri arvot olisivat puuttuvien kolmen vuosineljänneksen sekä seuraavien kolmen vuosineljänneksen osalta identtiset.
- 307 Edellä esitetty riittää näin ollen osoittamaan, että komissio ei tosiasiallisesti ottanut huomioon taulukosta nro 35 ilmeneviin lukuihin johtaneissa laskelmissa vuoden 2002 marras- ja joulukuuta sekä verovuoden 2003 kolmea ensimmäistä neljänestä. Taulukoissa nro 34 ja nro 35 esitettyihin tuloksiin johtanut vaaditun osan laskelma HPA 1 -sopimuksen voimassaoloajalta ei siten kata koko marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välistä ajanjaksoa, jonka osalta komissio on katsonut voivansa osoittaa, että Intelin HP:lle myöntämällä alennuksilla oli markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.
- 308 Komission esittämällä väitteillä ei voida kyseenalaistaa edellä esitettyä johtopäätöstä.
- 309 Komissio väittää vastauskirjelmässään, että neljännesvuosiin perustuvan laskelman tulos ei eroa perustavanlaatuisesti suoritetuksi väitetyn kokonaislaskelman tuloksesta.
- 310 Tämä väite on kuitenkin esitetty vastauksena kantajan vastauskirjelmään, ja kyseisen väitteen mukaan riidanalaisessa päätöksessä hyväksytty lähestymistapa, joka perustuu neljännesvuotuisten kilpailun piiriin kuuluvien osien keskiarvoon ja jossa kilpailun piiriin kuuluva osa on laskettu korkeintaan yhden vuoden ajanjaksolta, ei ollut ristiriidassa HPA 1 -sopimuksen koko voimassaoloajalta tehdyn laskelman kanssa. Vaikka komission riidanalaisessa päätöksessä tekemissä laskelmissa ei oteta huomioon vuoden 2002 marras- ja joulukuuta sekä verovuoden 2003 kolmea ensimmäistä neljänestä koskevia tietoja HPA 1 -sopimuksen voimassaoloajalta, on merkityksentöntä, perustuvatko nämä laskelmat neljännesvuosiin vai onko suoritettu kokonaislaskelma, koska vuoden 2002 marras- ja joulukuuta sekä verovuoden 2003 kolmea ensimmäistä neljänestä ei missään tapauksessa oteta milloinkaan huomioon.
- 311 Väitteidensä tueksi komissio viittaa vastineessaan liitteeseen B.31 ja vastauskirjelmässään liitteeseen D.17.
- 312 Siltä osin kuin vastineessa viitataan liitteeseen B.31, on huomattava, että vaikka kannekirjelmän tekstiosaa voidaan tukea ja täydentää tietyiltä osin viittaamalla kannekirjelmän liitteenä olevien asiakirjojen kohtiin, sillä, että viitataan yleisluonteisesti muihin asiakirjoihin, vaikka ne olisivat kannekirjelmän liitteinä, ei voida korjata sitä, että itse kannekirjelmässä ei ole mainittu olennaisia oikeudellisia perusteita ja perusteluja, jotka siinä on Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 artiklan mukaan mainittava (tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, EU:T:2007:289, 94 kohta).
- 313 Lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen asiana ei ole etsiä ja tunnistaa liitteistä oikeudellisia perusteita ja perusteluja, joihin kanteen voitaisiin katsoa perustuvan, koska liitteillä on puhtaasti todistuksellinen ja välineellinen tehtävä (tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, EU:T:2007:289, 94 kohta).
- 314 Kannekirjelmän liite voidaan siten ottaa huomioon ainoastaan siltä osin kuin sillä tuetaan tai täydennetään perusteluja, joihin kantaja on nimenomaisesti vedonnut kannekirjelmänsä varsinaisessa osassa ja siltä osin kuin unionin yleisen tuomioistuimen on mahdollista täsmällisesti määrittää, mitkä liitteen sisältämistä seikoista tukevat tai täydentävät kyseisiä perusteluja (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, EU:T:2007:289, 99 kohta).

- 315 Tässä tapauksessa komissio tyytyy vastineessaan toteamaan, että riidanalaisessa päätöksessä arvioitu ajanjakso eli HPA 1 -sopimuksen kattama ajanjakso kokonaisuudessaan on AEC-testin kannalta merkityksellinen, tarkentamatta tätä perustelua, ja viittaa ilman muita tietoja liitteessä B.31 esitettyihin selityksiin, ilman että unionin yleisen tuomioistuimen olisi mahdollista täsmällisesti määrittää, mitkä kyseisen liitteen sisältämistä seikoista voisivat tukea tätä tarkentamatonta perustelua. Tästä seuraa, että kyseinen perustelu on analogisesti edellä 312–314 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella jätettävä tutkimatta.
- 316 Vastauskirjelmässään komissio viittaa liitteessä D.17 oleviin 77–82 kohtaan ja väittää, että neljännesvuosiin perustuvat laskelmat, joissa otetaan lähtökohdaksi HP:n esittämä luku, johtavat tuloksiin, jotka ovat Intelille epäedullisempia kuin kyseisen päätöksen perustana olevat keskimääräiset tulokset.
- 317 Siltä osin kuin komissio esittää vastauskirjelmänsä liitteessä D.17 laskelman kolmesta puuttuvasta vuosineljänneksestä kahden osalta eli verovuoden 2003 toisen ja kolmannen neljänneksen osalta, on huomattava, että kyseiset laskelmat eivät käy ilmi riidanalaisesta päätöksestä ja ne on esitetty ensimmäisen kerran oikeudenkäynnin kuluessa. Unionin yleinen tuomioistuin ei näin ollen voi ottaa huomioon näitä lisälaskelmia riidanalaiseen päätökseen sisältyvän AEC-testin tueksi korvaamatta komission kyseisessä päätöksessä esittämiä perusteluja omilla perusteluillaan. Edellä 150 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä kielletään unionin yleistä tuomioistuinta korvaamasta perustelut tällä tavoin.
- 318 Joka tapauksessa on todettava, ettei mikään osoita paikkansapitäväksi komission esittämää olettaa siitä, että koska alennukset olivat muuttumattomia HPA 1 -sopimuksen kattamana ajanjaksona, vaaditun osan tulokset olisivat samoja puuttuvien kahden kuukauden ja kolmen vuosineljänneksen osalta. Lisäksi on muistettava, että vaadittu osa lasketaan kolmen muuttujan eli alennusten määrän, HP:n ostovolyymien ja keskimääräisen myyntihinnan perusteella. Riidanalaisessa päätöksessä ei ole näytetty, että näillä kahdella viimeksi mainitulla muuttujalla olisi puuttuvien kahden kuukauden ja kolmen vuosineljänneksen osalta samat arvot kuin huomioon otettujen vuosineljänneksen tarkastelussa. Mikään ei siis takaa sitä, että AEC-testissä huomiotta jätettyjä kuukausia ja vuosineljänneksiä koskevat tiedot eivät poikkea tarkasteltujen vuosineljänneksen osalta todetuista tiedoista.
- 319 Edellä esitetystä ilmenee siten, että komissio on tehnyt virheen katsoessaan, että se saattoi tehdä vaadittua osaa koskevasta laskelmastaan johtopäätöksiä Intelin HP:lle koko marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välisen ajanjakson ajan myöntämien alennusten syrjäyttävästä vaikutuksesta. Komissio ei nimittäin ole osoittanut kyseistä vaikutusta marraskuun 2002 ja syyskuun 2003 väliseltä ajanjaksolta.
- 320 Se, että komissio on suorittanut vaihtoehtoisen laskelman vaaditusta osasta riidanalaisen päätöksen 1389 perustelukappaleessa viittaamalla kyseisen päätöksen 1338 perustelukappaleessa esitettyihin lukuihin, ei korjaa tätä virhettä. Taulukoista nro 36 ja nro 37 ilmenee nimittäin, että vaadittua osaa koskevat tiedot komission tarkoittamissa kahdessa vaihtoehtoisessa skenaariossa kattavat yhtäältä vuoden 2004 viimeisen neljänneksen ja vuoden 2005 kolmannen neljänneksen välisen ajan ja toisaalta vuoden 2005 toisen ja kolmannen neljänneksen välisen ajan. Myöskään kyseinen vaihtoehtoinen laskelma ei siten kata marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välistä ajanjaksoa kokonaisuudessaan.

2) Väitetyt vahvistustekijät

- 321 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1390–1395 perustelukappaleessa, että AEC-testissä ei otettu huomioon kahta lisäperustetta eli ensinnäkään sitä, että komissio oli käyttänyt kantajalle edullisempia lukuja, ja toiseksi sitä, että HP:n siirtyessä ostamaan x86-CPU:ita AMD:ltä kantaja puolestaan saattoi siirtää alun perin HP:lle tarkoitetut alennukset sen x86-CPU:ita käyttävälle toiselle kilpailijalle, kuten Dellille. Komission mukaan tämä vahvisti entisestään haittoja, joita HP:lle aiheutui siitä, että se siirtyi ostamaan x86-CPU:ita AMD:ltä.
- 322 Kantaja väittää ensinnäkin, että komissio ei selitä, miksi HP:n kilpailijoille myönnettyjen alennusten kasvu kilpailuun vastaamiseksi olisi kilpailuvastaista. HP:n asiakirjasta, jonka otsikkona on ”Managing Intel and AMD to maximise value to BPC”, ilmenee HP:n itse päätelleen, ettei tällainen toimenpide merkitse todellista riskiä ja ettei tällaista ilmiötä ollut havaittu muissa maailmanlaajuisissa liiketoimintayksiköissä, joilla oli suurempi osuus AMD:n tuotteita. Jos HP olisi saanut AMD:ltä miljoona ilmaista x86-CPU:ta, se olisi välttynyt maksamasta kantajalle 163,86 miljoonaa USD (keskimääräinen myyntihinta ilman alennuksia miljoonasta x86-CPU:sta). HPA 1 -sopimuksessa määrättyt kantajan kokonaisalennukset olivat vain 130 miljoonaa USD, minkä vuoksi HP:n olisi pitänyt maksaa liki 34 miljoonaa USD ostaakseen vastaavan määrän x86-CPU:ita kantajalta. Kantajan mukaan HP:n siis täytynyt hylätä AMD:n tarjous yksinkertaisesti siitä syystä, että AMD:n x86-CPU-pohjaisten järjestelmien kysyntä oli riittämätöntä, eikä se ole ottanut huomioon kantajan myöntämien alennusten potentiaalista menetystä. Lisäksi HP:n asiakirjasta, jonka otsikkona on ”Managing Intel and AMD to maximise value to BPC”, ilmenee, että oli epävarmaa, hyväksyvätkö yritysasiakkaat AMD:n markkinoille.
- 323 Komissio väittää, että mahdollisuus siirtää alennukset HP:n kilpailijoille vahvistaisi taloudellisia kannustimia siten, ettei HP ryhtyisi rikkomaan HPA-sopimusten ehtoja. HP:n asiakirjassa, jonka otsikkona on ”Managing Intel and AMD to maximise value to BPC”, ei käsitellä alennusten siirtämistä kilpailijoille. HP:n päätös olla hyväksymättä AMD:n tarjousta miljoonasta ilmaisesta x86-CPU:sta ei perustu pelkkään kirjanpidolliseen vertailuun. Toisin kuin AEC-testi, joka on puhtaasti teoreettinen, todellisiin liiketoiminnallisiin päätöksiin vaikuttavat hyvin monet eri tekijät. Kantajan laskelmat eivät ole komission mukaan paikkansapitäviä, sillä koska HP voi HPA-sopimusten mukaan hankkia pieniä määriä AMD:ltä, se hankki lopulta 160 000 x86-CPU:ta. Näin ollen HP ei kieltäytynyt miljoonasta x86-CPU:sta vaan ainoastaan 840 000:sta x86-CPU:sta. Kun keskimääräinen myyntihinta oli 163,86 USD kappaleelta, säästetty summa oli vain 137,6 miljoonaa USD, mikä ei eroa merkittävästi HPA-alennusten 130 miljoonasta USD:sta.
- 324 Ennen kuin pohditaan, onko komission riidanalaisessa päätöksessä esittämä arviointi, joka koskee siinä todettua vahvistustekijää, joka muodostuu alun perin HP:lle myönnettyjen alennusten siirtämisestä sen kilpailijoille, virheellinen, on todettava, että riidanalaiseen päätökseen ei sisälly minkäänlaista analyysiä kyseisen tekijän vaikutuksesta AEC-testissä huomioon otettuihin seikkoihin.
- 325 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustelujen puuttuminen tai niiden riittämättömyys kuuluu SEUT 263 artiklassa tarkoitettuihin olennaisen menettelymääräyksen rikkomisiin ja sitä on pidettävä sellaisena oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvana perusteena, jonka unionin tuomioistuimet voivat ottaa tai niiden pitää ottaa huomioon omasta aloitteesta (ks. tuomio 2.12.2009, komissio v. Irlanti ym., C-89/08 P, EU:C:2009:742, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 326 Edellä esitetyn perusteella unionin yleisen tuomioistuimen on lausuttava siitä, onko perusteluvelvollisuutta mahdollisesti laiminlyöty, ja kuultava asianosaisia tässä tarkoituksessa, kuten se teki vuonna 2020 pidetyn istunnon yhteydessä.
- 327 On palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuuden laajuus riippuu kyseessä olevan toimen luonteesta ja siitä asiayhteydestä, jossa se on annettu. Perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmevä toimielimen päättely siten, että niille, joita toimi koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiaan ja arvioida, onko päätös perusteltu, ja että unionin tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska tutkittaessa sitä, täyttävätkö päätöksen perustelut SEUT 296 artiklassa asetetut vaatimukset, on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös sen asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (ks. tuomio 18.1.2012, Djebel – SGPS v. komissio, T-422/07, ei julkaistu, EU:T:2012:11, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 328 Tässä tapauksessa on todettava, että vaikka komissio katsoi, että alun perin HP:lle tarkoitettujen alennusten siirtäminen sen kilpailijoille oli vahvistustekijä, joka tuki sen AEC-testistä tekemää johtopäätöstä, komissio ei kuitenkaan täsmentänyt, mihin tässä testissä huomioon otetuista seikoista olisi vaikutettu ja millä tavoin. Koska komissio katsoi, että tällä vahvistustekijällä oli merkitystä arvioitaessa, saattoiko riidanalaisilla alennuksilla olla syrjäyttävä vaikutus, komission oli arvioitava tarkemmin tämän vahvistustekijän vaikutusta siihen, saattoiko näillä alennuksilla olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus. Näin on erityisesti siksi, että komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1395 perustelukappaleessa, että kyseinen tekijä sai etusijan kaikkiin niihin perusteluihin nähden, jotka kantaja esitti hallinnollisessa menettelyssä tekijöistä, joita komissio käytti soveltaessaan AEC-testiä HP:n osalta.
- 329 Vuonna 2020 pidetyssä istunnossa vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen komission päättelystä, jonka mukaan alun perin HP:lle myönnettyjen alennusten siirtämisestä yhdelle sen kilpailijoista muodostuva vahvistustekijä oli merkitykseltään kaikkia riidanalaiseen päätökseen mahdollisesti sisältyviä virheitä suurempi, ja riidanalaisen päätöksen perusteluista tältä osin komissio tyytyi toteamaan, että yksikään järkevä kauppakumppani ei olisi kieltäytynyt AMD:n tekemästä tarjouksesta toimittaa ilmaiseksi miljoona x86-CPU:ta. HP kieltäytyi tarjouksesta vain niiden seurausten vuoksi, joita hyväksynnällä olisi ollut sen suhteeseen kantajan kanssa. Komissio katsoi, ettei sillä ollut mitään lisättävää riidanalaisessa päätöksessä esitettyyn.
- 330 Näin ollen tarvitsematta lausua komission vuonna 2020 pidetyssä istunnossa esittämän väitteen tutkittavaksi ottamisesta on katsottava, että kyseinen väite on pelkkä olettama, jonka tueksi ei ole esitetty näyttöä, ja ettei sillä voida paikata sitä, että riidanalaisessa päätöksessä ei ole esitetty perusteluja siltä osin, mikä vaikutus alun perin HP:lle myönnettyjen alennusten siirtämisestä yhdelle sen kilpailijoista muodostuvalla vahvistustekijällä olisi komission AEC-testin perusteella tekemiin johtopäätöksiin.
- 331 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että riidanalaisessa päätöksessä on laiminlyöty perusteluvelvollisuus siltä osin kuin kyse on alun perin HP:lle myönnettyjen alennusten siirtämisestä yhdelle sen kilpailijoista muodostuvasta vahvistustekijästä.

- 332 Edellä esitetyn valossa on syytä huomata, että riidanalaisen päätöksen 1406 perustelukappaleessa komissio on vakuuttaakseen, että se on osoittanut HP:lle myönnettyillä alennuksilla saattaneen olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, vedonnut kilpailun piiriin kuuluvan osan ja vaaditun osan vertailuun, vahvistustekijöihin ja komission ”uutta teoriaa” koskevien Intelin väitteiden merkityksettömyyteen.
- 333 Riidanalaisen päätöksen 1396–1409 perustelukappaleesta ilmenee, että komission ”uutta teoriaa” koskevien Intelin väitteiden merkityksettömyyden tutkiminen ei merkitse vaihtoehtoista AEC-testiä vaan Intelin 28.3.2008 päivätyissä huomautuksissaan esittämien uusien laskelmien riitauttamista, minkä vuoksi sitä ei voida pitää komission suorittamana tutkimuksena, jolla olisi tarkoitus osoittaa, että riidanalaisilla alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.
- 334 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että siltä osin kuin kyse on HP:hen sovelletusta AEC-testistä, komissio ei ole kilpailun piiriin kuuluvaa osaa ja vaadittua osaa vertaillessaan osoittanut, että 1.11.2002 ja 31.9.2003 välisenä ajanjaksona olisi ollut markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia, eikä se ole perustellut oikeudellisesti riittävällä tavalla vahvistustekijöiden tutkimista.
- 335 Komissio ei näin ollen ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla perustelluksi riidanalaisen päätöksen 1406 perustelukappaleessa esitettyä johtopäätöstä, jonka mukaan marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välisenä ajanjaksona Intelin HP:lle myöntämällä alennuksilla saattoi olla kilpailunvastainen markkinoilta syrjäyttävä vaikutus tai todennäköisesti oli tällainen vaikutus, koska se ei ole osoittanut markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia 1.11.2002 ja 31.9.2003 välisenä ajanjaksona.

c) NEC:hen sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet

- 336 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 451–453 perustelukappaleessa, että NEC oli yksi maailman kymmenestä suurimmasta tietokoneiden ja palvelimien myyjistä. Huhtikuuhun 2005 saakka NEC:n toimintaa OEM-valmistajana hallinnoivat kaksi sen kokonaan omistamaa tytäryhtiötä, NEC Japan ja NEC Computer International (jäljempänä NECCI). NEC Japan hallinnoi NEC:n toimintaa Japanissa ja Amerikan mantereella, kun taas NEC:n toimintaa muualla maailmassa hallinnoi NECCI. NECCI oli sijoittautunut Eurooppaan mutta hallinnoi NEC:n toimintaa myös Aasiassa (Japania lukuun ottamatta) Aasian ja Tyynenmeren alueen maiden sivuliikkeensä välityksellä. Huhtikuussa 2005 yrityksen rakennetta uudistettiin ja Aasian ja Tyynenmeren alueen maiden sivuliike irrotettiin NECCI:stä ja siirrettiin NEC Corporationille.
- 337 Lisäksi riidanalaisen päätöksen 483, 501–502 ja 981 perustelukappaleesta ilmenee, että lokakuun 2002 ja marraskuun 2005 välillä Intel oli myöntänyt NEC:lle alennuksia toukokuussa 2002 tehdyn niin kutsutun Santa Claran sopimuksen (jäljempänä Santa Claran sopimus) nojalla, että tämän sopimuksen nojalla myönnetyt alennukset oli tosiasiallisesti sidottu ehtoon, jonka mukaan NEC sitoutuu ostamaan Inteliltä 80 prosenttia maailmanlaajuisesti tarvitsemistaan x86-CPU:ista siten, että tästä kokonaisuudesta 70 prosentin sitoumus koskee NECCI:tä ja 90 prosentin sitoumus NEC Japania, ja että osoittaakseen hankkineensa vaaditun markkinaosuuden NEC ja NECCI olivat velvollisia ilmoittamaan markkinaosuutensa Intelille neljännesvuosittain.
- 338 Santa Claran sopimuksen mukaisesti Intel ilmoittaa antaneensa NEC:lle sekä alennuksia, joita kutsuttiin asiakkaille tarjotuista hinnoista poikkeavaksi hinnoitteluksi (exception to customer authorized pricing, jäljempänä ECAP-alennukset), että markkinoiden kehittämisvaroja (market

development funds, jäljempänä MDF:t). Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 466 perustelukappaleessa, että 1.7.2003 lähtien Intelin maksujen rakenne oli muuttunut ja että MDF:t oli sisällytetty ECAP-alennuksiin ja nimetty uudelleen super-ECAP-alennuksiksi.

- 339 Komissio on tutkinut Intelin NEC:lle myöntämät alennukset AEC-testin tosiasiallista hintaa koskevan menetelmän avulla. Tämän menetelmän mukaisesti komissio on tosiasiallisen hinnan määrän saadakseen laskenut Santa Claran sopimuksen nojalla myönnettyjen maksujen kokonaisarvon ja kyseessä olevan vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä harjoitetun Intelin toiminnan arvon välisen suhteen. Tämän jälkeen komissio on verrannut tätä suhdetta Intelin keskimääräisen myyntihinnan ja keskimääräisten vältettävissä olevien kustannusten suhteeseen ja päätellyt siitä, että Intel oli soveltanut kustannuksiaan alhaisempia hintoja, koska ensin mainittu suhde oli keskimääräisen myyntihinnan ja keskimääräisten vältettävissä olevien kustannusten välistä suhdetta pienempi.
- 340 Kantaja väittää, että komission laskelmiin liittyy viisi virhettä, joista jokainen riittää kumoamaan sen johtopäätökset. Intel väittää ensinnäkin, että komission omat tiedot osoittavat, että NEC:lle myönnettyillä alennuksilla ei voida syrjäyttää yhtä tehokasta kilpailijaa markkinoilta, toiseksi, että komissio on erehtynyt laskiessaan NEC:lle myönnettyjen alennusten ehdollista osaa, kolmanneksi, että komissio on laskenut väärin kyseessä olevien liiketoimien arvon Intelin osalta, neljänneksi, että komissio on tukeutunut virheelliseen arvoon määrittääkseen Intelin keskimääräiset vältettävissä olevat kustannukset, ja viidenneksi, että komissio on tehnyt virheen olettaessaan, että vuoden 2002 viimeisen neljänneksen voitiin katsoa edustavan koko ajanjaksoa, jonka ajalta väärinkäyttö oli todettu.
- 341 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo asianmukaiseksi tarkastella ensin niiden väitteiden perusteltavuutta, joilla pyritään osoittamaan, että komissio on tehnyt virheitä alennusten ehdollista osaa koskevassa laskelmassaan.

1) Alennusten ehdollista osaa koskeva laskelma

- 342 Kantaja toteaa, että riidanalaisen päätöksen 1408, 1443 ja 1444 perustelukappaleen mukaan kaikki vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä NEC:lle myönnetyt alennukset olivat ehdollisia. Riidanalaisessa päätöksessä esitetyt todisteet eivät kuitenkaan tue tätä kantaa, ja se on myös ristiriidassa NECCI:n asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla antamien yksiselitteisten vastausten ja muiden todisteiden kanssa, joiden mukaan vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä toimitetut 6 miljoonaa USD MDF:iä olivat ainoa Santa Claran sopimuksessa määrätyn markkinaosuuksia koskevan sitoumuksen nojalla NEC:lle myönnetty etu. Intelin mukaan komissio on siis katsonut virheellisesti, että ECAP-alennukset olivat ehdollisia. NEC on myös saanut Inteliltä merkittäviä alennuksia sopimusta edeltävinä ajanjaksoina, kun Intelin markkinaosuus NEC:n ostoista oli selvästi alle 80 prosenttia. Komissio ei selitä sitä, miksi NEC olisi menettänyt 100 prosenttia alennuksistaan, jos se olisi ostanut alle 80 prosenttia x86-CPU:istaan Inteliltä, kun se oli tehnyt niin jo ilman tällaista menetystä. Lisäksi on riidatonta, että Intel myönsi alennuksia NEC:lle, vaikka NEC ei saavuttanut 80 prosentin tasoa, joka oli riidanalaisen päätöksen johtopäätösten mukaan minkä tahansa alennuksen ennakoedellytys.
- 343 Komissio kiistää Intelin väitteet. Se korostaa ensinnäkin, ettei riidanalaisessa päätöksessä katsota, että kaikki NEC:lle myönnetyt alennukset olisivat olleet ehdollisia. Riidanalaisessa päätöksessä ainoastaan todetaan, että Intelin alennusten ehdollinen osa käsitti paitsi MDF:ien mukaisia

maksuja, myös joitakin – mutta ei välttämättä kaikkia – ECAP-tyyppisten alennusten luokkia. Tämä toteamus perustuu useisiin yhtäpitäviin, täsmällisiin ja vakuuttaviin todisteisiin, jotka on esitetty riidanalaisen päätöksen 1412–1444 perustelukappaleessa sekä vastineen liitteessä B.31.

- 344 Komissio katsoo, että Intelin väite, joka perustuu merkittävien alennusten myöntämiseen Santa Claran sopimusta edeltäneinä ajanjaksoina, ei ole vakuuttava erityisesti sen vuoksi, että aiemmin myönnettyihin alennuksiin sovellettavat ehdot eivät ole tiedossa ja että NECCI:n toimittamat tiedot osoittavat Intelin NECCI:lle myöntämien alennusten nousseen noin 500 prosenttia tämän saman sopimuksen seurauksena.
- 345 Siltä osin kuin kantaja väittää myöntäneensä NEC:lle alennuksia, vaikka NEC ei kyennyt täyttämään 80 prosentin markkinaosuuksia koskevaa ehtoa, komissio lisää AEC-analyysin yhteydessä, että vaikka Intelin väitteiden, joiden mukaan AMD:n markkinaosuus NEC:n ostoista olisi ”säännönmukaisesti” ylittänyt 20 prosentin rajan, oletettaisiin pitävän paikkansa, AMD:n osuus NEC:n ostoista ei ollut missään vaiheessa lähellä kilpailun piiriin kuuluvaa osaa (41 prosenttia).
- 346 Siltä osin kuin kyse on kantajan ensimmäisestä väitteestä, jonka mukaan komissio pitää virheellisesti ECAP-alennuksia ehdollisina, on tarkistettava, onko komissio osoittanut riidanalaisessa päätöksessä, että Intelin NEC:lle myymien x86-CPU:iden tosiasiallista hintaa laskettaessa huomioon otettujen muiden alennusten kuin MDF:ien – eli ECAP-alennusten – ehtona oli se, että NEC noudattaa velvoitettaan ostaa Inteliltä tietty prosenttiosuus hankkimistaan x86-CPU:ista.
- 347 Komissio arvioi riidanalaisen päätöksen 1415–1444 perustelukappaleessa ehdollisten alennusten kokonaisarvon sijoittuvan asteikolle 13 088 100 USD–16 583 100 USD, josta 6 miljoonaa USD muodostui MDF:istä ja loput olivat ECAP-alennuksia.
- 348 Näin ollen johtopäätös, jonka mukaan ECAP-alennusten ehtona ei ollut mitään määrättyä markkinaosuutta, kyseenalaistaa välttämättä komission laskelmat, sellaisina kuin ne ilmenevät riidanalaisesta päätöksestä.
- 349 On siis arvioitava tukeutumalla vuoden 2002 viimeistä neljännestä koskeviin todisteisiin, joihin komissio on perustanut NEC:tä koskevan AEC-testin, onko kyseisenä vuosineljänneksenä muiden maksujen kuin MDF:ien ehtona se, että NEC tekee hankintansa Inteliltä aina tiettyyn prosenttiosuuteen markkinasegmenttien osuuksista (market segment share, jäljempänä MSS). Aluksi on korostettava, että kantaja ei kiistä antaneensa Santa Claran sopimuksen perusteella NEC:lle sekä MDF-tyyppisiä alennuksia että ECAP-alennuksia. Kantaja väittää kuitenkin, että ensin mainituista alennuksista poiketen jälkimmäisten alennusten ehtona ei ollut velvoitetta saavuttaa tietty MSS:n taso.
- 350 Kantaja väittää, että riidanalaisessa päätöksessä esitetyt todisteet eivät tue johtopäätöstä, jonka mukaan ECAP-alennukset olivat ehdollisia vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä, ja se esittää muita asiakirjoja, joista ilmenee sen mukaan, että ainoat alennukset, joiden ehtona oli NEC:lle asetettu velvoite saavuttaa tietty MSS:n taso, olivat MDF:iä. Komissio kiistää kantajan väitteet ja katsoo, että Intelin esittämät todisteet eivät osoita MDF:ien olleen ainoita alennuksia, joiden ehtona oli NEC:lle asetettu velvoite tehdä hankintansa Inteliltä tiettyyn prosenttiosuuteen saakka MSS:stä.

i) Riidanalaisessa päätöksessä huomioon otetut todisteet

- 351 On korostettava, että komissio on muun muassa riidanalaisen päätöksen 461 ja 464 perustelukappaleessa tukeutunut 27.1.2003 päivättyyn NEC:n esitykseen, jonka otsikkona on ”NEC:n ja Intelin maailmankokous (ostoja koskeva kokous)” ja erityisesti tämän esityksen neljänteen sivuun, jonka otsikkona on ”Maailma: saavutukset viimeinen neljännes/vuosi 2002”. Tämän sivun sisältö vahvistaa otsikon ”Alkuperäinen suunnitelma” alla, että NEC:n aikomuksena oli hankkia Inteliltä vain 59 prosenttia ostotarpeestaan siten, että 68 prosenttia hankkisi NEC Japan, joka on erityisesti Japanin markkinoilla toimiva NEC:n sivuliike, ja 48 prosenttia NECCI. Lisäksi tällä sivulla todetaan otsikon ”Mukauttamissuunnitelma” alla Intelin odotetut markkinaosuudet eli 70 prosenttia NECCI:n osalta, 90 prosenttia NEC Japanin osalta ja 80 prosenttia maailmanlaajuisesti sekä tietyt alennukset ja muut edut, jotka Intelin oli määrä myöntää NEC:lle. Kyseessä ovat muun muassa MDF:t, x86-CPU:iden alennetut hinnat (alennukset), ”monikansallisen yrityksen asema” ja hankintalinjaa koskeva sopimus.
- 352 On kuitenkin todettava, että vaikka tässä sekä Santa Claran sopimuksen tekemistä että kyseistä vuosineljännestä myöhemmin laaditussa asiakirjassa mainitaan alennetut hinnat, kuten ECAP-alennukset, NEC:n tämän sopimuksen perusteella saamina etuina ja vahvistetaan, että nämä ECAP-alennukset olivat osa kyseistä sopimusta, mitä Intel ei ole kiistänyt, siitä ei kuitenkaan ilmene, että ECAP-alennusten ehtona olisi tietty MSS:n taso. Tämä asiakirja on näin ollen enintään aihetodiste, joka pitäisi vahvistaa muilla todisteilla.
- 353 Riidanalaisen päätöksen 462 ja 464 perustelukappaleessa vedotaan 15.5.2002 päivättyyn sähköpostiviestiin, jolla NEC:n ylempi johtaja ilmoittaa NECCI:n johtajalle, että samana päivänä Intelin johtajien kanssa pidetyn puhelinkokouksen perusteella NEC saisi monikansallisen yrityksen aseman, nostaisi osuuttaan Inteliltä ostamistaan x86-CPU:ista tiettyyn maailmanlaajuisen prosenttiosuuteen kokonaisuudessaan ja Intel myöntäisi NEC:lle MDF:iä ja ”aggressiivisia hintoja” eli alennettuja hintoja ”Celeron”-nimisistä x86-CPU:ista.
- 354 Aivan kuten 27.1.2003 päiväystä asiakirjasta, tästä Santa Claran sopimuksen tekoajalta olevasta asiakirjasta ei kuitenkaan ilmene yhteyttä markkinaosuuksien ja ECAP-alennusten antamisen tai niiden suuruuden välillä. Vaikka viittauksen ”aggressiivisiin hintoihin” oletettaisiin voivan tarkoittaa ECAP-alennuksia, siitä ilmenee ainoastaan, että ne kuuluvat Santa Claran sopimukseen ja että ne mainitaan asiayhteydessä, joka liittyy tavoitteisiin kasvattaa Intelin markkinaosuuksia NEC:n ostamista x86-CPU:ista. Siinä ei nimenomaisesti todeta, että ECAP-alennusten ehtona olisi se, että NEC toteuttaa kyseiset tavoitteet.
- 355 Riidanalaisen päätöksen 462 perustelukappaleessa komissio viittaa NEC:n johtajien välisiin 10.5.2002 päivättyihin sähköpostiviesteihin (jäljempänä 10.5.2002 päivätty NEC:n sähköpostiviestit). Näissä sähköpostiviesteissä kuvataan, miten NECCI ja NEC Japan voisivat saavuttaa Intelin edellyttämät MSS:n tasot, ja mainitaan MDF:ien perusteella saatavat summat.
- 356 On kuitenkin todettava, että tässä todisteessa, joka on Santa Claran sopimuksen tekemistä edeltävältä ajalta ja liittyy tätä sopimusta koskeviin neuvotteluihin, ei mainita lainkaan ECAP-alennuksia, kuten Intel tuo perustellusti esille, joten se ei voi tukea komission johtopäätöstä ECAP-alennusten mahdollisuudesta. Sitä vastoin on selvää, että nämä sähköpostiviestit vahvistavat Intelin näkemyksen, jonka mukaan MDF:t ovat ainoita alennuksia, jotka riippuvat siitä, kuinka suurina Intelin markkinaosuudet NEC:n ostoista ovat. Näiden sähköpostiviestien sanamuodosta ilmenee, että NECCI:n ja NEC:n oli määrä pienentää AMD:n markkinaosuuksia ostoistaan ja

saada tietty summa MDF:ien perusteella. Näin ollen on selvää, että MDF:t ovat seurausta AMD:n markkinaosuuksien pienemisestä ja ainoa etu, joka riippuu suoraan sekä AMD:n että Intelin markkinaosuuksista NEC:n ostoista.

- 357 Komissio mainitsee riidanalaisen päätöksen 464 perustelukappaleessa NECCI:n vastauksen asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla vuonna 2005 esitetyn tietopyynnön (jäljempänä vuoden 2005 tietopyyntö) kysymykseen nro 14. Komissio väittää tästä vastauksesta ilmenevän, että ECAP-alennukset riippuvat MSS:n tasoista. Intel väittää kuitenkin, että kyse on viittauksesta vuoden 2002 viimeisen neljänneksen jälkeen voimassa olleisiin ECAP-alennuksiin.
- 358 Tältä osin on korostettava, että tämän vastauksen toisen kappaleen alussa todetaan, että ECAP-alennusten mukaiset hinnat riippuvat MSS:n tasoista eivätkä volyymeistä.
- 359 Kuten alkuperäisen tuomion 967 kohdassa on jo todettu, on katsottava, että NECCI:n asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla antamat vastaukset ovat erityisen luotettavia todisteita, koska NECCI:llä ei näytä olleen minkäänlaista intressiä antaa virheellisiä tietoja, joita komissio voisi käyttää todetakseen sen välttämättömän kauppakumppanin Intelin rikkoneen SEUT 102 artiklaa, ja koska virheellisistä tiedoista voidaan määrätä sakkoa asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.
- 360 Kun tämä vastaus asetetaan oikeaan asiayhteyteensä, unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan katso, että sitä voitaisiin käyttää todisteena tukemaan komission johtopäätöksiä.
- 361 Ensinnäkin on todettava, että vuoden 2005 tietopyyntö on jäsenelty siten, että kutakin asiakirjamainintaa seuraa yksi tai useampi siihen liittyvä kysymys. Kuten komissio vahvisti vuonna 2020 pidetyssä istunnossa unionin yleisen tuomioistuimen esittämän kysymyksen seurauksena, vastaus kysymykseen nro 14 liittyy asiakirjaan, jonka otsikkona on ”JH 210”. Tämä viittaa NECCI:n myyjän 22.2.2005 antamaan lausuntoon. Asiakirja, jonka otsikkona on ”JH 210”, on siten laadittu kyseisen päivämäärän jälkeen ja näin ollen vuoden 2002 viimeisen neljänneksen jälkeen ja sen jälkeen, kun Intelin NEC:lle myöntämien alennusten järjestelmää muutettiin 1.7.2003. NECCI:n vastaus kysymykseen nro 14 koskee siten asiakirjaa ja lausuntoa, joista ei ole varmaa, että ne olisivat suoraan merkityksellisiä sen osalta, mitä komissio pyrkii osoittamaan, koska on selvää, että ne koskevat päivämäärää 1.7.2003 myöhempää ajanjaksoa eli ajanjaksoa, jona Intelin maksujen rakenne oli muuttunut ja MDF:t oli sisällytetty perinteisiin ECAP-tyyppisiin alennuksiin ja nimetty uudelleen super-ECAP-alennuksiksi.
- 362 Näiden aikaa ja asiayhteyttä koskevien täsmennysten vuoksi ei ole varmaa, onko ECAP-alennusten mainitsemisen yhteydessä vastauksessa viitattu Intelin myöntämien alennusten yleisenä luokkana super-ECAP-alennuksiin (joita kutsutaan myös erityisiksi ECAP-alennuksiksi), joita on ollut 1.7.2003 alkaen ja joilla on korvattu MDF:t, samalla kun ne on sisällytetty ECAP-alennusten yleiseen luokkaan, vai perinteisiin ECAP-alennuksiin, joita kutsutaan kuitenkin yksinkertaisesti ECAP-alennuksiksi ja joita on ollut sekä vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä että alennusjärjestelmän muuttamisen jälkeen. Kuten erityisesti NECCI:n vuoden 2005 tietopyynnön kysymykseen nro 20 antamasta vastauksesta ilmenee, super-ECAP-alennukset samoin kuin MDF:t, jotka niillä on korvattu, riippuivat tietystä MSS:n tasosta, kun taas ECAP-alennuksille ei ollut asetettu tällaista ehtoa.

- 363 Komissio käsittelee riidanalaisen päätöksen 464 perustelukappaleessa 15.5.2002 päivättyä NEC:n sisäistä esitystä, joka on Santa Claran sopimusta koskevien neuvottelujen ajalta. Se osoittaa komission mukaan, että vastineena tietystä MSS:n tasosta Intel hyväksyi noin 12 NEC:lle suoritettavaa maksua, joista vain kaksi oli MDF:iä.
- 364 Tässä kaksisivuisessa asiakirjassa käsitellään kahta Intelin hyväksymää MDF:ien mukaista maksua NEC:lle ja erityyppisten x86-CPU:iden muita hintatasoja. Siitä ei kuitenkaan ilmene tietoja, jotka koskisivat NEC:lle asetettuja MSS:n tasoa koskevia velvoitteita. Toisella sivulla on graafinen esitys siirtymisestä alkuperäisestä suunnitelmasta tarkistettuun suunnitelmaan eli Santa Claran sopimukseen johtavaan mukauttamissuunnitelmaan, ja siinä ilmoitetaan Intelin markkinaosuuksia koskevat tavoitteet NEC:n ostamien x86-CPU:iden osalta. Siirtyminen alkuperäisestä suunnitelmasta mukauttamissuunnitelmaan esitetään graafisesti kahden suunnitelman välisellä nuolella, jonka keskellä on maininta ”\$6M MDF”, toisin sanoen 6 miljoonan USD:n maksu MDF:ien perusteella. Ainoastaan tämä maksu esitetään selvästi tässä asiakirjassa vastineena MSS:n tason kasvusta. Tästä seuraa, että vaikka tämä asiakirja vahvistaa kahden ensin tarkastellun asiakirjan tavoin sen, että Santa Claran sopimukseen johtaneissa neuvotteluissa keskusteltiin ECAP-alennuksista, ainoastaan MDF:t riippuivat MSS:n tasosta.
- 365 Komissio viittaa vastineessaan 15.4.2002 päivätyn NEC:n sisäisen esityksen sivuun 4, josta ilmenee komission mukaan, että vastineena siitä, että NEC kasvattaa Intelin markkinaosuuksia ostoistaan, NEC olisi halunnut saada muun muassa ECAP-alennuksia.
- 366 Tästä samasta esityksestä ilmenee, että NEC on yksilöinyt kolme Intelille esitettävää pyyntöä kasvattaakseen MSS:n tasojaan NEC:n ostoissa. Nämä pyynnöt koskevat ”Marketing & Engineering Fundia” (joka todennäköisesti tarkoittaa MDF:iä), mutta myös ECAP-alennuksia ja Intelin kanssa tehtyjen sopimusten parantamista.
- 367 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo kuitenkin, ettei tämä esitys voi muodostaa vankkaa perustaa komission tekemälle johtopäätökselle.
- 368 Vaikka tarkastellussa asiakirjassa ECAP-alennukset esitetään yhtenä vastineena mukauttamissuunnitelmalle, kyse on NEC:n toiveesta ennen Intelin kanssa käytyjä neuvotteluja eikä alennusten esittelystä, sellaisina kuin ne on määritelty kyseisten neuvottelujen tuloksena tehdyssä Santa Claran sopimuksessa.
- 369 Komissio viittaa vastineessaan myös 6.5.2002 päivättyyn NEC:n esitykseen, jossa on toinen graafinen esitys, joka koskee NEC:n mahdollista siirtymistä alkuperäisestä suunnitelmasta mukauttamissuunnitelmaan. Siirtymistä havainnollistetaan graafisesti nuolella ja siihen liittyvällä kommentilla, jonka mukaan se ”riippuu yli 6 miljoonan USD:n MDF:istä”. Lisäksi kyseisen esityksen eräällä toisella sivulla todetaan ”ECAP-alennusten tarve [mukauttamissuunnitelman] toteuttamiseksi”.
- 370 Vaikka kyse on 15.4.2002 päivätyn NEC:n esityksen tavoin Santa Claran sopimuksen neuvottelujen ajalta (6. ja 7.5.2002 pidetyt kokoukset) olevasta asiakirjasta, siinä ei kuitenkaan esitetä kyseisten neuvottelujen tuloksia vaan ainoastaan NEC:n toiveet. Näin ollen se on hylättävä samoista syistä kuin edellä 368 kohdassa on esitetty.
- 371 Edellä esitetyn perusteella komission huomioon ottamista asiakirjoista kokonaisuutena tarkasteltuina ilmenee, että x86-CPU:iden hinnanalennuksista, kuten ECAP-alennuksista, on keskusteltu ja sovittu Santa Claran sopimusta koskevien neuvottelujen yhteydessä ja että NEC on

toivonut saavansa myönnytyksiä ECAP-alennusten tasoon vastineena MSS:n tasoa koskevasta sitoumuksestaan. Kuitenkin ainoastaan 27.1.2003 päivätyn NEC:n esityksen voidaan katsoa tukevan komission kantaa, jonka mukaan Santa Claran sopimuksen yhteydessä lopulta sovitut ECAP-alennukset maksettiin ainakin osittain vastineena mukauttamissopimukseen perustuvan MSS:n tasoa koskevan velvoitteen noudattamisesta. Sitä vastoin 10.5.2002 päivätty NEC:n sähköpostiviestit, NECCI:n vastaus vuoden 2005 tietopyynnön kysymykseen nro 20 ja 15.5.2002 päivätty NEC:n sisäinen esitys näyttävät pikemminkin osoittavan, että ainoastaan Santa Claran sopimuksen yhteydessä sovitut MDF:t olivat ehdollisia.

372 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo näin ollen, että näihin asiakirjoihin ei sisälly riittäviä todisteita tai riittävästi sellaisia seikkoja, jotka vahvistaisivat väitteen ECAP-alennusten ehdollisuudesta vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä.

ii) Intelin esittämät todisteet

373 Seuraavaksi on arvioitava niiden Intelin esittämien asiakirjojen todistusarvoa, joilla se pyrkii kyseenalaistamaan komission johtopäätöksen, jonka mukaan sekä MDF:t että ECAP-alennukset olivat ehdollisia.

374 Tarkasteltaessa kantajan väitettä, jonka mukaan vuoden 2005 tietopyynnön kysymykseen nro 32 annetusta vastauksesta ei käy ilmi minkäänlaista ehdollisuutta ECAP-alennusten ja MSS:n tason välillä, on huomattava komission nimenomaisesti pyytäneen NECCI:tä selventämään, minkä tyyppinen etu NECCI:lle oli mahdollisesti myönnetty vastineena mukauttamissopimukseen perustuvan MSS:n tasoa koskevan velvoitteen noudattamisesta. Vastauksessaan NECCI vain luetteli MDF:t. Tässä asiakirjassa, jossa esitetään Santa Claran sopimuksen tulokset, MDF:t esitetään siten ainoana vastineena MSS:n tasojen saavuttamisesta, joten ainoastaan MDF:t ovat ehdollisia.

375 Komissio kyseenalaistaa tämän asiakirjan todistusarvon ja toteaa, että ECAP-alennusten ehdollisuus käy ilmi tähän vastaukseen liitetyistä asiakirjoista. Komissio tyytyy mainitsemaan luottamukselliset liitteet nro 32.1–32.4. Vaikka kaksi ensimmäistä liitettä on mahdollista yksilöidä, näin ei kuitenkaan ole kahden jälkimmäisen osalta. Liite 32.1 vastaa 10.5.2002 päivättyjä NEC:n sähköpostiviestejä, jotka mainitaan edellä 355–356 kohdassa tarkastellussa riidanalaisen päätöksen 462 perustelukappaleessa ja joiden on todettu vahvistavan Intelin väitteen. Liite 32.2 puolestaan vastaa edellä 353 ja 354 kohdassa tarkasteltua asiakirjaa, jonka osalta on katsottu, ettei se todista ECAP-alennusten olleen ehdollisia.

376 On siis katsottava, että ainoastaan viitatessaan edellä mainittuihin liitteisiin ilman muita täsmennyksiä komissio ei ole kyennyt kyseenalaistamaan edellä 371 kohdassa tarkoitettua NECCI:n vastauksen todistusarvoa ja että sen todistusarvoa on pidettävä suurena, koska kyse on asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla annetusta tyhjentävästä vastauksesta suoraan kysymykseen. NECCI:n vastaus vuoden 2005 tietopyynnön kysymykseen nro 32 näyttää siten vahvistavan näkemyksen, jonka mukaan ainoastaan Santa Claran sopimuksen yhteydessä sovitut MDF:t olivat ehdollisia ja ECAP-alennukset eivät sitä olleet.

377 Vuoden 2005 tietopyynnön kysymyksellä nro 21 komissio kehotti NECCI:tä selittämään yhtäältä, riippuivatko sille myönnetyt ECAP-alennukset siitä, saavuttavatko NECCI, NEC Japan ja NEC maailmanlaajuisesti tietyt Santa Claran sopimuksessa määrätyt MSS:n tasot, ja toisaalta, mitä seurauksia näiden velvoitteiden noudattamatta jättämisestä määrättynä vuosineljänneksenä olisi.

- 378 Vastauksessaan NECCI selitti, että sille myönnetyt erityiset ECAP-alennukset, super-ECAP-alennukset tai MDF:t riippuivat siitä, saavuttaako se itse ja saavuttavatko NEC Japan ja NEC maailmanlaajuisesti MSS:n erityiset tasot. Erityisistä ECAP-alennuksista tai super-ECAP-alennuksista poiketen ECAP-alennukset eivät sitä vastoin riipu tiettyä MSS:n tasoa koskevasta edellytyksestä vaan perustuvat pelkästään liikeneuvotteluihin. Kokonaisvaltaisten MDF:ien soveltamisen aikaan NECCI ei olisi saanut yhtään MDF:n mukaista maksua, jos se ei olisi noudattanut velvoitettaan saavuttaa tietty MSS:n taso määrättyä vuosineljänneksenä. Vuoden 2005 tietopyyntöön vastaamisen aikaan tilanteessa, jossa NECCI ei olisi täyttänyt MSS:ä koskevaan velvoitettaan määrättyä vuosineljänneksenä, sillä olisi vaarannettu neuvottelut super-ECAP-alennuksista seuraaville vuosineljänneksille.
- 379 Tämä vastaus on selvä. Kun kyseessä on asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla annettu tyhjentävä vastaus suoraan kysymykseen, sillä on katsottava olevan suuri todistusarvo.
- 380 Toisin kuin komissio väittää vastineensa yhteydessä, NEC vahvistaa täysin yksiselitteisesti, että MDF:t, erityiset ECAP-alennukset tai super-ECAP-alennukset olivat ainoita alennuksia, joiden edellytykseksi oli asetettu tietty MSS:ää koskeva tavoite. Sen sijaan tätä tavoitetta ei ollut asetettu edellytykseksi ECAP-alennuksille, jotka määritetään liikesuhteiden yhteydessä. Mahdollinen seuraamus MSS:n tasoa koskevan veloitteen noudattamatta jättämisestä koskisi MDF:iä, erityisiä ECAP-alennuksia tai super-ECAP-alennuksia, eikä perinteisiä ECAP-alennuksia. Koska 1.7.2003 alkaen MDF-alennuksista on tullut erityisiä ECAP-alennuksia tai super-ECAP-alennuksia, ainoat ECAP-alennukset, joita oli vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä, olivat perinteisiä ECAP-alennuksia. Näin ollen NECCI:n vastaus vuoden 2005 tietopyynnön kysymykseen nro 21 näyttää vahvistavan näkemyksen, jonka mukaan perinteisten ECAP-alennusten edellytykseksi ei ollut asetettu tiettyä MSS:n tasoa.
- 381 Asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla esitetyn tietopyynnön (jäljempänä vuoden 2007 tietopyyntö) kysymyksellä nro 6 komissio pyysi NECCI:tä täsmentämään, mitä varoja se oli saanut ajanjaksona, joka kattoi myös vuoden 2002 viimeisen neljänneksen, vastineena MSS:n tasoa koskevan veloitteen noudattamisesta.
- 382 Vastauksessaan NECCI ilmoittaa vuoden 2002 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2003 toisen neljänneksen välisen ajanjakson osalta, että ainoastaan MDF:t olivat ehdollisia, ja korostaa, että markkinaosuusien prosenttiosuus ilmeni ostettavien x86-CPU:iden lukumäärässä. Toisin kuin komissio väittää, tämä vastaus vahvistaa siis sen, että kyseessä olevana ajanjaksona ainoastaan MDF:t riippuivat MSS:n tasoa koskevasta edellytyksestä. Tämän todisteen, joka muodostuu asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla annetusta NECCI:n vastauksesta, todistusarvoa on pidettävä suurena.
- 383 Intel on viitannut myös 8.5.2002 päivättyyn NEC:n pöytäkirjaan, joka koskee 6. ja 7.5.2002 Intelin kanssa pidettyä kokousta, näyttääkseen väitteensä toteen. Kuten komissio väittää, tämän asiakirjan toiselta sivulta käy ilmi, että vastineena mukauttamissuunnitelman hyväksymisestä NEC halusi saada paitsi MDF:iä, myös ECAP-alennuksia ja uudet sopimukset. Tämä vastaa myös edellä 365 kohdassa tarkasteltuja asiakirjoja. Tämän pöytäkirjan kolmannelta sivulta ilmenee kuitenkin, että neuvottelujen toisena päivänä käsiteltyä MSS:n tasoa koskevana ehtona oli tietyn summan myöntäminen MDF:ien perusteella. Vaikka Intel näyttää hyväksyneen keskustelujen toisena päivänä osan NEC:n vaatimuksesta, joka koskee ”MDF:iä/ECAP-alennuksia”, koska kyseisen pöytäkirjan kolmannelta sivulla on maininta ”Intel responded with 50 % acceptance for total 12 items of Nec’s ECAP/MDF request” (Intel vastasi hyväksyvänsä 50 prosenttia NEC:n vaatimusten kaikkiaan 12 kohdasta, jotka koskevat ECAP-alennuksia ja MDF:iä), tällaisen

maininnan perusteella ei voida määrittää, mikä osa vaatimuksesta on hyväksytty, eli onko hyväksytty MDF:iä vai ECAP-alennuksia koskeva osa. Näin on sitä suuremmalla syyllä sen vuoksi, että tämän saman pöytäkirjan neljännellä sivulla on otsikon ”Seuraava vaihe” alla ilmaisu ”Intel reviews with [M and P] for MDF request/ECAP request” (Intel tarkastelee uudelleen [M:n ja P:n] kanssa MDF:iä ja ECAP-alennuksia koskevia vaatimuksia), minkä vuoksi ei ole mahdollista yksilöidä, onko NEC:n vaatimuksen osa lopulta hyväksytty, ja jos näin on, mikä niistä. On siis todettava, että tämä pöytäkirja on laadittu tiivistelmänomaisesti ja että on epävarmaa, miten se on ymmärrettävä.

- 384 Näin ollen on katsottava, että tämän asiakirjan todistusarvo on suhteellisen heikko, koska se ei kuvaa neuvottelujen tulosta ja koska sen tiivistelmänomaisuuden vuoksi on epävarmaa, miten se on ymmärrettävä.
- 385 Intel on vastauskirjelmänsä yhteydessä toimittanut liitteet C.37 ja C.38 ja väittänyt, että kyse on NEC:n laatimista Santa Claran sopimuksen valmisteluasiakirjoista, joista ilmenee, että riippumatta saavutetusta MSS:n tasosta NEC voi odottaa saavansa samantasoisia ECAP-alennuksia.
- 386 Kuitenkin riippumatta siitä, voidaanko nämä kantajan vastauskirjelmän vaiheessa esittämät todisteet ottaa tutkittaviksi, liitteen C.37 sivuilla 5 ja 6 on taulukkoja, lukuja sekä maininta ”ECAP-alennuksia koskeva vaatimus” ilman, että niistä olisi mahdollista päätellä selvää yhteyttä Intelin markkinaosuuksien kehittymisen ja NEC:n ECAP-alennuksia koskevien odotusten välillä. Intel viittaa vastauskirjelmässään ”liitteen C.38 sivulle 10”. Liite C.38 muodostuu asiakirjasta, joka käsittää kahdeksan sivua ja useita tietoja, minkä vuoksi unionin yleisen tuomioistuimen ei ole mahdollista määrittää täsmällisesti, mitkä liitteen sisältämät seikat tukevat kantajan väitettä. Liitettä C.38 ei näin ollen voida ottaa huomioon edellä 314 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 387 Kaiken edellä esitetyn perusteella riidanalaisessa päätöksessä huomioon otetut todisteet eivät näin ollen merkitse riittäviä todisteita tai riittäviä seikkoja, jotka osoittaisivat, että ECAP-tyyppisten alennusten tai muiden alennusten kuin MDF:ien ehtona olisi ollut NEC:lle asetettu velvoite saavuttaa tietty MSS:n taso vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä. Lisäksi muut todisteet, joihin Intel vetoaa, näyttävät pikemminkin vahvistavan väitteen, jonka mukaan ainoastaan MDF:t olivat ehdollisia.
- 388 Tästä seuraa, että todisteet, joihin riidanalaisessa päätöksessä vedotaan, eivät ole luotettavia, minkä vuoksi ne eivät tue niistä esitettyjä johtopäätöksiä.
- 389 Ilman, että olisi tarpeen tutkia Intelin muita väitteitä, on todettava, että komissio on tehnyt virheen arvioidessaan Intelin NEC:lle myöntämien ehdollisten alennusten arvoa.

2) Vuoden 2002 viimeisen neljänneksen käyttäminen viiteajanjaksona

- 390 Kantaja väittää komission tehneen virheen, kun se on suorittanut AEC-testin vain vuoden 2002 viimeiseltä neljännekseltä ja todennut pelkästään tällä perusteella riidanalaisen päätöksen 1456 perustelukappaleessa, että Intelin Santa Claran sopimuksen nojalla NEC:lle suorittamilla maksuilla saatettiin syrjäyttää tai todennäköisesti syrjäytettiin yhtä tehokas kilpailija markkinoilta koko lokakuun 2002 ja marraskuun 2005 välisenä ajanjaksona. Toisin sanoen komissio on kantajan mukaan katsonut virheellisesti, että vuoden 2002 viimeinen neljännes oli edustava kaikkien myöhempien ajanjaksojen osalta.

- 391 Kantajan mukaan komissiolla on yleisesti velvollisuus osoittaa, että Intelin menettelytavoilla saatettiin syrjäyttää yhtä tehokas kilpailija markkinoilta koko viiteajanjakson ajan, mutta sillä ei ole mitään perusteita todeta, että kaikki tällaisen testin kannalta merkitykselliset luvut, kuten bruttohinnat, alennukset tai määrät, olisivat pysyneet muuttumattomina vuodesta 2002 vuoteen 2005. Tämä koskee erityisesti kilpailun piiriin kuuluvaa osaa, jonka osalta komissio itse toteaa riidanalaisen päätöksen 1243 perustelukappaleessa, että se voi kasvaa ajan myötä kuluttajien tiedostaessa yhä vahvemmin AMD:n tarjoaman vaihtoehdon kestävyiden.
- 392 Erityisesti vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen jälkeen ei jatkettu markkinaosuuksia koskeviin odotuksiin sidottujen 6 miljoonan USD:n suurusten MDF:ien käyttämistä.
- 393 Pääasiallisissa huomautuksissaan Intel täsmentää, että – toisin kuin riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleesta ilmenee – AEC-testin soveltamisen ei pitäisi perustua arviointiin, jossa tarkistetaan, onko kyseessä olevana vuosineljänneksenä todettuja alennusten määriä muutettu huomattavasti myöhempinä ajanjaksoina vai ei, vaan alennusten tosiasiallisiin määriin. Alennusten määrien verrattain pienet muutokset voivat nimittäin muuttaa analyysin tulosta. Komissio on todennut NECCI:lle myönnettyistä alennuksista, että heinäkuussa 2003 oli alkanut uusi alennusohjelma, mutta komissio ei ole missään vaiheessa tutkinut, oliko tällä ohjelmalla käyttöön otetuilla muutoksilla ollut jotain vaikutusta AEC-testin muuttujiin.
- 394 Intel täsmentää vielä näissä samoissa huomautuksissaan, että komission tulevaisuuteen kohdistuvan analyysin epätasällisyys johtuu myös siitä, että riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleessa tarkastellaan vain NECCI:lle myönnettyjä alennuksia, vaikka kilpailusääntöjä on todettu rikotun koko emoyhtiön eli NEC:n osalta.
- 395 Komissio väittää lisähuomautuksissaan, että Intelin pääasiallisissa huomautuksissaan esittämät väitteet on jätettävä tutkimatta, koska kantaja riitauttaa niissä ensimmäisen kerran perusteen, jolla komissio on perustellut kyseessä olevaa ekstrapolointia.
- 396 Asiakysymyksen osalta komissio väittää, että riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleessa luetellaan syyt, joiden vuoksi tämä vuosineljännes on edustava, sekä asiakirjatodisteet, joihin tämä sama päätös perustuu.
- 397 Väitteessä, jonka mukaan MDF:n mukaisia maksuja ei olisi jatkettu vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen jälkeen, ei komission mukaan oteta huomioon sitä, että asiakirja-aineistoon sisältyvät asiakirjat osoittavat, että nämä maksut eivät lakanneet, vaan ne vain sisällytettiin muihin alennusluokkiin. NECCI on myös selittänyt, että Santa Claran sopimus ja siihen liittyvät ehdot pysyivät voimassa vähintään marraskuuhun 2005 asti.
- 398 Lisäksi asiakirja, jonka Intel esittää väitteidensä tueksi, ei sisällä komission mukaan yhtään laskelmaa, josta olisi jätetty pois MDF:ien mukaiset maksut.
- 399 Komissio katsoo, että jos pitäisi paikkansa, että Intelin maksut NEC:lle olivat vaihdelleet huomattavasti tämän ajanjakson kuluessa, Intel olisi voinut helposti esittää tästä todisteita hallinnollisessa menettelyssä.
- 400 Komission mukaan riidanalaisen päätöksen 1243 perustelukappaleesta ilmenevä analyysi koskee Delliä. Komissio väittää, ettei sitä voida ulottaa koskemaan NEC:tä, koska NEC ei suorittanut hankintojaan yksinomaisesti Inteliltä, toisin kuin Dell, minkä seurauksena NEC:n asiakkaat olivat

jo tietoisia AMD:n prosessorin sisältävien tuotteiden arvosta ja NEC:n kilpailun piiriin kuuluva osa vuosineljänneksenä, jona komissio teki vertailunsa, oli jo huomattava, koska NEC:n alkuperäisenä suunnitelmana oli toteuttaa 41,6 prosenttia ostoistaan AMD:ltä.

- 401 Intelin pääasiallisissa huomautuksissaan esittämien väitteiden tutkittavaksi ottamisesta on todettava, että Intel vetosi kannekirjelmänsä 473–475 kohdassa siihen, että komission väitteelle, joka koskee mahdollisuutta ekstrapoloida sen analyysit tulokset vuoden 2002 viimeiseltä neljännekseltä vuoteen 2005 saakka, ei ole mitään perustetta. Mikään ei osoita bruttohintojen, alennusten ja määrien pysyneen muuttumattomina. Intel viittaa tältä osin nimenomaisesti kannekirjelmänsä liitteen A.8, jossa toistetaan sen vastaus vuoden 2007 väitetiedoksiannosta ilmeneviin tätä ekstrapolointia koskeviin perusteluihin, 454–473 kohtaan. Kannekirjelmän liitteessä A.8 olevassa 467 kohdassa Intel väittää, että komissio ei ole esittänyt minkäänlaista täsmennystä super-ECAP-alennusten määrästä. Saman liitteen 468 kohdassa Intel erottaa toisistaan NEC-emoyhtiön saamat alennukset ja NECCI:n saamat alennukset ja täsmentää, että tietyn tyyppisiä alennuksia on myönnetty vain NECCI:lle. Intel kiistää erityisesti sen, että super-ECAP-alennusten nimitystä olisi käytetty vuoden 2003 kolmannen neljänneksen jälkeen. Kyseisen liitteen 470 ja 471 kohdassa Intel täsmentää, että ostettujen x86-CPU:iden määrästä käytiin jatkuvasti uudelleen neuvotteluja, joten vuoden 2002 viimeisen neljänneksen tiedoissa ei ollut mitään lukkoon lyötyä.
- 402 Tästä seuraa, että – toisin kuin komissio väittää – kantaja on kannekirjelmässä kiistänyt useita seikkoja, jotka koskevat viitevuosineljänneksenä koskevien tietojen ekstrapolointia riidanalaisen päätöksen kattamaan koko ajanjaksoon. Kantajan mukaan NEC:lle ja NECCI:lle myönnettyjen alennusten ero johtuu erilaisesta kilpailupaineesta, minkä vuoksi minkäänlaista olettaa myönnettyjen alennusten vastavuoroisesta muuttumattomuudesta ei ole mahdollista tehdä. Kantaja täsmentää myös, ettei komissiolla ole mitään tietoja NEC:lle suoritettujen ECAP-maksujen määrästä ja että ostettujen x86-CPU:iden määrät olivat kaikkea muuta kuin muuttumattomia kyseisenä ajanjaksona.
- 403 Näin ollen on katsottava, että Intelin pääasiallisissa huomautuksissaan esittämät väitteet on otettava tutkittaviksi siltä osin kuin ne liittyvät kannekirjelmässä esitettyihin väitteisiin.
- 404 Näiden väitteiden perusteltavuutta arvioitaessa on huomattava, että komission riidanalaisen päätöksen 1410–1455 perustelukappaleessa Intelin NEC:lle myöntämiä alennuksia koskevan AEC-analyysin suorittamiseksi käyttämät taloudelliset tiedot käsittävät muun muassa ostettujen x86-CPU:iden kokonaismäärän, erityyppisten x86-CPU:iden netto- ja bruttohinnat, myönnettyjen alennusten lajit ja määrät sekä Intelin kustannukset.
- 405 On todettava, että väitettyyn muuttumattomuuteen liittyvät muuttujat, joihin komissio perustaa kantansa ekstrapoloinnin mahdollisuudesta ja jotka on esitetty riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleen a–c kohdassa, koskevat ainoastaan alennusten (MDF-tyyppisten, ECAP-tyyppisten ja kokonaisalennusten) määrää, niiden jatkamista seuraavina vuosineljänneksinä ja Intelin keskimääräisiä vältettävissä olevia kustannuksia, mutta kuten Intel väittää, komissio ei analysoi lainkaan myytyjen x86-CPU:ihin määriä ja tyyppisiä tai niiden netto- ja bruttohintoja.
- 406 Riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleen a kohdassa mainittu taulukko, joka perustuu NECCI:n vastaukseen asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan nojalla esitetyn vuoden 2007 tietopyynnön kysymykseen nro 9, koskee ainoastaan NECCI:lle myönnettyjä alennuksia, kun taas SEUT 102 artiklaa on todettu rikutun sen emoyhtiön eli NEC:n osalta. Ei ole mitään perustetta

olettaa, että NEC Japanille tai maailmanlaajuisesti NEC:lle myönnetyt alennukset olisivat pysyneet muuttumattomina kilpailusääntöjen rikkomista koskevassa toteamuksessa tarkoitetun koko ajanjakson ajan.

- 407 Edellä mainitun taulukon tarkastelu osoittaa, että – toisin kuin riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleen a kohdasta ilmenee – NECCI:n saamat alennukset eivät pysyneet muuttumattomina koko kyseessä olevan ajanjakson ajan. Pienimmän maksun, 3,3 miljoonaa USD vuoden 2003 toisena neljänneksenä, ja korkeimman maksun, 15,224 miljoonaa USD vuoden 2005 kolmantena neljänneksenä, välillä on 461,3 prosentin ero. Myös vuoden 2002 viimeisen neljänneksen, 7,945 miljoonaa USD, ja vuoden 2003 toisen neljänneksen, 3,3 miljoonaa USD, välillä on huomattava ero eli 58,4 prosentin lasku.
- 408 Kuten NECCI toteaa vastauksessaan vuoden 2007 tietopyynnön kysymykseen nro 9, alennusten myöntämisyjärjestelmä muuttui vuoden 2003 kolmannesta neljänneksestä lähtien. Yhden yhtenäisen summan sijaan super-ECAP-alennukset sisällytettiin neljännesvuosittain vahvistettuihin hintoihin. Kuten Intel väittää, mikään ei viittaa siihen, ettei tämä uusi järjestelmä käsittänyt määrällisiä eroja suhteessa edelliseen järjestelmään.
- 409 Vaikka komissio väittää, että Santa Claran sopimus oli voimassa vuoteen 2005 asti, siitä ei kuitenkaan seuraa, että vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä kyseisen sopimuksen perusteella vallinnut tilanne olisi jatkunut koko väitetyn rikkomisjakson ajan. Vuoden 2007 tietopyynnön kysymykseen nro 9 annetun NECCI:n vastauksen 2 kohdasta ilmenee, että NECCI on 1.7.2003 jälkeen pyytänyt kuukausittain alennuksia ostettujen määrien ja asiakkaille tarjottujen hintojen ja ECAP-alennusten tai super-ACAP-alennusten välisen erotuksen perusteella. Ei kuitenkaan ole mitään perustetta katsoa, että komissio olisi tutkinut, vaikuttivatko nämä tällä uudella ohjelmalla käyttöön otetut muutokset AEC-testin muuttujiin.
- 410 Kaiken edellä esitetyn perusteella on katsottava, että riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleen a–c kohdassa esitetyt muuttujat eivät pidä sisällään kaikkia taloudellisia tietoja, joita komissio on käyttänyt suorittaakseen Intelin NEC:lle myöntämiä alennuksia koskevan AEC-analyysin, ja että – toisin kuin riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleen a ja b kohdasta ilmenee – asiakirja-aineistoon sisältyvät todisteet osoittavat, että Intelin NECCI:lle suorittamat maksut ovat vaihdelleet huomattavasti vuoden 2002 viimeisen neljänneksen jälkeen ja että alennusten myöntämisyjärjestelmä on muuttunut vuoden 2003 kolmannen neljänneksen jälkeen. Intel väittää näin ollen perustellusti, että komissio on tehnyt virheen katsoessaan, että se voi riidanalaisen päätöksen 1410 perustelukappaleen a–c kohdassa esitettyjen muuttujien perusteella tukeutua vuoden 2002 viimeistä neljänneestä koskeviin tietoihin tehdäkseen johtopäätökset siitä, saatattiinko Intelin menettelytavoilla syrjäyttää yhtä tehokas kilpailija markkinoilta vuoden 2002 viimeisen neljänneksen ja marraskuun 2005 välisenä aikana.
- 411 Näin ollen tarvitsematta tutkia edellä 340 kohdassa tarkoitettuja kantajan väitteitä, joiden mukaan yhtäältä komission omat tiedot osoittavat, että NEC:lle myönnettyillä alennuksilla ei voida syrjäyttää yhtä tehokasta kilpailijaa markkinoilta, ja toisaalta komissio on laskenut väärin kyseessä olevien liiketoimien arvon Intelin osalta, on katsottava, että siltä osin kuin kyse on NEC:n osalta tehdystä AEC-testistä, komissio on tehnyt kaksi arviointivirhettä, kun ensinnäkin se on hyväksynyt ehdollisten alennusten liian suurena esitetyn arvon ja toiseksi ekstrapoloinut vuoden 2002 viimeiseltä neljännekseltä saamansa tulokset koskemaan koko väitettyä rikkomisjaksoa. On todettava, että näiden kahden virheen vuoksi komission AEC-testi on perusmuuttujiltaan virheellinen. Siltä osin kuin nämä virheet liittyvät vuoden 2002 viimeiseen neljännekseen, joka on hyväksytty NEC:lle myönnettyjen alennusten osalta viiteajanjaksoksi koko

tarkasteltua ajanjaksoa varten, ne vaikuttavat NEC:n osalta riidanalaisessa päätöksessä tutkittuun koko ajanjaksoon. Tästä seuraa, että komissio ei ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla perustelluksi riidanalaisen päätöksen 1456 perustelukappaleessa esitettyä johtopäätöstä, jonka mukaan Intelin Santa Claran sopimuksen perusteella NEC:lle suorittamalla maksuilla saatettiin syrjäyttää tai todennäköisesti syrjäytettiin yhtä tehokas kilpailija markkinoilta.

d) Lenovoon sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet

1) Yleiskatsaus riidanalaisen päätöksen Lenovoa käsittelevästä osasta

- 412 Komissio on tehnyt AEC-testin Lenovolle riidanalaisen päätöksen 1457–1508 perustelukappaleessa. Se on aluksi tarkastellut alennusten laajuutta ja luonnetta vuoden 2007 MoU:n perusteella.
- 413 Tämän jälkeen komissio on laskenut keskimääräiset myyntihinnat, kustannukset ja vaaditun x86-CPU:iden määrän.
- 414 Komissio on vielä arvioinut kilpailun piiriin kuuluvaa x86-CPU:iden määrää. Ensisijaisessa laskelmassaan se on rajoittanut arviointinsa kannettavien tietokoneiden segmenttiin (ks. riidanalaisen päätöksen 1473–1478 perustelukappale), kun taas vaihtoehtoisissa laskelmissaan se on vastannut Intelin väitteisiin, joiden mukaan kilpailun piiriin kuuluvan x86-CPU:iden määrän pitäisi käsittää myös pöytätietokoneiden segmentti (ks. riidanalaisen päätöksen 1479–1508 perustelukappale). Nämä vaihtoehtoiset laskelmat jakautuvat yhtäältä komission antamaan vastaukseen Intelin väitteisiin, jotka koskevat kilpailun piiriin kuuluvaa x86-CPU:iden kokonaismäärää, ja toisaalta vahvistavaan laskelmaan, joka on suoritettu vertaamalla tietoja AMD:n ja Lenovon välisen sopimuksen perusteella laaditusta asiakirjasta ”Huhtikuun 2006 töitä koskeva lausunto” ilmeneviin tietoihin.

2) Alennusten ehdollinen osa

- 415 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1461 perustelukappaleessa, että kyseessä olevien alennusten määrä ilmoitettiin vuoden 2007 MoU:ssa, jossa määrättiin neljännesvuosittain maksettavasta 180 miljoonan USD:n taloudellisesta tuesta vuodelle 2007.
- 416 Riidanalaisen päätöksen 1462 perustelukappaleessa todetaan, että vuoden 2007 MoU:n mukaiset maksut suoritettiin niiden maksujen lisäksi, joiden maksamista Intel jatkoi vuoden 2007 MoU:sta erillään, muiden aiemmin sovittujen taloudellisten tukiohjelmien perusteella. Komissio katsoi tämän vuoksi, että niiden oli katsottava olevan kokoisuudessaan vuoden 2007 MoU:ta koskevan sopimuksen tulosta. Kaikkien vuoden 2007 MoU:ssa määrättyjen maksujen ja edullisten kaupallisten ehtojen edellytyksenä oli se, että Lenovo luopuu kaikista AMD:n x86-CPU:ihin pohjautuvia kannettavia tietokoneita koskevista hankkeistaan.
- 417 Riidanalaisen päätöksen 1463 perustelukappaleessa todetaan, että Intel oli 5.2.2009 päivätyssä kirjelmässä esittänyt väitteen, jonka mukaan alennusten koon kannalta ainoastaan 138 miljoonan USD:n summalla oli merkitystä. Tämä selittyy sillä, että vuoden 2007 MoU:ssa määrätystä 180 miljoonan USD:n taloudellisesta tuesta Lenovolle ainoastaan 135 miljoonaa USD annettiin rahana. Jäljelle jäänyt osa taloudellisesta tuesta myönnettiin ei-rahamääräisinä etuina eli pidentämällä Intelin vakioehtoista takuuta yhdellä vuodella ja tarjoamalla Intelin Kiinan jakelukeskuksen parempaa käyttöä. Komissio korostaa Intelin väittäneen, että vaikka nämä

Intelille myönnettyt kaksi ei-rahamääräistä suoritusta olivat arvoltaan 20 ja 24 miljoonaa USD, niistä aiheutuneet kustannukset Intelille olivat selvästi pienemmät, 1,7 ja 1,3 miljoonaa USD. Intel väitti, että yhtä tehokkaan kilpailijan analyysiä varten näitä seikkoja ei ollut arvioitava sen mukaan, mikä niiden arvo Lenovolle oli, vaan niistä Intelille aiheutuneiden taloudellisten kustannusten perusteella. Intel päätyi 138 miljoonan USD:n summaan lisäämällä 135 miljoonan USD:n rahalliseen taloudelliseen tukeen nämä 1,7 miljoonan ja 1,3 miljoonan USD:n suuruiset kustannukset.

- 418 Riidanalaisen päätöksen 1464 perustelukappaleessa komissio toteaa, että ennen kuin se on arvioinut yhtä tehokkaan kilpailijan analyysissä käytettävää arviointimenetelmää koskevan Intelin väitteen perusteltavuutta se on tuonut esille suorituksista Intelille väitetysti aiheutuneen taloudellisen kustannuksen ja suoritusten Lenovolle tuoman arvon välisen eron. Niiden Lenovolle tuoman arvon ja Intelille väitetysti aiheutuneen taloudellisen kustannuksen välinen suhde oli 1 176 prosenttia (20:1,7) takuun pidennyksen osalta ja 1 846 prosenttia (24:1,3) keskuksen osalta. Komissio toteaa, että Intel oli esittänyt vuoden 2008 täydentävästä väitetiedoksiannosta 5.2.2009 esittämiensä huomautusten yhteydessä joitakin laskelmia suoritusten taloudellista kustannusta koskevan väitteensä tueksi mutta jättänyt selittämättä syytä näiden kustannusten ja suoritusten Lenovolle tuoman arvon väliselle merkittävälle erolle.
- 419 Komissio tuo riidanalaisen päätöksen 1465 perustelukappaleessa esille, että edellä mainitusta huomautuksesta riippumatta Intelin väite, jonka mukaan yhtä tehokkaan kilpailijan analyysissä käytettävä arviointimenetelmä ei koskenut näiden seikkojen arvoa Lenovolle vaan niiden taloudellista kustannusta Intelille, perustui kyseisen analyysin periaatteita koskevaan väärinymmärrykseen.
- 420 Riidanalaisen päätöksen 1466 perustelukappaleessa komissio väittää, että ”yhtä tehokkaan kilpailijan analyysissä arvioidaan hintaa, johon kilpailijan, joka on yhtä tehokas kuin määräävässä asemassa oleva yritys mutta ei määräävässä asemassa, pitäisi tarjota tuotteitaan [asiakkaalle] kompensoidakseen määräävässä asemassa olevan yrityksen myöntämien ehdollisten etujen menetyksen sen seurauksena, että kyseinen asiakas siirtää tarvitsemiensa hankintojen kilpailun piiriin kuuluvan osan määräävässä asemassa olevalta yritykseltä tälle hypoteettiselle yhtä tehokkaalle kilpailijalle”.
- 421 Komissio toteaa vielä riidanalaisen päätöksen 1467 perustelukappaleessa, että edellä esitetystä ilmenee selvästi, että menetystä oli arvioitava asiakkaan kannalta, sillä yhtä tehokkaan kilpailijan pitäisi kompensoida nimenomaan asiakkaan menetys eikä määräävässä asemassa olevalle yritykselle aiheutuvaa taloudellista kustannusta tilanteessa, jossa nämä kaksi lukua eroavat toisistaan. Komissio havainnollistaa tätä eroa jakelukeskusta koskevalla esimerkillä. Määräävässä asemassa olevana yrityksenä Intelillä oli jo Kiinassa jakelukeskus, jonka osalta se väitti, että siihen olisi riittävää tehdä vähäisiä parannuksia, joiden taloudellinen kustannus on 1,3 miljoonaa USD, jotta se voisi tarjota Lenovolle yhteensä 24 miljoonan USD:n suuruisen edun. Komissio toteaa kuitenkin, että kilpailijalla, joka on yhtä tehokas kuin määräävässä asemassa oleva yritys mutta ei määräävässä asemassa, ei normaalisti olisi vielä ollut tällaista keskusta. Kompensoidakseen Lenovolle Intelin jakelukeskuksen parempaan käyttöön liittyvän edun menetyksen yhtä tehokkaan kilpailijan olisi siten pitänyt suorittaa Lenovolle rahamääräinen maksu, joka vastaa parannetun jakelukeskuksen taloudellista arvoa Lenovolle.
- 422 Kantaja väittää yleisesti, että vuoden 2007 MoU:n perusteella ei voida päätellä, että sen alennukset olisivat saaneet sen syrjäyttämään yhtä tehokkaan kilpailijan markkinoilta. Komission tekemässä analyysissä esitetään alennuksen ehdolliseksi väitetty osa liian suurena, kilpailun piiriin kuuluva

osa liian pienenä ja sen kustannukset liian suurina. Siltä osin kuin kyse on erityisesti ehdollisesta osasta, kantaja toteaa, että vuoden 2007 MoU:n mukaisten alennusten osalta riidanalaisen päätöksen 1461 ja 1474–1477 perustelukappaleessa päätellään, että 180 miljoonan USD:n suuruiset ehdolliset alennukset oli myönnetty vain 0,9–1,1 miljoonan kannettavan tietokoneen kilpailun piiriin kuuluvalla osalla. Kantajan mukaan ehdollisten alennusten määrä oli kuitenkin vain 138 miljoonaa USD.

- 423 Kantajan mukaan komission menetelmä näiden ei-rahamääräisten etujen huomioon ottamiseksi on virheellinen, koska AEC-analyysiä varten ehdollisessa alennuksessa pitäisi ottaa huomioon tällaisten alennusten tarjoamisesta sille aiheutuneet kustannukset eikä niiden arvoa Lenovolle. Shapiron ja Hayesin 28.1.2009 antamassa täydentävässä kertomuksessa (jäljempänä Shapiron ja Hayesin täydentävä kertomus) on esitetty Intelille kahdesta ei-rahamääräisestä edusta aiheutuneiden kustannusten määräksi noin 3 miljoonaa USD. Tästä määrästä 1 680 073 USD (n. 1,7 miljoonaa USD) vastasi takuun pidennystä ja 1 256 948 USD (n. 1,3 miljoonaa USD) Intelille aiheutunutta kustannusta jakelukeskuksen tarjoamisesta Lenovolle.
- 424 Komissio kiistää kaikki kantajan väitteet. Komissio väittää, että alennusten ehdollisen osan arvioimiseksi riidanalaisessa päätöksessä on arvioitu Intelin vuonna 2007 Lenovolle vuoden 2007 MoU:n nojalla myöntämän rahoituksen kasvua. Tätä lähestymistapaa ei ole kyseenalaistettu. Komission mukaan päätöksessä katsotaan Intelin vuoden 2007 MoU:ta koskevien neuvottelujen kuluessa laatimien asiakirjojen tarkastelun perusteella, että tämän kasvaneen rahoituksen määrä oli 180 miljoonaa USD. Komissio katsoo tukeutuneensa perustellusti Lenovolle myönnettyjen ei-rahamääräisten etujen arvoon sen sijaan, että se olisi ottanut huomioon niistä Intelille aiheutuneet kustannukset. Komission mukaan yhtä tehokkaan kilpailijan analyysissä on arvioitava kompensatiota, joka yhtä tehokkaan mahdollisen kilpailijan pitäisi tarjota Lenovolle Intelin alennusten menetyksestä. Jotta Lenovon olisi houkuttelevaa valita yhtä tehokas kilpailija, se odottaisi saavansa kompensatian omasta menetyksestään, ei Intelin menetyksestä.
- 425 Komissio väittää lisäksi vastineen liitteeseen B.31 vedoten, että Intel ei ole esittänyt konkreettisia todisteita siitä, että Lenovon ja sen välillä olisi ollut näkemyseroja Lenovolle myönnettyjen ei-rahamääräisten etujen arvosta, eikä varsinkaan siitä, että Lenovo olisi laskenut näille ei-rahamääräisille eduille jonkin muun arvon. Komissio toteaa myös, että asiakirja-aineistoon sisältyvät tosiseikkojen ajalta olevat asiakirjat osoittavat Lenovon pitäneen näitä ei-rahamääräisiä etuja itselleen erittäin hyödyllisinä ja pyytäneensä niitä Inteliltä neuvottelujen alusta alkaen.
- 426 Komission mukaan on virheellistä väittää, kuten kantaja tekee, että yhtä tehokkaan kilpailijan analyysissä ei-rahamääräisten etujen arvo on näitä etuja vastaava kustannus määräävässä asemassa olevalle yritykselle. Kantajan vastauskirjelmässä pyritään komission mukaan kiertämään kannekirjelmän päättelyyn sisältyvä virhe vetoamalla siihen, että ”määritelmän mukaisesti yhtä tehokas kilpailija voisi tarjota Lenovolle samat ei-rahamääräiset edut samalla kustannuksella kuin Intel”. Tässä sivuutetaan komission mukaan se, että yhtä tehokas kilpailija on kooltaan Inteliä pienempi. Komissio viittaa riidanalaisen päätöksen 1467 perustelukappaleeseen, jossa selitetään, että yhtä tehokkaalla kilpailijalla ei normaalisti olisi vielä ollut jakelukeskusta Kiinassa. Sen pitäisi näin ollen komission mukaan kompensoida rahanmääräisesti Intelin Lenovolle myöntämien etujen menetys.
- 427 Tältä osin komissio väittää, että kantajan vastauskirjelmässä vastataan vain vetoamalla ensinnäkin siihen, että yhtä tehokkaalla kilpailijalla olisi välttämättä jakelukeskus Kiinassa, ja toiseksi siihen, että AMD:llä oli sellainen. Komissio katsoo, että kantajan vastauskirjelmässä annettu ensimmäinen vastaus on pelkkä väite. Komission mukaan ei ole mitään syytä sille, miksi

- kilpailijalla, edes yhtä tehokkaalla kilpailijalla, olisi välttämättä jakelukeskus Kiinassa. Siltä osin kuin kyse on kantajan vastauskirjelmässä annetusta toisesta vastauksesta, yhtä tehokkaan kilpailijan analyysi koskee komission mukaan hypoteettista kilpailijaa eikä AMD:tä. Joka tapauksessa asiakirjassa, johon Intel viittaa, todetaan ainoastaan, että AMD:llä oli ”laitoksia” Kiinassa, mikä ei osoita jakelukeskuksen olemassaoloa, ja vielä vähemmän Intelin jakelukeskusta vastaavan keskuksen olemassaoloa.
- 428 Komission mukaan vastaajan vastauskirjelmän liitteessä D.39 olevat 22–37 kohta osoittavat, että vaikka yhtä tehokkaalla kilpailijalla katsottaisiin olevan jakelukeskus Kiinassa, sen kustannukset tämän keskuksen saattamisesta Lenovon käyttöön olisivat merkittävästi suuremmat kuin Intelille tämän edun tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset. Sama koskee takuun pidennystä. Vaikka, kuten Intel väittää, kahden ei-rahamääräisen edun kustannukset ovat Intelille 3 miljoonaa USD, samojen etujen tarjoaminen Lenovolle maksaisi yhtä tehokkaalle kilpailijalle vähintään 38 miljoonaa USD. Tämä summa on laskettu käyttämällä kahta Intelin olettamaa, jotka komissio kiistää, ensinnäkin sitä, että yhtä tehokkaalla kilpailijalla olisi jakelukeskus Kiinassa, ja toiseksi sitä, että Intelille ei-rahamääräisten etujen myöntämisestä aiheutuvat kustannukset olisivat 3 miljoonaa USD.
- 429 Komission mukaan kannekirjelmän ja kantajan vastauskirjelmän keskeinen väite, jonka mukaan kahdesta ei-rahamääräisestä edusta Intelille aiheutuvat kustannukset ovat 3 miljoonaa USD, on joka tapauksessa ristiriidassa Intelin omien todisteiden kanssa. Vastaajan vastauskirjelmän liitteessä D.39 olevasta 38–44 kohdasta ilmenee komission mukaan, että Intelin sisäiset asiakirjat tosiseikkojen tapahtuma-ajalta osoittavat kantajan laskeneen, että todellisuudessa kahden ei-rahamääräisen edun kustannukset olivat yhtä suuret tai suuremmat kuin niiden arvo Lenovolle. Niistä aiheutuvat kokonaiskustannukset Intelille olisivat 47 miljoonaa USD eivätkä 3 miljoonaa USD, kuten Intel väittää.
- 430 Ennen kuin tarkastellaan asianosaisten väitteitä kahdesta ei-rahamääräisestä edusta, on huomattava, että kantaja ei kiistä maininneensa Lenovolle laatimassaan esityksessä takuun pidennyksen osalta 20 miljoonan USD:n arvoa ja jakelukeskuksen osalta 24 miljoonan USD:n arvoa. Kantaja väittää kuitenkin, että nämä arvot pitäisi korvata AEC-testissä 1,7 miljoonan ja 1,3 miljoonan USD:n arvoilla, jotta ne heijastaisivat sen kustannuksia eivätkä Lenovon saamaa hyötyä. Komissio on kohdistanut 44 miljoonaa USD ehdollisten alennusten 180 miljoonasta USD:sta ei-rahamääräisiin etuihin sen perusteella, mikä arvo näillä palveluilla oli Lenovolle. Riidanalaisen päätöksen 1465 perustelukappaleen sanamuodon perusteella on poissuljettua, että komissio olisi ottanut tässä päätöksessä huomioon Intelin laskelmat, joissa sen kustannukset ei-rahamääräisten etujen tarjoamisesta arvioidaan 3 miljoonan USD:n suuruisiksi, tai että se olisi analysoinut tätä lukua.
- 431 Komission lähestymistapana on lähinnä se, että vaikka yhtä tehokkaan kilpailijan katsottaisiin lähtökohtaisesti voivan tarjota ei-rahamääräisiä etuja, jakelukeskuksen käyttöön antaminen tai takuun pidennys maksaa kuitenkin enemmän kilpailijalle kuin määräävässä asemassa olevalle yritykselle, etenkin kun ei-rahamääräisten etujen arvoa verrataan kilpailun piiriin kuuluvaan osaan. Komissio väittää niin ikään, että Intel ei ole esittänyt mitään konkreettista näyttöä siitä, että Lenovon ja Intelin välillä olisi ollut näkemysero myönnettyjen ei-rahamääräisten etujen arvosta.

432 Kantaja kritisoi tätä komission analyysiä. Kantajan mukaan Shapiron ja Hayesin täydentävä kertomus ja Salopin ja Hayesin kertomus osoittavat, että tämä menettelytapa on virheellinen ja että yhtä tehokkaan kilpailijan asianmukaisessa analyysissä otetaan huomioon Intelille aiheutuva kustannus näiden ei-rahamääräisten etujen tarjoamisesta. Kantaja viittaa Salopin ja Hayesin kertomukseen, jossa todetaan seuraavaa:

”Yhtä tehokasta kilpailijaa koskevaa arviointiperustetta sovellettaessa ehdollisen alennuksen täytyy sisältää Intelille näiden palvelujen tarjoamisesta aiheutuneet kustannukset eikä niiden arvoa Lenovolle. Yhtä tehokasta kilpailijaa koskevalla arviointiperusteella on tarkoitus selvittää, ylittävätkö kilpailun piiriin kuuluvaan osaan liittyvät Intelin lisätuotot sille tämän määrän toimittamisesta aiheutuvat lisäkustannukset, kun otetaan huomioon Intelin voittojen pieneneminen ehdollisten alennusten seurauksena. Intelin voittojen pieneneminen vastaa Intelille aiheutuneita kustannuksia [ei-rahamääräisistä] eduista.”

433 Tältä osin on todettava, että komission tässä tapauksessa soveltaman AEC-testin perusteet on selostettu erityisesti riidanalaisen päätöksen 1003 ja 1004 perustelukappaleessa.

434 Komissio selostaa riidanalaisen päätöksen 1003 perustelukappaleessa AEC-testiin erottamattomasti liittyvää logiikkaa ja toteaa, että ”on ennen kaikkea tutkittava, voisiko Intel sen omat kustannukset ja alennusten vaikutus huomioon ottaen itse päästä markkinoille rajoitetummalta pohjalta ilman tappioita”.

435 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 1004 perustelukappaleessa, että yhtä tehokkaan kilpailijan analyysi on täysin hypoteettinen analyysi, koska siinä pyritään määrittämään, olisiko markkinoille pääsy estetty kilpailijalta, joka on yhtä tehokas kuin Intel ja jonka x86-CPU:iden tuotanto ja toimitus vastaavat arvoltaan Intelin asiakkailleen tuottamaa arvoa mutta jolla ei ole yhtä laajaa myyntipohjaa kuin Intelillä. Tämä analyysi on lähtökohtaisesti riippumaton siitä, saattoiko AMD tosiasiallisesti tulla markkinoille vai ei.

436 Edellä esitetystä seuraa, että hypoteettinen kilpailija, jonka osalta on arvioitava, saattoiko se Intelin hinnoittelukäytännöistä huolimatta päästä markkinoille, on yhtä tehokas kilpailija, jolla tarkoitetaan toimijaa, joka kykenee toimittamaan x86-CPU:ita samoin ehdoin kuin Intel. Kuten riidanalaisen päätöksen 1003 perustelukappaleesta ilmenee, AEC-testi merkitsee sen tutkimista, olisiko Intel itse voinut päästä markkinoille riidanalaisen alennusten järjestelmästä huolimatta. Kyseisen päätöksen 1004 perustelukappaleesta ilmenee, että lähtökohtaisesti ainoa ero hypoteettisen kilpailijan ja Intelin todellisen markkinoilla vallitsevan tilanteen välillä on se, että kyseisellä hypoteettisella kilpailijalla ei ole vastaavaa myyntipohjaa. Kun otetaan huomioon riidanalaisen päätöksen 1005 perustelukappaleessa esitetyt täsmennykset, tämän viittauksen vastaavan myyntipohjan puuttumiseen on tulkittava tarkoittavan sitä, että Intelin välttämättömän kauppakumppanin aseman vuoksi yhtä tehokas hypoteettinen kilpailija voisi voittaa Inteliltä vain kilpailun piiriin kuuluvan osan asiakkaiden x86-CPU:ihin kohdistuvasta kysynnästä.

437 Kuten kantaja tuo perustellusti esille, kun komissio arvioi riidanalaisessa päätöksessä kantajan tarjoamien ei-rahamääräisten etujen arvoa Lenovolle myönnettyjen alennusten laajuuden tarkastelun yhteydessä, sen päättelyn perustana ei ollut hypoteettinen kilpailija, joka saattoi myydä x86-CPU:ita Lenovolle ja samalla tarjota sille ei-rahamääräisiä etuja samoin ehdoin kuin kantaja.

- 438 Komissio katsoo riidanalaisen päätöksen 1466 perustelukappaleessa, että asiassa oli tutkittava hintaa, joka yhtä tehokkaan kilpailijan, joka ei ole määräävässä asemassa oleva yritys, olisi pitänyt maksaa kompensoidakseen Intelin Lenovolle myöntämien jakelukeskuksen laajentamisen tai takuun pidennyksen kaltaisten ei-rahamääräisten etujen menetyksen. Riidanalaisen päätöksen 1467 perustelukappaleessa komissio tukeutuu tätä ratkaisua perustellakseen jakelukeskusta koskevaan esimerkkiin. Se väittää, että – toisin kuin Intel, jolla oli Kiinassa jakelukeskus, joka edellytti joitakin mukautuksia ei-rahamääräisen edun tarjoamiseksi Lenovolle – kilpailijalla, joka on yhtä tehokas kuin määräävässä asemassa oleva yritys mutta ei määräävässä asemassa ja on siten kooltaan pienempi, ei normaalisti olisi vielä ollut tällaista keskusta.
- 439 Komissio on siten lähtenyt olettamasta, joka on ristiriidassa riidanalaisen päätöksen 1003 ja 1004 perustelukappaleessa esitetyn AEC-testin perustan kanssa, jonka lähtökohtana on periaate, jonka mukaan hypoteettinen kilpailija on yhtä tehokas kuin Intel, erityisesti jakelukeskuksen laajentamisesta tai takuun pidennyksestä aiheutuvien kustannusten kannalta. Komissio on todellisuudessa esittänyt päättelynsä suhteessa vähemmän tehokkaaseen kilpailijaan, joka ei kuitenkaan ole merkityksellinen talouden toimija arvioitaessa, saattoiko kyseessä olevalla alennuskäytännöllä olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.
- 440 Yksikään komission esittämistä väitteistä ei voi muuttaa tätä toteamusta.
- 441 Komissio, joka kylläkin viittaa siihen, että Intel oli arvioinut Lenovolle koituvan edun summaltaan suureksi (20 ja 24 miljoonaa USD), ei ole riidanalaisessa päätöksessä antanut vastausta siihen, mikä olisi ollut yhtä tehokkaalle kilpailijalle aiheutunut kustannus, jos sen olisi pitänyt tarjota pääsy jakelukeskukseen tai vain muuttaa omaa olemassa olevaa jakelukeskustaan ulottamalla se koskemaan OEM-valmistajaa, kuten Intel ehdotti Lenovolle. Tämä sama logiikka pätee takuun pidennykseen liittyviin kustannuksiin.
- 442 Asianosaiset ovat tältä osin todenneet vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen vuonna 2020 pidetyssä istunnossa esittämiin kysymyksiin, että mittakaavaetuja ei pitäisi ottaa huomioon erottavana seikkana, vaan yhtä tehokkaalle kilpailijalle aiheutuvien kustannusten pitäisi katsoa olevan samat kuin Intelille aiheutuvat kustannukset. Tällaiset komission selitykset ovat ristiriidassa riidanalaisen päätöksen 1466 ja 1467 perustelukappaleessa omaksutun lähestymistavan kanssa, kun niissä otetaan huomioon yhtä tehokkaan kilpailijan koko korostettaessa muun muassa sitä, että Intelin jakelukeskukseen rinnastettavaa keskusta ei olisi vielä käytössä.
- 443 Lisäksi siltä osin kuin komissio viittasi unionin yleisessä tuomioistuimessa yhtä tehokkaan kilpailijan keskuksen konkreettiseen kokoon (ks. edellä 426 kohdan loppu), on todettava, kuten Intel toi esille vuonna 2020 pidetyssä istunnossa, että tätä seikkaa ei ole arvioitu riidanalaisessa päätöksessä. Sama koskee määrällisiä arviointeja, jotka komissio on esittänyt ensimmäisen kerran vastauskirjelmänsä liitteessä D.39 ja joilla pyritään esittämään arvio Intelille ei-rahamääräisistä eduista aiheutuneista todellisista kustannuksista (ks. edellä 429 ja 430 kohta).
- 444 Unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan voi ottaa huomioon näitä riidanalaiseen päätökseen sisältyvän AEC-testin tueksi esitettyjä lisäanalyysyjä, jotka on esitetty asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa, korvaamatta komission kyseisessä päätöksessä esittämiä perusteluja omilla perusteluillaan. Edellä 150 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä nimittäin kielletään unionin yleistä tuomioistuinta korvaamasta perustelut tällä tavoin.

- 445 Siltä osin kuin kyse on riidanalaisen päätöksen 1464 perustelukappaleeseen sisältyvistä komission toteamuksista, jotka koskevat ei-rahamääräisten etujen myöntämisestä aiheutuneiden, Intelin esittämien taloudellisten kustannusten ja niiden arvon Lenovolle välistä väitettyä merkittävää eroa, on todettava riippumatta siitä, että arvo Lenovolle ei ole AEC-analyysin kannalta ratkaiseva seikka, kuten 2.6.2009 päivätystä L10:n, [luottamuksellinen], lausunnon muistiosta ilmenee, Lenovo ei ole myöntänyt, että neuvottelut Intelin kanssa olisivat koskeneet ei-rahamääräisten etujen tarkkaa arvoa. L10 katsoi, että näiden etujen osalta USD:ina esitetty summa saattoi poiketa jyrkästi Intelin esittämästä summasta. Hänen mukaansa tämä yritys yritti ottaa itselleen kunnian seikoista, joille se ei laskenut rahallista arvoa, kuten jakelusta keskuksen kautta. Intel pyrki osoittamaan, että näillä seikoilla oli taloudellista arvoa, vaikka niistä oli pikemminkin liiketoiminnallista hyötyä. L10 korosti, ettei hän antanut minkäänlaista rahallista arvoa näille ei-rahamääräisille eduille. Siltä osin kuin komissio viittaa 12.1.2006 päivättyyn L10:n sähköpostiviestiin, jossa myönnetään ei-rahamääräisten etujen merkitys, on todettava, ettei niitä ole esitetty dollareina kyseisessä sähköpostiviestissä.
- 446 Lisäksi useista sähköpostiviesteistä, jotka on päivätty 26.11.2006–28.11.2008 ja joiden otsikkona on ”RE: Intel Meet Comp Response Nov 27 06.ppt”, ilmenee Intelin tehneen neuvottelutaktisesti erilaisia viittauksia liian suurina ilmoitettuihin etuihin, muun muassa esittämällä etuina seikkoja, joita se aikoi joka tapauksessa tarjota kauppakumppanille. Näissä olosuhteissa komissio ei voi edes implisiittisesti päätellä, kuten se tekee riidanalaisen päätöksen 1464 perustelukappaleessa, näiden ei-rahamääräisiä etuja koskevien pelkkien neuvottelutietojen perusteella, että todelliset kustannukset, sellaisina kuin Intel on ne ilmoittanut, oli esitetty liian pieninä. Vastaavasti on hylättävä tehottomana komission väite, joka mainitaan vastineen 614 kohdassa, jossa viitataan sen liitteeseen B.31, ja jonka mukaan Intel ei ollut osoittanut sillä olleen näkemyseroja Lenovon kanssa myönnettyjen ei-rahamääräisten etujen arvosta. Kyse on nimittäin siitä, mitkä olivat tarpeellisia kustannuksia näiden etujen tarjoamiseksi, eikä siitä, minkä arvoisia ne olivat Lenovon käsityksen mukaan.
- 447 Ei myöskään ole riittävää tukeutua, kuten komissio tekee riidanalaisen päätöksen 1464 perustelukappaleessa ja sen jälkeen vastineen 614 kohdassa, jossa viitataan sen liitteeseen B.31, väitteeseen, jonka mukaan Intel ei onnistunut selittämään 3 miljoonan USD:n suuruisen väitettyjen kustannustensa ja Lenovolle kohdistettujen 44 miljoonan USD:n välistä suurta eroa. Oli nimittäin komission tehtävänä arvioida suoraan riidanalaisessa päätöksessä eikä ensimmäisen kerran unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyissä laskelmissa, mitkä olisivat olleet yhtä tehokkaalle kilpailijalle aiheutuneet kustannukset, jos sen olisi pitänyt tarjota Lenovon kaltaiselle OEM-valmistajalle vastaavia ei-rahamääräisiä etuja kuin Intel tarjosi (ks. myös edellä 444 kohta).
- 448 Koska komissio on esittänyt ensimmäisen kerran unionin yleisessä tuomioistuimessa, vastaajan vastauskirjelmän 326 kohdassa, jossa viitataan esimerkkinä sen liitteeseen D.39, laskelmia kustannuksista tilanteessa, jossa olisi otettava huomioon, että yhtä tehokkaalla kilpailijalla on jakelukeskus Kiinassa, on todettava riippumatta siitä, että kyse on riidanalaisen päätöksen, jossa oli hyväksytty toinen testi, perusteluihin sisällyttämistä, liian myöhään esitetyistä laskelmista, että komission kustannusten osalta esittämä tulos joka tapauksessa poikkeaa riidanalaisessa päätöksessä esitetystä tuloksesta. Kuten vastaajan vastauskirjelmän liitteessä D.39 olevasta 36 kohdasta ilmenee, jakelukeskuksen kustannukset yhtä tehokkaalle kilpailijalle ovat 20 690 000 USD eivätkä 24 miljoonaa USD, kuten riidanalaisen päätöksen 1463 perustelukappaleessa todetaan. Takuun pidennyksestä yhtä tehokkaalle kilpailijalle aiheutuvat kustannukset, jotka esite-

tään myös määrällisesti ensimmäisen kerran 17 473 664 USD:n suuruisina vastaajan vastauskirjelmän liitteessä D.39 olevassa 30 kohdassa, poikkeavat riidanalaisessa päätöksessä todetuista 20 miljoonasta USD:sta.

- 449 Vastaajan vastauskirjelmän 327 kohdassa, jossa viitataan sen liitteessä D.39 oleviin 38–44 kohtaan, esitetty komission väite siitä, että kantajan keskeinen argumentti, jonka mukaan kahden ei-rahamääräisen edun kustannukset olivat Intelille 3 miljoonaa USD, on ristiriidassa Intelin itse esittämien todisteiden kanssa, ei voi menestyä.
- 450 Numeroilla D.41 ja D.42 merkittyjä vastaajan vastauskirjelmään liitettyjä Intelin sisäisiä asiakirjoja, joista ilmenee komission mukaan, että Intel olisi arvioinut ei-rahamääräisten etujen kustannuksiksi 47 miljoonaa USD 3 miljoonan USD:n sijaan, ei ole mainittu riidanalaisessa päätöksessä eivätkä ne siten kuulu kyseisen päätöksen perusteluihin. Riidanalaisen päätöksen 1465 perustelukappaleen sanamuodon perusteella ei ole ajateltavissa, että komissio olisi ottanut ne huomioon ensisijaisessa analyysissään, sellaisena kuin se ilmenee kyseisestä päätöksestä, koska se toteaa siinä, että ”Intelin väite, jonka mukaan yhtä tehokkaan kilpailijan analyysissä käytettävä arviointimenetelmä ei koske näiden seikkojen arvoa Lenovolle vaan niiden taloudellista kustannusta Intelille, perustuu kyseisen analyysin periaatteita koskevaan väärinymmärrykseen”.
- 451 Vaikka komission viittaus edellä 450 kohdassa mainittuihin asiakirjoihin olisi hyväksytty, niistä ei olisi missään tapauksessa voitu päätellä, että Intel olisi virheellisesti esittänyt kustannuksensa liian alhaisiksi ilmoittamalla, että ei-rahamääräiset kaksi etua vastasivat 1,7:ää miljoonaa ja 1,3:a miljoonaa USD. Asiakirjat, joihin komissio viittaa, liittyvät asiayhteyteen, jossa oli aloitettu neuvottelut Lenovon kanssa ja jossa Intel pyrki osoittamaan tarjoustensa merkityksen esittelemällä ne myönteisessä valossa Lenovolle (ks. myös edellä 445 ja 446 kohta). Näiden asiakirjojen konkreettisesta analyysistä, joka on tehty vain kaiken varalta, jollei jo todetusta muuta johdu, on huomattava, että nämä asiakirjat eivät ole selviä ja ettei niiden perusteella voida siten vahvistaa komission kantaa.
- 452 Asiakirjassa, jonka otsikkona on ”Intel Chart entitled 2006 vs. 2007 Trend”, jakelukeskuksen laajentumiseen liittyvää etua käsitellään kohdassa ”Incremental 07 Spending”, ja ilmaisun ”billing impact” sisältävä viittaus on tehty kyseessä olevassa taulukossa. Keskusta koskeva 24 miljoonan USD:n luku sisältyy kuitenkin sarakkeeseen ”Contra” eikä sarakkeeseen ”Expense”. Tämä osoittaa, että kyse on Intelin arviosta, joka koskee keskuksen käyttöä vastaavaa arvoa, kuten Shapiron ja Hayesin täydentävän kertomuksen 71 kohdassa selitetään ja sen liitteessä 10 havainnollistetaan, eikä tällaisesta keskuksesta tai sen muutoksista Intelille aiheutuvista kustannuksista. Vastaavasti Shapiron ja Hayesin täydentävän kertomuksen 70 kohdassa ja sen liitteessä 9 takuun pidennyksen kustannuksiksi on laskettu 1,7 miljoonaa USD. Näin ollen ei ole tarpeen ottaa kantaa tohtori Hayesin vuonna 2020 pidetyssä istunnossa esittämiin väitteisiin, joiden mukaan x86-CPU:iden puutteiden vähäisen määrän vuoksi se, että takuuta on pidennetty yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen, ei merkitse huomattavia lisäkustannuksia.
- 453 Vaikka vastaajan vastauskirjelmän liitteessä D.42 esitettyjen taulukoiden perusteella voidaan havaita Intelille aiheutuneiden kustannusten ja Lenovon saamien etujen välinen yhteys, niistä ei ilmene jakelukeskuksen muutoksen kokonaiskustannuksia, joiden määräksi on riidanalaisessa päätöksessä esitetty 24 miljoonaa USD. Ei voida mitenkään pitää poissuljettuna, että tällä asiakirjalla on voinut olla tarkoitus esitellä tarjous myönteisessä valossa Lenovon kanssa käytyjen neuvottelujen kuluessa.

- 454 Kun otetaan huomioon komission tekemät arviointivirheet, tässä tilanteessa ei ole tarpeen arvioida tiettyjä Intelin esittämiä lisäperusteluja, jotka koskevat sitä, oliko AMD:llä todella keskus Kiinassa, sillä AMD:n tilanne ei ole missään tapauksessa AEC-testin kannalta ratkaiseva.
- 455 Näin ollen katsottava, että komissio on tehnyt virheen arvioidessaan määrällisesti Intelin Lenovolle tarjoamia ei-rahamääräisiä etuja, kun se on tukeutunut 20 miljoonan ja 24 miljoonan USD:n summiin, joiden perusteella se on arvioinut alennusten suuruudeksi 180 miljoonaa USD. Kyseinen 180 miljoonan USD:n summa on siten itsessään virheellinen.
- 456 Edellä esitetyn perusteella on huomattava komission toteavan riidanalaisen päätöksen 1507 perustelukappaleessa, että sen johtopäätökset siitä, saattoiko Lenovolle myönnettyillä alennuksilla olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, perustuivat vaaditun yksiköiden määrän ja kilpailun piiriin kuuluvan yksiköiden määrän vertailuun riidanalaisen päätöksen 1478 perustelukappaleessa sekä perusteluihin 1479–1506 perustelukappaleessa, joissa esitetään vaihtoehtoinen testi vaaditulle määrälle pöytätietokoneiden ja kannettavien tietokoneiden yhdistetyillä segmenteillä. Kuten riidanalaisen päätöksen 1472, 1478 ja 1503–1506 perustelukappaleesta ilmenee, sekä edellä mainitun vertailun että vaihtoehtoisen testin yhteydessä komissio on ottanut huomioon 180 miljoonan USD:n suuruisen ehdollisen osan analyyseissään, jotka koskevat vaaditun osan määrittämistä, verratakseen vaadittua osaa kilpailun piiriin kuuluvaan x86-CPU:iden määrään. Virhe Intelin Lenovolle tarjoamien ei-rahamääräisten etujen määrällisessä arvioinnissa on siis vaikuttanut kaikkiin tälle OEM-valmistajalle myönnettyjen alennusten tutkinnan osatekijöihin.
- 457 Ilman, että olisi tarpeen arvioida niiden Intelin väitteiden perusteltavuutta, jotka koskevat huomioon otettavaa kilpailun piiriin kuuluvaa yksiköiden määrää, on näin ollen todettava, että komissio ei ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla perustelluksi riidanalaisen päätöksen 1507 perustelukappaleessa esitettyä johtopäätöstä, jonka mukaan vuonna 2007 Intelin alennuksilla saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailunvastainen markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, sillä ne olisivat estäneet jopa yhtä tehokasta kilpailijaa toimittamasta Lenovolle sen tarvitsemia x86-CPU:ita kannettaviin tietokoneisiin.

e) MSH:hon sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet

- 458 Kantaja väittää, että riidanalaiseen päätökseen sisältyvässä MSH:ta koskevassa AEC-testissä arvioidaan Intelin keskimääräiset vältettävissä olevat kustannukset liian suuriksi, minkä lisäksi siihen sisältyy kaksi virhettä, jotka koskevat ”kahden ehdollisen alennuksen” menetelmää (jäljempänä kahden alennuksen menetelmä) ja maksujen ehdollista osaa. Toisen näistä virheistä korjaaminen osoittaisi, että MSH läpäisee AEC-testin.
- 459 Unionin yleisen tuomioistuimen katsoo, että on tarkoituksenmukaista tutkia ensin niiden väitteiden perusteltavuus, joilla pyritään osoittamaan, että komissio on tehnyt virheen kahden alennuksen menetelmää soveltaessaan.
- 460 Kantaja väittää, että tämän menetelmän soveltamiseksi käytetyt luvut eivät ole asianmukaisia ja että komissio on tehnyt siitä virheelliset johtopäätökset.
- 461 Komissio puolestaan katsoo, että kaikki väitteet on hylättävä, koska kahden alennuksen menetelmän soveltamiseen ei liity mitään virhettä.

- 462 Komissio toteaa, että voidakseen myydä tietyn merkkisiä tietokoneita MSH:lle yhtä tehokkaan kilpailijan pitäisi varmistua paitsi siitä, että MSH olisi valmis ostamaan sen CPU:ihin pohjautuvia tietokoneita, myös ennen kaikkea siitä, että OEM-valmistajat olisivat valmiit valmistamaan nämä tietokoneet. Näin ollen Intelin menettelytavoilla hankintaketjun eri vaiheissa voi olla kumulatiivinen vaikutus.
- 463 Komissio väittää myös, että sen osoittamiseksi, että Intelin maksuilla MSH:lle voi olla kilpailunvastainen markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, kun niihin liittyy Intelin menettelytapa OEM-valmistajaan nähden, riittää kun tätä potentiaalista vaikutusta havainnollistetaan Intelin jollekin OEM-valmistajalle myöntämän ehdollisen alennuksen edustavalla esimerkillä ilman, että sama olisi toistettava kunkin OEM-valmistajan osalta.
- 464 Riidanalaisessa päätöksessä tarkastellaan myös Intelin MSH:lle suorittamien maksujen ja Intelin peittelemättömien rajoitusten kumulatiivista vaikutusta, erityisesti AMD:n x86-CPU:ihin pohjautuvien Lenovon kannettavien tietokoneiden osalta vuoden 2006 kesä- ja joulukuun välisenä ajanjaksona.
- 465 Komissio väittää myös, että vastineen liitteessä B.31 analysoidaan yksityiskohtaisesti muut Intelin väitteet. Kyseisessä liitteessä osoitetaan komission mukaan, että riidanalaisessa päätöksessä perustellaan asianmukaisesti se, että NEC:lle kyseisenä vuosineljänneksenä myönnettyjen alennusten voidaan katsoa edustavan tarkasteltua ajanjaksoa kokonaisuudessaan, että on epätodennäköistä, että NECCI olisi voinut toimittaa MSH:n kilpailun piiriin kuuluvan osan kokonaisuudessaan, ja että riidanalainen päätös ei perustu olettaamaan, jonka mukaan 100 prosenttia Intelin NEC:lle myöntämistä alennuksista oli mahdollisia.
- 466 Tältä osin on tuotava esille kantajan tavoin, että komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 1565 perustelukappaleessa kyseisen päätöksen 1564 perustelukappaleessa esitetystä taulukosta nro 58 ilmenevän, että normaalin laskentamenetelmän mukaan Intel ei olisi läpäissyt AEC-testiä vuosina 1997, 1998 ja 2000. Kuten kantaja väittää, komissio on siten ainakin välillisesti myöntänyt, että normaalin laskentamenetelmän mukaan tosiasiallinen hinta, joka perustuu Intelin ehdollisiin maksuihin MSH:lle, oli selvästi keskimääräisiä vältettävissä olevia kustannuksia korkeampi koko väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisjakson ajan eli vuodesta 2002 vuoteen 2007.
- 467 Kuten riidanalaisen päätöksen 1561 ja 1566 perustelukappaleesta ilmenee, komissio on kuitenkin mukauttanut AEC-testiä katsoessaan, että kun Intel myönsi OEM-valmistajalle ehdollisen alennuksen, yhtä tehokkaan kilpailijan olisi pitänyt hyväksyä kaksi maksua: yksi varmistaakseen, että se saa OEM-valmistajan kilpailun piiriin kuuluvan osan, ja toinen varmistaakseen, että se saa MSH:n kilpailun piiriin kuuluvan osan. Komissio on näiden kahden alennuksen perusteella päättänyt katsomaan riidanalaisen päätöksen 1568 perustelukappaleessa, että Intel ei olisi läpäissyt AEC-testiä koko kyseessä olevana ajanjaksona, vuotta 2004 lukuun ottamatta.
- 468 Edellä mainituista riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista ilmenee näin ollen, että on syytä lähteä olettamasta, että Intel olisi läpäissyt AEC-testin normaalin laskentamenetelmän mukaan ja että ainoastaan ottamalla huomioon annetut kaksi alennusta komissio saattoi omien lukujensa avulla todistaa, että Intelin MSH:lle suorittamalla maksuilla saattoi olla kilpailunvastainen markkinoilta syrjäyttävä vaikutus koko kyseessä olevana ajanjaksona, vuotta 2004 lukuun ottamatta.

- 469 Näiden tosiseikkojen arvioinnin osalta on huomattava, että kantaja ei riitautu kahden alennuksen menetelmää sinänsä. Kantaja myöntää, että voidakseen myydä tietyn merkkisiä tietokoneita MSH:lle yhtä tehokkaan kilpailijan piti varmistua paitsi siitä, että MSH oli valmis ostamaan sen CPU:ihin pohjautuvia tietokoneita, myös ennen kaikkea siitä, että OEM-valmistajat olivat valmiit valmistamaan nämä tietokoneet. Näin ollen Intelin menettelytavoilla hankintaketjun eri vaiheissa on voinut olla kumulatiivinen vaikutus.
- 470 Sitä vastoin kantaja kiistää komission laskelmiensa suorittamiseksi käyttämät luvut. Kuten kantaja toteaa, riidanalaisessa päätöksessä lasketaan kahden alennuksen määrä olettamalla, että jokainen MSH:lle toimittava OEM-valmistaja sai ehdollisen alennuksen, joka vastaa vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä NEC:lle myönnettyjä kokonaisalennuksia, ja että se olisi menettänyt tämän alennuksen kokonaan, jos MSH olisi ryhtynyt myymään AMD:n x86-CPU:ihin pohjautuvia tietokoneita. Olettaessaan, että 100 prosenttia MSH:lle myönnettyistä alennuksista oli ehdollisia, komissio on päättellyt tästä, että koko kyseessä olevana ajanjaksona, vuotta 2004 lukuun ottamatta, Intelin alennuksilla olisi syrjäytetty yhtä tehokas kilpailija.
- 471 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että tähän analyysiin sisältyy kaksi virhettä, joista kumpikin voi kumota MSH:ta koskevan AEC-testin, joka perustuu Intelin NEC:lle vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä myöntämiin alennuksiin, tulokset.
- 472 Kuten kantaja väittää, komissio olettaa riidanalaisen päätöksen 1566 ja 1567 perustelukappaleessa, että NEC:lle myönnetty alennukset kuvastavat asianmukaisesti ehdollisia alennuksia kaikista Intelin prosessoreihin pohjautuvista tietokoneista, jotka MSH on ostanut miltä tahansa OEM-valmistajalta. Tämän olettaman tueksi ei kuitenkaan ole esitetty minkäänlaista näyttöä.
- 473 Intel korostaa, eikä komissio ole kiistänyt sitä, että MSH osti vain 4 prosenttia tarvitsemistaan tietokoneista NEC:ltä ajanjaksona 2002–2007 ja että NEC:n ohella MSH:lle tietokoneita toimittaneet pääasialliset OEM-valmistajat vuosina 2002–2007 olivat Fujitsu, Acer, HP, Compaq, Toshiba ja Medion. Ainakin komission kanta perustuu välttämättä olettamaan, jonka mukaan MSH osti tietokoneita muilta OEM-valmistajilta kuin NEC:ltä.
- 474 Komissio ei ole väittänyt eikä myöskään näyttänyt, että Intel olisi myöntänyt jollekin niistä muista OEM-valmistajista, joilta MSH teki hankintojaan, ehdollisia alennuksia yksityishenkilöille tarkoitettujen tietokoneiden segmentillä NEC:ltä ostettuja tietokoneita koskeviin alennuksiin rinnastettavin ehdoin.
- 475 On siis selvää, että riidanalaisessa päätöksessä on analysoitu kahden alennuksen menetelmää niiden alennusten perusteella, jotka Intel myönsi NEC:lle yhtenä ainoana vuosineljänneksenä, joka edusti vain yhtä osaa MSH:n ostoista. Näin ollen on kantajan väittämällä tavalla katsottava, että komission olettama, jonka mukaan kaikki MSH:n tavarantoimittajat saivat tuntuvia ehdollisia alennuksia, jotka olivat samanlaisia kuin NEC:n saamat alennukset, on perusteeton, eikä sen tueksi ole esitetty minkäänlaista näyttöä.
- 476 Tätä johtopäätöstä tukee myös riidanalaisen päätöksen 1566 perustelukappaleen sanamuoto, jossa komissio toteaa kahden alennuksen menetelmää havainnollistaakseen ainoastaan, että ”vuoden 2008 täydentävässä väitetiedoksiannossa on otettu NEC:tä alkuperäislaitevalmistajana koskeva tätä tilannetta edustava esimerkki”, ja saman päätöksen 1567 perustelukappaleen sanamuoto, jossa komissio toteaa, että ”4.2.3.4 kohdassa on arvioitu Intelin NEC:lle vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä myöntämät ehdolliset alennukset (koska kyse on ainoasta vuosineljänneksestä, jolta komissiolla on riittäviä tietoja, jotta se voi arvioida, saatettiinko

alennuksilla syrjäyttää yhtä tehokas kilpailija)”. Näistä riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista ilmenee näin ollen, että komissio näyttää tukeutuneen NEC:tä koskevaan esimerkkiin ja yhteen ainoaan vuosineljännekseen, ei pelkästään sen merkityksen vuoksi vaan siitä syystä, että se oli ainoa vuosineljännes, jolta se oli voinut saada tietoja suorittaakseen MSH:ta koskevan AEC-testin.

- 477 Komissio väittää tältä osin, että riittää, kun viitataan yhteen ainoaan edustavaan esimerkkiin, koska AEC-testillä voidaan osoittaa ainoastaan, pystytäänkö kaupallisella menettelytavalla rajoittamaan kilpailua, ei sen tosiasiallisia vaikutuksia. Unionin yleinen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että kun komissio valitsee määrällisen lähestymistavan osoittaakseen, että menettelytavalla pystytään rajoittamaan kilpailua, sen on varmistuttava käytettävien tietojen luotettavuudesta ja selitettävä vähintään, miten tällaiset tiedot voidaan ekstrapoloida. Komissio ei kuitenkaan ole osoittanut, että NEC:n luvut olisivat ”edustavia” kaikkien OEM-valmistajien osalta.
- 478 Kuten kantaja väittää, joka tapauksessa komission analyysissä oletetaan, että NEC ja kaikki muut MSH:n tavarantoimittajat olleet OEM-valmistajat saivat vuosina 1997–2007 ehdollisia alennuksia, jotka olivat samanlaisia kuin NEC:n yhtenä ainoana vuosineljänneksenä saamat alennukset. Tämä edellyttää siis sitä, että oletettaessa NEC:lle vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä myönnettyjen alennusten olleen edustavia kaikkien OEM-valmistajien osalta, nämä alennukset pysyivät muuttumattomina kymmenen vuoden ajan. Komissio ei kuitenkaan ole osoittanut, että näin olisi ollut. Ainoa perustelu, johon komissio näyttää vetoavan, on riidanalaisen päätöksen 1567 perustelukappaleesta ilmenevä perustelu, jonka mukaan sen käytettävissä oli tietoja ainoastaan NEC:n alennuksista vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä. Kuten kantaja korostaa, se, ettei komissio kykene saamaan lisätodisteita, ei kuitenkaan anna sille oikeutta perustaa johtopäätöksiään oletettuihin seikkoihin. On myös huomattava, että – kuten edellä 404–411 kohdasta ilmenee – NEC:n osalta komission on näytetty tehneen arviointivirheen, kun se on ekstrapoloinut tulokset, joihin se on päätenyt vuoden 2002 viimeiseltä neljännekseltä, koskemaan koko ajanjaksoa, jona kilpailusääntöjä väitetään rikotun.
- 479 Ilman, että olisi tarpeen lausua muista asianosaisten esittämistä väitteistä, sellaisina kuin ne on esitetty edellä 458–465 kohdassa, on näin ollen todettava, että komissio on tehnyt virheen katsoessaan, että Intelin NEC:lle vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä myöntämät alennukset olivat riittäviä tietoja MSH:ta koskevan AEC-testin suorittamiseksi koko rikkomisjakson ajalta.
- 480 Koska komissio ei ole näyttänyt, että ekstrapoloinnin edellytykset olisivat täyttyneet, on siis katsottava, ilman että maksujen ehdollista osaa koskevasta toisesta väitteestä olisi tarpeen lausua (ks. edellä 458 kohta), että kantaja voi perustellusti väittää, että AEC-testin soveltamiseen MSH:n osalta liittyy arviointivirhe, joka koskee tarkasteltua ajanjaksoa kokonaisuudessaan.
- 481 Edellä esitetyn perusteella komissio ei ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla perustelluksi riidanalaisen päätöksen 1573 perustelukappaleessa esitettyä johtopäätöstä, jonka mukaan saman päätöksen 1559–1572 perustelukappaleessa esitetyn perusteella vuoden 1997 viimeisen neljänneksen ja 12.2.2008 välisenä ajanjaksona Intelin maksuilla MSH:lle saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailunvastaisia markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia joko itsessään tai Intelin menettelytapaa markkinoiden muihin toimijoihin nähden vahvistavana tekijänä, sillä ne olisivat estäneet jopa yhtä tehokkaan kilpailijan pääsyn markkinoiden merkitykselliselle osalle.

f) AEC-testiä koskevat johtopäätökset

- 482 Kaiken edellä 179–480 kohdassa esitetyn perusteella on hyväksyttävä kantajan väite, jonka mukaan komission riidanalaisessa päätöksessä tekemään AEC-analyysiin liittyy virheitä, ilman että olisi tarpeen arvioida kantajan kustannusanalyysistä esittämiä eri väitteitä.

C Väite, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei ole asianmukaisesti analysoitu ja otettu huomioon muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa mainittuja arviointiperusteita

- 483 Kantajan ja ACT:n mukaan komission riidanalaisessa päätöksessä esittämässä toteamuksissa siitä, saattoiko Intelin alennuksilla olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, ei oteta asianmukaisesti huomioon kaikkia unionin tuomioistuimen muutoksenhakuasiassa antamansa tuomion 139 kohdassa vahvistamia arviointiperusteita. Yhdenkin näistä arviointiperusteista huomiotta jättämisen pitäisi johtaa siihen, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa riidanalaisen päätöksen.
- 484 Kantaja ja ACT väittävät, että ainakaan kolmea näistä viidestä arviointiperusteesta ei ole tutkittu asianmukaisesti. Niiden mukaan riidanalaiseen päätökseen sisältyy analyysi muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa tarkoitetuista ensimmäisestä ja kolmannelta arviointiperusteesta, jotka koskevat Intelin määräävän aseman vahvuutta merkityksellisillä markkinoilla ja Intelin alennusten myöntämisedellytyksiä ja -tapoja, mutta siinä ei ole analysoitu arviointiperusteita, jotka koskevat sitä, miten laajalti markkinat on katettu, alennusten kesto ja määrää sekä sitä, onko olemassa strategia, jolla vähintään yhtä tehokkaat kilpailijat pyritään syrjäyttämään markkinoilta.

1. Kattavuusaste

- 485 Riidanalaisen päätöksen 4.2.4 kohtaan kuuluvassa 1577 perustelukappaleessa, jossa käsitellään Intelin alennuksia saaneiden alkuperäislaitevalmistajien strategista merkitystä, komissio korostaa, että tietyillä OEM-valmistajilla, tässä tapauksessa Dellillä ja HP:llä, oli markkinaosuksiensa, vahvan läsnäolonsa kaikkien tuottoisimmilla markkinasegmenteillä ja mahdollisuutensa kelpuuttaa uusi prosessori markkinoille vuoksi strategisesti muita paremmat edellytykset antaa x86-CPU:iden valmistajille pääsy markkinoille. Komissio katsoo lisäksi riidanalaisen päätöksen 1597 perustelukappaleessa, että Intelin menettelytavan kohteena olevilla OEM-valmistajilla oli merkittävä markkinaosuus ja että lisäksi ne olivat strategisesti muita tärkeämpiä, millä oli pelkästään niiden yhteenlaskettuja markkinaosuuksia vastaavaa vaikutusta suurempi vaikutus markkinoihin kokonaisuudessaan. Komissio päätteli tästä, että väärinkäyttöä merkitsevien menettelytapojen kattamaa osaa markkinoista oli pidettävä merkittävänä.
- 486 Kantaja ja ACT väittävät, että kun riidanalaisen päätöksen 1597 perustelukappaleessa todetaan ainoastaan, että Intelin menettelytavan kohteena olevilla OEM-valmistajilla oli merkittävä markkinaosuus ja että ne olivat strategisesti kaikkein tärkeimpiä, millä oli pelkästään niiden yhteenlaskettuja markkinaosuuksia vastaavaa vaikutusta suurempi vaikutus markkinoihin kokonaisuudessaan, riidanalaisessa päätöksessä ei ole otettu asianmukaisesti huomioon kattavuusastetta koskevaa arviointiperustetta sen arvioimiseksi, saattoiko Intelin alennuksilla ja maksuilla olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.

- 487 Kantaja tuo esille, että tämä toteamus on esitetty riidanalaisessa päätöksessä sen jälkeen, kun sen 1001 perustelukappaleessa oli päätelty, että Intelin alennukset ja maksut täyttivät väärinkäytön kriteerit, kun taas muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa edellytetään komission analysoivan markkinoiden kattavuutta ennen väärinkäytön toteamista. Lisäksi kantaja ja ACT katsovat, että todisteet, joihin komissio vetoaa, eivät olleet riittäviä, jotta Intelin menettelytavan kattama osuus markkinoista olisi voitu arvioida merkittäväksi.
- 488 Komissio kiistää kantajan esittämien väitteiden perusteltavuuden.
- 489 Komissio huomauttaa, että markkinoiden kattavuusastetta on tutkittu riidanalaisen päätöksen 4.2.4 kohdassa Intelin alennuksia saaneiden OEM-valmistajien strategisen merkityksen yhteydessä. Komissio painottaa erityisesti, että vaikka muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa vain määritetään markkinoiden kattavuusaste yhdeksi tekijäksi, sitä on sovellettava kunkin asian asiayhteydessä, ja tässä tapauksessa markkinoista katetun osan strateginen merkitys on otettava huomioon arvioitaessa tämän tekijän osoittavan, että Intelin uskollisuusalennukset saattoivat estää kilpailun. Samalla tavoin on otettava huomioon se, että Intel oli alkuperäislaitevalmistajille välttämätön kauppakumppani, minkä vuoksi sillä oli merkittävä vaikutus asiakkaisiinsa, koska niiden olisi ollut epärealistista turvautua kokonaan tai pääosin AMD:n tuotelinjaan.
- 490 Komissio toteaa lisäksi markkinoiden kattavuusasteen osalta, että kantaja ei enää tukeudu kannekirjelmän 115 kohdassa esitettyyn väitteeseen, jonka mukaan sen menettelytapojen kattama osa markkinoista ei ylittänyt 2:ta prosenttia minkään vuoden aikana, vaan näyttää hyväksyvän sen, että unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 194 kohdassa, että markkinoiden kattavuusaste oli keskimäärin noin 14 prosenttia kilpailusääntöjen rikkomisen keston aikana, ja väittää tietyistä todisteista voitavan päätellä, että riidanalaisien alennusten kohteena olevien OEM-valmistajien markkinaosuudet olivat yli 25 prosenttia.
- 491 Siltä osin kuin kyse on Intelin huomautuksissaan esittämästä väitteestä, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen 1597 perustelukappaleesta ilmenevä toteamus on esitetty sen jälkeen, kun kyseisen päätöksen 1001 perustelukappaleessa oli päätelty, että sen alennukset ja maksut täyttivät väärinkäytön kriteerit (ks. edellä 487 kohta), komissio katsoo kantajan ottavan riidanalaisen päätöksen vääristyneellä tavalla huomioon. Tämän päätöksen 1001 perustelukappale perustuu nimittäin 13.2.1979 annettuun tuomioon Hoffmann-La Roche v. komissio (85/76, EU:C:1979:36), jonka mukaan uskollisuusalennukset ovat SEUT 102 artiklan vastaisia. Kuten riidanalaisen päätöksen 1597 perustelukappaleessa todetaan, komissio kuitenkin korostaa, että myöhempi analyysi osoittaa, että menettelytapojen kohdentamisella strategisesti yhtä tärkeisiin OEM-valmistajiin on suurempi vaikutus koko markkinoihin kuin vaikutuksella, joka vastaisi pelkästään niiden yhteenlaskettuja markkinaosuuksia. Näin ollen väärinkäyttöä merkitseviä menettelytapoja on pidettävä ”merkittävänä”, ja riidanalaisen päätöksen 1616 perustelukappaleessa tehdään yleinen johtopäätös, jonka mukaan alennusten uskollisuutta edistävällä vaikutuksella on ollut lisäksi muita vaikutuksia, jotka ovat vähentäneet huomattavasti muiden toimijoiden mahdollisuutta kilpailla ja myydä tuotteitaan x86-CPU:idensa laadun perusteella.
- 492 On syytä muistaa muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdasta ilmenevän, että se, miten laajalti markkinat on riidanalaisella menettelytavalla katettu, on yksi niistä arviointiperusteista, jotka komission on otettava huomioon arvioidessaan, saattoivatko alennukset ja ehdolliset maksut syrjäyttää kilpailijat markkinoilta (ks. edellä 119 ja 125 kohta).

- 493 Tässä tilanteessa ei voida pitää poissuljettuna, että riidanalaisen päätöksen 4.2.4 kohta, joka koskee Intelin alennuksia saaneiden OEM-valmistajien strategista merkitystä, voi olla merkityksellinen kattavuusastetta tutkittaessa. Siinä käsitellään nimittäin tiettyjä tekijöitä, joilla on ensi arviolta merkitystä tutkittaessa, saattaako alennusjärjestelmällä olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, kuten tiettyjen hinnoittelukäytäntöjen kohdentamista markkinoiden kannattavimpiin segmentteihin tai sitä, että markkinoiden suurimmat toimijat käyttävät mahdollisuuttaan kelpuuttaa tuote markkinoille kilpailijan vahingoksi.
- 494 On kuitenkin katsottava, toisin kuin komissio väittää ja riippumatta siitä, onko riidanalaisen päätöksen 1597 perustelukappaleesta ilmenevä toteamus esitetty sen jälkeen, kun tämän päätöksen 1001 perustelukappaleessa oli päätelty Intelin alennusten ja maksujen täyttävän väärinkäytön kriteerit, että Intelin alennuksia saaneiden alkuperäislaitevalmistajien strategista merkitystä koskevan riidanalaisen päätöksen 4.2.4 kohdan sisältöä ja erityisesti sen 1597 perustelukappaletta, johon komissio vetoaa katsoessaan, että markkinoiden kattavuusaste on tutkittu, ei voida tulkita siten, että ne itsessään merkitsisivät tämän asian olosuhteissa riittävää tutkimusta siitä, miten laajalti markkinat on riidanalaisella menettelytavalla katettu muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 495 Riippumatta siitä, että komissio on tukeutunut tiettyjen OEM-valmistajien markkinaosuuksiin, ja vaikka komission oletettaisiin voivan pätevästi tukeutua pelkästään tiettyjen OEM-valmistajien markkinaosuuksiin sen sijaan, että se tutkisi sitä, miten laajalti markkinat on riidanalaisella menettelytavalla katettu, kuten muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa todetaan, riidanalaisen päätöksen 1578–1580 perustelukappaleesta otetaan huomioon ainoastaan Dellin ja HP:n markkinaosuudet ja jätetään huomiotta muut riidanalaisen menettelytavan kohteena olevat OEM-valmistajat, kuten kantaja ja ACT tuovat esille. On syytä todeta lisäksi, että huomioon otetut markkinaosuudet kattavat vain vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2005 viimeisen neljänneksen välisen ajanjakson. Sen lisäksi, että tässä on kyse vain yhdestä osasta kyseisen päätöksen kattamaa koko ajanjaksoa eli lokakuun 2002 ja joulukuun 2007 välistä ajanjaksoa, huomiotta on jätetty myös ajanjakso 2006–2007, joka koskee Lenovoa ja MSH:ta. Kuten kantaja ja ACT tuovat esille, riidanalaisen päätöksen 1578–1580 perustelukappaleesta ilmenee, että markkinaosuuksia koskevissa luvuissa, joihin komissio on tukeutunut, otetaan huomioon Dellin ja HP:n maailmanlaajuiset markkinaosuudet kaikilla segmenteillä huolimatta siitä, että ainoa riidanalainen menettelytapa HP:n osalta koskee yrityksille tarkoitettuja pöytätietokoneita, kuten riidanalaisen päätöksen 1 artiklan b alakohdassa todetaan.
- 496 Pääasiallisissa huomautuksissaan komissio vetoaa siihen, että unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 194 kohdassa, että markkinoiden kattavuusaste oli keskimäärin noin 14 prosenttia kilpailusääntöjen rikkomisen keston aikana, ja väittää, että tietyistä todisteista voidaan päätellä, että riidanalaisien alennusten kohteena olevien OEM-valmistajien markkinaosuudet olivat yli 25 prosenttia. Komissio toteaa myös, että ”Intelin väite, jonka mukaan komissio on tukeutunut HP:n markkinaosuuteen kaikilla markkinasegmenteillä, on perusteeton, [että] [riidanalaisessa] päätöksessä ei vedota mihinkään täsmälliseen lukuun HP:n osalta ja [että] toisin kuin Intel väittää, [alkuperäisessä] tuomiossa mainitussa 14 prosentin kattavuusasteessa – – ei oteta huomioon HP:lle myönnettyjä segmentin erityisiä uskollisuusalennuksia”.
- 497 On kuitenkin hylättävä komission väite, joka perustuu siihen, että unionin yleinen tuomioistuin totesi alkuperäisen tuomion 194 kohdassa, että markkinoiden kattavuusaste oli keskimäärin noin 14 prosenttia kilpailusääntöjen rikkomisen keston aikana, mitä kantaja ei ole riitauttanut, tai siihen, että riidanalaisien alennusten kohteena olevien OEM-valmistajien markkinaosuudet olivat yli 25 prosenttia.

- 498 On nimittäin todettava, että 14 prosentin ja 25 prosentin osuuksia ei esitetä riidanalaisessa päätöksessä missään vaiheessa kattavuusasteen tutkimisen jälkeen. Tutkiessaan riidanalaisen päätöksen lainmukaisuutta siltä osin kuin kyse on siitä, miten laajalti markkinat on riidanalaisella menettelytavalla katettu, unionin yleinen tuomioistuin ei voi tukeutua kyseisiin osuuksiin, vaikka ne perustuisivat asiakirja-aineistoon liitettyihin todisteisiin, koska ne eivät ilmene riidanalaisesta päätöksestä ja koska komissio ei luonnollisesti ole voinut tukeutua kyseisiin todisteisiin.
- 499 Ilman, että asiassa olisi tarpeen lausua komission väitteistä, jotka koskevat HP:n markkinaosuutta, on todettava, että komissio on jättänyt määrittelemättä riidanalaisen menettelytavan kattavuusasteen markkinoilla, toisin kuin se oli velvollinen tekemään muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdan nojalla. Tämän on lisäksi todettava olevan ristiriidassa sen SEUT 102 artiklan soveltamisalaan kuuluvien asioiden arvioinnista antamien suuntaviivojen, erityisesti komission ensisijaisista täytäntöönpanotavoitteista sovellettaessa [SEUT 102] artiklaa yritysten määräävän aseman väärinkäyttöön perustuvaan markkinoiden sulkemiseen antamien ohjeiden (EUVL 2009, C 45, s. 7) 20 kohdan, kanssa.
- 500 Edellä esitetyn perusteella on näin ollen katsottava kantajan ja ACT:n väittävän perustellusti, että riidanalaiseen päätökseen sisältyy virheitä, kun siinä ei ole asianmukaisesti tutkittu arviointiperustetta, joka koskee riidanalaisen menettelytavan kattavuusastetta markkinoilla.

2. Alennusten kesto ja määrä

- 501 Intel kritisoi kannekirjelmässään ja pääasiallisissa huomautuksissaan sitä, että riidanalaisessa päätöksessä ei ole analysoitu yhtäältä tarjottujen ehdollisten alennusten ja maksujen keston merkitystä ja toisaalta niiden määrien merkitystä. Se vetoaa erityisesti siihen, ettei kyseisten alennusten yhtä tehokkaaseen kilpailijaan kohdistuvien markkinoilta syrjäyttävien vaikutusten arvioimiseksi ole mahdollista laskea yhteen OEM-valmistajien ja MSH:n kanssa tehtyjen lyhytaikaisten sopimusten kestoja. Intelin mukaan tässä tarkoituksessa on otettava huomioon kunkin näistä sopimuksista kesto.
- 502 Komissio väittää, että Intelin myöntämien alennusten ja eri maksujen ehtoja on analysoitu kunkin OEM-valmistajan osalta riidanalaisen päätöksen VII.4.2.2 kohdassa. Nämä analyysit koskevat maksuille ja alennuksille asetettujen yksinostoehdojen tai niitä lähenevien ehtojen luonnetta ja toimintatapaa, alennusten määrää ja maksujen ja alennusten ehdollisuuden ratkaisevaa merkitystä kullekin OEM-valmistajalle ja MSH:lle niiden arvioidessa mahdollisuutta hankkia x86-CPU:t osittain AMD:ltä. Komissio korostaa vastineessaan erityisesti sitä, että tiettyjen sopimusten, erityisesti HP:n kanssa tehtyjen sopimusten, lyhyt irtisanomisaika ei muuta vahingollisia vaikutuksia kilpailuun. Jos Intel olisi irtisanonut HPA-sopimukset HP:n jätettyä noudattamatta yksinostoehto lähenevää ehtoa, HP olisi menettänyt alennukset koko jäljellä olevalta sopimuskaudelta ja ainakin potentiaalisesti sen jatkamisen ajalta.
- 503 Pääasiallisissa huomautuksissaan komissio vetoaa lähinnä siihen, että kantaja ei ole riitauttanut alkuperäisen tuomion kohtaa, joka on merkityksellinen muutoksenhakuasiassa annetun tuomion valossa, eli johtopäätöstä kyseisen tuomion 195 kohdassa, jossa unionin yleinen tuomioistuin tarkastelee alennussopimusten keston vaikutuksia siihen, saattoiko niillä olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus. Komissio katsoo siis, että alkuperäisen tuomion 195 kohdan johtopäätöstä, jonka mukaan Intelin sopimusten kesto ei heikentänyt niiden kykyä estää kilpailua, on pidettävä lopullisena.

- 504 Komissio väittää lisäksi pääasiallisissa huomautuksissaan, jotka kohdistuvat alkuperäisen tuomion 195 kohtaan, että vaikka Intel voisi riitauttaa uudelleen riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin kyse on sen sopimusten keston merkitystä koskevasta arviosta, alkuperäisestä tuomiosta ei ole syytä poiketa. Komissio katsoo ensinnäkin, että jos riidanalaisessa päätöksessä todetun mukaisesti Intel ei läpäise AEC-testiä, Intelin on epäloogista pitäytyä näkemyksessä, jonka mukaan OEM-valmistajat pystyisivät vetäytymään uskollisuusalennuksia koskevista sopimuksista. Yhtä tehokas kilpailija ei yksinkertaisesti voisi kilpailla. Vaikka Intel läpäisisikin AEC-testin, yhtä tehokkaan kilpailijan tarjoukseen OEM-valmistajien toiminnan osalta tällaisissa olosuhteissa liittyisi erottamattomasti se, että sen olisi hyväksyttävä tämän myynnin osalta paljon heikompi kannattavuusaste Inteliin verrattuna. Komissio toistaa myös väitteen, jonka mukaan Intelin uskollisuusalennuksia koskevan järjestelmän kokonaiskesto on tekijä, joka vaikuttaa osaltaan siihen, minkä ajan yhtä tehokkaan kilpailijan pitäisi hyväksyä kannattavuuden lasku ”viedessään OEM-valmistajan asiakaspiiriä Inteliltä” tämän myynnin osalta. Siten HP:n kannalta minkä tahansa kilpailijan, joka haluaa syrjäyttää Intelin, pitäisi olla valmis tarjoamaan ehtoja, jotka kompensoisivat Intelin alennusten menettämisen ainakin HPA 1 -sopimuksen koko keston ajalta. Lisäksi komissio väittää, että kaikki OEM-valmistajien kanssa tehdyt sopimuskokonaisuudet olivat voimassa niin pitkän ajan, että Intelin toimilla voitiin sulkea pois kilpailu, koska nämä sopimukset koskivat x86-CPU-prosessorien myynnin kannalta kannattavimpia kausia uuden mallin elinkaaren alussa. Komissio väittää myös, että Intelin menettelytapojen kestoja ei voida erottaa niiden ajoituksesta, koska niillä pyrittiin ratkaisemaan tilanne, jossa Intelillä ei ollut teknistä valmiutta reagoida ajoissa AMD:n markkinoimiin 64 bitin x86-CPU:ihin.
- 505 Vuonna 2020 pidetyssä istunnossa komissio esitti unionin yleiselle tuomioistuimelle asiakirjan, joka koskee niitä riidanalaisen päätöksen perustelukappaleita, joissa arvioidaan komission mukaan eri arviointiperusteita, sellaisina kuin ne todetaan muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa, kesto mukaan lukien.
- 506 Aluksi on hylättävä komission pääasiallisissa huomautuksissaan esittämä väite, jonka mukaan ehdollisten alennusten ja maksujen kestoja ja määrää koskevia perusteita ei voitaisi ottaa tutkittavaksi. Riittää kun tuodaan esille, että kantajan pääasiallisissa huomautuksissaan ja lisähuomautuksissaan tältä osin esittämät perustelut liittyvät selvästi kannekirjelmän 102 ja 111–114 kohdassa esitettyihin perusteluihin. Näin ollen edellä 106 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti nämä perusteet on otettava tutkittavaksi.
- 507 On myös todettava muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdasta ilmenevän, että riidanalaisen menettelytavan kohteena olevien ehdollisten alennusten ja maksujen keston ja määrän analysointi kuuluu niihin arviointiperusteisiin, jotka on otettava huomioon arvioitaessa, saattoivatko kyseiset menettelytavat syrjäyttää kilpailijat markkinoilta.
- 508 On totta, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä tutkinut useaan otteeseen seikkoja, jotka liittyvät alennusten keston.
- 509 Riidanalaisen päätöksen 1013–1035 perustelukappale koskevat aikajännettä koskevaa tekijää AEC-testin yhteydessä. Komissio katsoo erityisesti riidanalaisen päätöksen 1015 ja 1017 perustelukappaleessa, että tietyissä olosuhteissa alennusjärjestelyt saattoivat kuulua neljännesvuosittaisten muutosten piiriin, ja toteaa riidanalaisen päätöksen 1017–1028 perustelukappaleessa, että koska merkitykselliset markkinat olivat erittäin dynaamiset, innovointi asian kannalta merkityksellisellä sektorilla teki pitkäaikaisten ennusteiden

laatimisesta vaikeaa tai jopa mahdotonta. Lisäksi riidanalaisen päätöksen 1025–1027 perustelukappaleessa viitataan sopimusten kestoon ja siihen, että tuotantosyklejä oli syytä uudistaa säännönmukaisesti.

- 510 Riidanalaisen päätöksen 201 ja 202 perustelukappaleessa todetaan komission katsovan, että tietyt Intelin ja OEM-valmistajien välisistä asian kannalta merkityksellisistä neuvotteluista käytiin neljännesvuosittain. Nämä neuvottelut koskivat siten suhteellisen lyhyttä ajanjaksoa, mikä saattoi johtaa siihen, että yhtä tehokkaan kilpailijan oli helpompaa tarjota omia x86-CPU:itaan kyseisille OEM-valmistajille. Lisäksi riidanalaisen päätöksen 965–968 perustelukappaleessa komissio tarkastelee Intelin väitettä siitä, että HPA-sopimusten 30 päivän irtisanomisaika antoi HP:lle suuremman vapauden vertailla tarjouksiaan AMD:n tarjouksiin, ja toteaa, että tämä väite on hylättävä Intelin välttämättömän kauppakumppanin aseman ja sen alennusten tuottamien vaikutusten vuoksi. Vuonna 2020 pidetyssä istunnossa komissio korosti, että joissakin tapauksissa, jotka koskevat HP:tä, Intelin kanssa tehdyt sopimukset uusittiin useita kertoja kuukausittain. Dellin osalta komissio korostaa riidanalaisen päätöksen 1227 perustelukappaleessa, että koska Intelin kanssa ei ollut mitään kirjallista sopimusta alennuksista, jotka myönnettiin kilpailun mukauttamisohjelman (Meet Competition Programme) perusteella, niistä käytiin ”jatkuvia” uusia suullisia neuvotteluja, joten Intel saattoi muuttaa alennuksia hyvin joustavasti.
- 511 On kuitenkin katsottava, että riidanalaisen päätöksen 1013–1035 perustelukappaleen tarkoituksena oli ainoastaan määrittellä aikajänne, jolla OEM-valmistajat tekivät x86-CPU:iden ostotarpeitaan koskevia valintoja, olettamana, jonka perusteella lasketaan kunkin kyseessä olevan OEM-valmistajan osalta alennusten kilpailun piiriin kuuluva osa. Komissio päättelee tästä, että AEC-testin yhteydessä on lähdettävä olettamasta, jonka mukaan asian kannalta merkityksellinen aikajänne oli yhden vuoden pituinen.
- 512 Aikajännettä koskevaa tekijää on siten käytetty tässä OEM-valmistajan kilpailun piiriin kuuluvan osan laskentamenetelmän määrittämiseen, ja tätä kilpailun piiriin kuuluvaa osaa oli tämän jälkeen verrattava AEC-testin muihin tekijöihin sen arvioimiseksi, saattoiko riidanalaisilla alennuksilla olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus. Tällainen tarkastelu ei siis merkitse alennusten keston analysoimista tekijänä, joka voisi itsessään osoittaa, että niillä saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.
- 513 Riidanalaisen päätöksen 201, 202, 965–968 ja 1227 perustelukappaleesta ilmenee komission tutkineen OEM-valmistajien Intelille antamien, alennuksiin oikeuttavien sitoumusten kestoja ja muotoa tekijöinä, jotka voivat edistää uuden kilpailijan markkinoille pääsyä tai estää sen, kun otetaan huomioon erityisesti kyseisten sitoumusten ajallinen ulottuvuus tai Intelin kyky maksaa tai mukauttaa alennuksiaan lyhyellä aikavälillä.
- 514 Vaikka nämä aikajännettä koskevaan tekijään liittyvät näkökohdat vaikuttavat olleen komission mielestä merkityksellisiä, se on tarkastellut niitä riidanalaisen päätöksen 201, 202, 965–968 ja 1227 perustelukappaleessa vain sattumanvaraisesti ja suppeasti. Se ei ole tutkinut perusteellisesti ja kattavasti kaikkien OEM-valmistajien osalta kyseisiä näkökohtia siltä osin kuin niillä voitiin osoittaa, että Intelin riidanalaisilla hinnoittelukäytännöillä saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, tai vahvistaa tätä vaikutusta.
- 515 Edellä esitetystä ilmenee, että komissio ei ole tutkinut alennusten kestoja tekijänä, joka on itsessään merkityksellinen osoitettaessa, että Intelin riidanalaisilla hinnoittelukäytännöillä saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.

- 516 Komissio väittää lisäksi, että vaikka AEC-testi ei osoittaisi, että riidanalaisilla alennuksilla saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, olisi arvioitava koko jaksoa, jonka kuluessa kantaja on soveltanut OEM-valmistajiin yksinostoalennuksia ja yksinmyyntimaksuja, ja että koska alennukset ovat kestäneet vuoden ajan Lenovon osalta ja useiden vuosien ajan muiden OEM-valmistajien ja MSH:n osalta, tästä pitäisi päätellä, että Intelin kilpailijan x86-CPU:iden markkinoilla olisi pitänyt hyväksyä kannattavuuden lasku ja paljon heikompi kannattavuusaste tämän myynnin osalta Inteliin verrattuna. Nämä perustelut ilmenevät alkuperäisen tuomion 93 ja 195 kohdasta ja ovat siten komission mielestä lopullisia.
- 517 Tältä osin edellä 81 kohdasta ilmenee, että muutoksenhakuasiassa annetun tuomion tuomiolauselmassa kumotaan alkuperäinen tuomio kokonaisuudessaan. Unionin yleisen tuomioistuimen on näin ollen palauttamisen seurauksena tutkittava uudelleen asianosaisten väitteet, jotka koskevat alennusten kestoja, eikä se ole sidottu alkuperäisen tuomion 93 ja 195 kohtaan, joita se ei hyväksy uudelleen.
- 518 Muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 138 ja 139 kohdasta ilmenee, että silloin, kun kyseessä oleva yritys väittää hallinnollisessa menettelyssä, ettei sen toiminta saattanut rajoittaa kilpailua ja että toiminnasta ei erityisesti seurannut sen aiheuttamiksi väitettyjä markkinoilta syrjäyttämiseen johtaneita vaikutuksia, ja kun yritys esittää näyttöä tämän väitteen tueksi, komissio on velvollinen arvioimaan kaikkia kyseisen tuomion 139 kohdassa mainittuja arviointiperusteita eikä pelkästään siinä mainittua alennusten keston liittyvää arviointiperustetta. Näin ollen riippumatta siitä, mitä johtopäätöksiä AEC-testin perusteella on mahdollista tehdä, pelkkä viittaus OEM-valmistajille ja MSH:lle myönnettyjen alennusten keston ei yksinään riitä perusteeksi lopullisille johtopäätöksille, jotka koskevat näin aiheutuneita markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia.
- 519 Komissio vetoaa turhaan siihen, että Intelin menettelytapojen kestoja ei voida erottaa niiden ajoituksesta, koska niillä pyrittiin ratkaisemaan tilanne, jossa Intelillä ei ollut teknistä valmiutta reagoida ajoissa AMD:n markkinoimiin 64 bitin x86-CPU:ihin. Edellä 518 kohdassa esitetyillä perusteilla tämä väite, vaikka sen oletettaisiin sisältyvän sellaisenaan riidanalaiseen päätökseen, ei yksinään riitä perusteeksi lopullisille johtopäätöksille, jotka koskevat näin aiheutuneita markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia.
- 520 Ilman, että olisi tarpeen lausua kantajan väitteistä, jotka koskevat alennusten määrää, edellä esitetystä seuraa, että komissio on tehnyt virheen, kun se ei ole riidanalaisessa päätöksessä tutkinut alennusten kestoja seikkana, jonka perusteella voidaan osoittaa, että Intelin riidanalaisilla hinnoittelukäytännöillä saattoi olla markkinoilta syrjäyttävä vaikutus.

3. Johtopäätökset muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa mainittujen arviointiperusteiden huomioon ottamisesta

- 521 Kaiken edellä 485–520 kohdassa esitetyn perusteella on katsottava ilman, että olisi tarpeen arvioida kantajan väitteitä, jotka koskevat alennusten määrää ja kilpailijoiden markkinoilta sulkemiseen tähtäävää strategiaa koskevia arviointiperusteita, että kantaja on perustellusti väittänyt, että komission riidanalaisessa päätöksessä esittämään analyysiin muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa mainituista arviointiperusteista liittyy useita virheitä. Komissio ei ole asianmukaisesti tutkinut arviointiperustetta, joka koskee riidanalaisen menettelytavan kattavuusastetta markkinoilla, eikä se ole arvioinut oikein alennusten kestoja.

D Riidanalaisen päätöksen kumoamista koskeva vaatimus

- 522 Edellä 124–126 kohdasta ilmenee, että vaikka määräävässä markkina-asetuksessa olevan yrityksen käyttöön ottamaa alennusjärjestelmää voidaan luonnehtia kilpailunrajoitukseksi, koska sen luonteen vuoksi sillä voidaan olettaa olevan kilpailua rajoittavia vaikutuksia, kyse on tältä osin kuitenkin pelkästä olettamasta eikä SEUT 102 artiklan rikkomisesta sinänsä, mikä vapauttaisi komission joka tapauksessa tutkimasta sen kilpailunvastaisia vaikutuksia. Silloin kun määräävässä asemassa oleva yritys väittää hallinnollisessa menettelyssä, ettei sen toiminta saattanut rajoittaa kilpailua ja että toiminnasta ei erityisesti seurannut sen aiheuttamiksi väitettyjä markkinoilta syrjäyttämiseen johtaneita vaikutuksia, ja kun yritys esittää näyttöä tämän väitteen tueksi, komission on analysoitava sitä, saattoiko alennusjärjestelmä syrjäyttää kilpailijat markkinoilta, soveltamalla muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa esitettyjä viittä arviointiperustetta. Lisäksi kun komissio suorittaa AEC-testin, se on yksi niistä seikoista, jotka sen on otettava huomioon arvioidessaan, saattoiko alennusjärjestelmä rajoittaa kilpailua.
- 523 Tässä tapauksessa kantaja on väittänyt hallinnollisessa menettelyssä, että riidanalaisista alennuksista ei seurannut sen aiheuttamiksi väitettyjä markkinoilta syrjäyttämiseen johtaneita vaikutuksia, ja se on esittänyt näyttöä tämän väitteen tueksi. Komissio on riidanalaisen päätöksen 1002–1573 perustelukappaleessa tehnyt AEC-testin ja tämän testin tulosten perusteella päätellyt kyseisen päätöksen 1574 ja 1575 perustelukappaleessa, että Intelin riidanalaisilla alennuksilla ja maksuilla saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailunvastaisia markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia, sillä ne olisivat estäneet jopa yhtä tehokasta kilpailijaa toimittamasta Dellille, HP:lle, NEC:lle ja Lenovolle niiden tarvitsemia x86-CPU:ita tai varmistamasta, että MSH voi myydä x86-CPU:ihinsa pohjautuvia tietokoneita.
- 524 Kuitenkin kaikesta edellä esitetystä seuraa, että riidanalaisessa päätöksessä tehtyyn AEC-testiin liittyy virheitä ja että siltä osin kuin kyse on muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa mainituista arviointiperusteista, komissio ei ole asianmukaisesti tutkinut arviointiperustetta, joka koskee riidanalaisen menettelytavan kattavuusastetta markkinoilla, eikä se ole arvioinut oikein alennusten kestoja.
- 525 HP:lle myönnettyjen alennusten osalta on täsmennettävä edellä 334 kohdassa todetun, että komissio ei ole näyttänyt oikeudellisesti riittävällä tavalla toteen johtopäätöstään, jonka mukaan marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välisenä ajanjaksona Intelin HP:lle myöntämällä alennuksilla saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailunvastainen markkinoilta syrjäyttävä vaikutus, koska se ei ole osoittanut kyseisiä vaikutuksia 1.11.2002 ja 31.9.2003 välisenä ajanjaksona. Vaikka oletettaisiin, että tästä olisi pääteltävä, että AEC-testiä voitaisiin pitää ratkaisevana näyttönä marraskuun 2002 ja toukokuun 2005 välisen ajanjakson osan ajalta, tämä ei osoittaisi oikeudellisesti riittävällä tavalla HP:lle myönnettyjen alennusten markkinoilta syrjäyttävää vaikutusta, koska komissio ei ole asianmukaisesti tutkinut arviointiperustetta, joka koskee riidanalaisen menettelytavan kattavuusastetta markkinoilla, eikä se ole arvioinut oikein alennusten kestoja.
- 526 Komissio ei näin ollen ole kyennyt osoittamaan, että kantajan riidanalaisilla alennuksilla ja maksuilla saattoi olla tai todennäköisesti oli kilpailunvastaisia markkinoilta syrjäyttäviä vaikutuksia ja että ne merkitsivät siten SEUT 102 artiklan rikkomista.
- 527 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo tämän vuoksi, että riidanalaisen päätöksen perustelut eivät voi olla perusteena kyseisen päätöksen 1 artiklan a–e alakohdalle.

- 528 Vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen 2.4.2012 esittämään kysymykseen siitä, että mikäli sakon määrää mahdollisesti muutetaan riidanalaisen päätöksen mahdollisen osittaisen kumoamisen seurauksena, mikä on yksinmyyntimaksuista muodostuvien kilpailusääntöjen rikkomisten suhteellinen arvo verrattuna peittelemättömien rajoitusten muodostamiin kilpailusääntöjen rikkomisiin, komissio on 8.5.2012 toimittamassaan vastauksessa vastannut ainoastaan kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuuden osalta ja vedonnut siihen, että se on arvioinut kyseessä olevia menettelytapoja kokonaisuutena ja katsonut, että ne täydensivät ja vahvistivat toisiaan.
- 529 Koska unionin yleinen tuomioistuin ei voi yksilöidä sakon määrää, joka liittyy yksinomaan peittelemättömiin rajoituksiin, myös riidanalaisen päätöksen 2 artikla on näin ollen syytä kumota.
- 530 Riidanalaisen päätöksen 3 artikla on kumottava siltä osin kuin se koskee yksinostoalennuksia.
- 531 Kanne kumotaan muilta osin, kun otetaan erityisesti huomioon edellä 96–98 kohdassa mieleen palautetut alkuperäisen tuomion perustelut, jotka unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy edelleen.

Sakon kumoamista tai sen määrän alentamista koskeva vaatimus

- 532 Edellä esitetyn perusteella ei ole tarpeen lausua toisesta vaatimuksesta, joka on esitetty toissijaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

- 533 Koska unionin tuomioistuin on muutoksenhakuasiassa annetussa tuomiossa kumonnut alkuperäisen tuomion ja määrännyt, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin, unionin yleisen tuomioistuimen on unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 219 artiklan mukaisesti päätettävä tässä tuomiossa kaikista oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat aiheutuneet asian käsittelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa eli asioiden T-286/09 ja T-286/09 RENV käsittelystä, sekä oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat aiheutuneet muutoksenhakuasian eli asian C-413/14 P käsittelystä.
- 534 Työjärjestyksen 134 artiklan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Jos hävinneitä asianosaisia on useita, unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee, miten kulut on jaettava näiden asianosaisten kesken. Jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisten ja osa toisen asianosaisten hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan. Unionin yleinen tuomioistuin voi kuitenkin päättää, että asianosainen vastaa omista kuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan suhteellinen osuus vastapuolen kuluista, jos tämä on perusteltua asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi.
- 535 Työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdan mukaisesti unionin yleinen tuomioistuin voi määrätä, että muu kuin saman artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittu väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.
- 536 Koska komission vaatimukset on hylätty osittain, se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet asioiden T-286/09 ja T-286/09 RENV käsittelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja muutoksenhakuasian C-413/14 P käsittelystä unionin tuomioistuimessa, ja

se veloitetaan korvaamaan kantajalle ja ACT:lle kaksi kolmasosaa näiden samojen asioiden käsittelystä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, kun taas viimeksi mainitut vastaavat kumpikin yhdestä kolmasosasta omia oikeudenkulujaan.

537 UFC vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet asioiden T-286/09 ja T-286/09 RENV käsittelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja muutoksenhakuasian C-413/14 P käsittelystä unionin tuomioistuimessa.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) [SEUT 102] artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä 13.5.2009 tehdyn komission päätöksen K(2009) 3726 lopullinen (asia COMP/C-3/37.990 – Intel) 1 artiklan a–e alakohta ja 2 artikla kumotaan.
- 2) Päätöksen K(2009) 3726 lopullinen 3 artikla kumotaan ainoastaan siltä osin kuin se koskee tämän päätöksen 1 artiklan a–e alakohtaa.
- 3) Kanne hylätään muilta osin.
- 4) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet asioiden T-286/09 ja T-286/09 RENV käsittelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja muutoksenhakuasian C-413/14 P käsittelystä unionin tuomioistuimessa, ja se veloitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa Intel Corporation, Inc:lle ja Association for Competitive Technology, Inc:lle samojen asioiden käsittelystä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, kun taas Intel Corporation ja Association for Competitive Technology vastaavat kumpikin yhdestä kolmasosasta omia oikeudenkäyntikulujaan.
- 5) Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir) vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet asioiden T-286/09 ja T-286/09 RENV käsittelystä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja muutoksenhakuasian C-413/14 P käsittelystä unionin tuomioistuimessa.

Kanninen

Szwarcz

Iliopoulos

Julistettiin Luxemburgissa 26 päivänä tammikuuta 2022.

Allekirjoitukset

Sisällys

Tosiseikat	2
Hallinnollinen menettely	2
Riidanalainen päätös	4
Merkitykselliset markkinat	5
Määrävä asema	5
Väärinkäyttö ja sakko	5
Päätösosa	6
Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja unionin tuomioistuimessa	8
Menettely ja asianosaisten vaatimukset asian palauttamisen jälkeen	11
Oikeudellinen arviointi	13
Asianosaisten lausumat oikeusriidan kohteesta asian palauttamisen jälkeen	13
Komission väitteet kantajan ja ACT:n pääasiallisiin huomautuksiin sisältyvien tiettyjen väitteiden tutkittavaksi ottamisesta	17
Asiakysymys	19
Riidanalaisen päätöksen kumoamista koskeva vaatimus	19
I Unionin tuomioistuimen määrittelemä menetelmä sen arvioimiseksi, saattoiko alennusjärjestelmä rajoittaa kilpailua	20
II Muutoksenhakuasiassa annetusta tuomiosta ilmenevät periaatteet	21
III Kantajan ja ACT:n esittämien väitteiden perusteltavuus	22
A Väite, jonka mukaan riidanalainen päätös perustuu virheelliseen oikeudelliseen arviointiin .	22
B Väite, jonka mukaan riidanalainen päätös on kumottava sillä perusteella, että se sisältää useita virheitä käsittävän AEC-analyysin	26
1. Unionin yleisen tuomioistuimen suorittaman valvonnan ulottuvuus	26
2. AEC-analyysiä koskevat yleiset huomiot	27
3. Todistustaakka ja vaadittava näytön taso	28
4. Niiden väitteiden perusteltavuus, joiden mukaan riidanalaiseen päätökseen liittyy useita AEC-testiä koskevia virheitä	29
ECLI:EU:T:2022:19	89

a)	Yleiset perustelut Delliin sovellettua AEC-testiä koskevista väitetyistä virheistä	29
1)	Kilpailun piiriin kuuluvan osan arviointi	30
i)	Oikeusvarmuuden periaatetta koskevat väitteet	33
ii)	Kilpailun piiriin kuuluvan osan arvioiminen 7,1 prosentin suuruiseksi	35
iii)	Kantajan väite, joka koskee joulukuusta 2002 lokakuuhun 2003 ulottuvan asian kannalta merkityksellisen ajanjakson alkua	43
2)	Vaihtoehtoinen laskentamenetelmä	46
3)	Vahvistustekijät	46
4)	Johtopäätös Dellille myönnettyjä alennuksia koskevasta AEC-testistä	47
b)	HP:hen sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet	48
1)	AEC-testillä tutkittu ajanjakso	48
2)	Väitetyt vahvistustekijät	53
c)	NEC:hen sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet	55
1)	Alennusten ehdollista osaa koskeva laskelma	56
i)	Riidanalaisessa päätöksessä huomioon otetut todisteet	58
ii)	Intelin esittämät todisteet	61
2)	Vuoden 2002 viimeisen neljänneksen käyttäminen viiteajanjaksona	63
d)	Lenovoon sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet	67
1)	Yleiskatsaus riidanalaisen päätöksen Lenovoa käsittelevästä osasta	67
2)	Alennusten ehdollinen osa	67
e)	MSH:hon sovellettua AEC-testiä koskevat väitetyt virheet	75
f)	AEC-testiä koskevat johtopäätökset	79
C	Väite, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei ole asianmukaisesti analysoitu ja otettu huomioon muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa mainittuja arviointiperusteita	79
1.	Kattavuusaste	79
2.	Alennusten kesto ja määrä	82
3.	Johtopäätökset muutoksenhakuasiassa annetun tuomion 139 kohdassa mainittujen arviointiperusteiden huomioon ottamisesta	85

D Riidanalaisen päätöksen kumoamista koskeva vaatimus	86
Sakon kumoamista tai sen määrän alentamista koskeva vaatimus	87
Oikeudenkäyntikulut	87